

S.C. **EDITA** PROIECTARE EDITARE S.R.L.

400 132 CLUJ - NAPOCA

Str. General Traian Moşoiu, nr. 48/5-6

Înreg. Nr. J 12 / 4330 / 1994

REACTUALIZARE PLAN URBANISTIC GENERAL (P.U.G.)

AL COMUNEI

CRIŞENI

JUDEŢUL SĂLAJ

PROIECT NR. 5/2013 și 11/2017

VOLUMUL I: MEMORIU GENERAL

CLUJ-NAPOCA, 2019

S.C. **EDITA** PROIECTARE EDITARE S.R.L.

400 132 CLUJ - NAPOCA

Str. General Traian Moşoiu, nr. 48/5-6

Înreg. Nr. J 12 / 4330 / 1994

A. FOAIE DE TITLU

DENUMIREA LUCRĂRII:	PLAN URBANISTIC GENERAL (P.U.G.) AL COMUNEI CRIŞENI, JUDEŢUL SĂLAJ
NUMĂRUL VOLUMULUI	I
DENUMIREA VOLUMULUI	MEMORIU GENERAL
DENUMIREA BENEFICIARULUI	COMUNA CRIŞENI, JUDEŢUL SĂLAJ
PROIECTANT GENERAL	S.C. BLACK-LINE S.R.L., ZALĂU
PROIECTANT DE SPECIALITATE	S.C. EDITA PROIECTARE EDITARE S.R.L., CLUJ-NAPOCA
NUMĂRUL DE ORDINE AL DOCUMENTAŢIEI	5/2013 şi 11/2017
DATA PREDĂRII	2019

S.C. **EDITA** PROIECTARE EDITARE S.R.L.

400 132 CLUJ - NAPOCA

Str. General Traian Moşoiu, nr. 48/5-6

Înreg. Nr. J 12 / 4330 / 1994

B. LISTA SEMNĂTURILOR

PROIECTANT GENERAL:

S.C. BLACK-LINE S.R.L.

DIRECTOR: ing. Dumitru Sabău

ŞEF PROIECT: ing. Dumitru Sabău

PROIECTANT DE SPECIALITATE:

S.C. EDITA PROIECTARE EDITARE S.R.L.

DIRECTOR: arh. Teodor Raiciu

PROIECTANT: arh. Amalia Gyemant

arh. Patricia Miron

Elaboratori studii de fundamentare:

Studiu istorico-urbanistic – S.C. ART PROIECT S.R.L.

ŞEF PROIECT: arh. Doina Nejur

C. BORDEROU DE PIESE SCRISE ŞI DESENATE

A. FOAIE DE TITLU.....	2
B. LISTA SEMNĂTURILOR.....	3
C. BORDEROU DE PIESE SCRISE ŞI DESENATE	4
D. MEMORIU GENERAL.....	6
1.INTRODUCERE.....	6
1.1.DATE DE RECUNOAŞTERE A DOCUMENTAŢIEI.....	6
1.2.OBIECTUL LUCRĂRII.....	7
1.3.SURSE DE DOCUMENTARE.....	10
2.STADIUL ACTUAL AL DEZVOLTĂRII.....	11
2.1.EVOLUŢIE.....	11
2.2.ELEMENTE ALE CADRULUI NATURAL.....	13
2.3.RELAŢII ÎN TERITORIU.....	15
2.4.ACTIVITĂŢI ECONOMICE.....	15
2.5.POPULAŢIE. ELEMENTE DEMOGRAFICE ŞI SOCIALE.....	20
2.6.CIRCULAŢIE.....	21
2.7.INTRAVILAN EXISTENT. ZONE FUNCŢIONALE. BILANŢ TERITORIAL.....	23
2.8.ZONE CU RISCURI NATURALE.....	34
2.9.ECHIPAREA TEHNICO-EDILITARĂ.....	35
2.10.PROBLEME DE MEDIU.....	40
2.11.DISFUNCŢIONALITĂŢI.....	41
2.12. NECESITĂŢI ŞI OPŢIUNI ALE POPULAŢIEI.....	42
3.PROPUNERI DE DEZVOLTARE URBANISTICĂ.....	43
3.1.STRATEGIA DE DEZVOLTARE SPAŢIALĂ.....	43
3.2.PLANUL DE ACŢIUNE PENTRU IMPLEMENTARE ŞI PROGRAMUL DE INVESTIŢII PUBLICE.....	52
3.3.STUDII DE FUNDAMENTARE.....	61
3.4.EVOLUŢIA POSIBILĂ, PRIORITĂŢI.....	62
3.5.OPTIMIZAREA RELAŢIILOR ÎN TERITORIU.....	62
3.6.DEZVOLTAREA ACTIVITĂŢILOR.....	62
3.7.EVOLUŢIA POPULAŢIEI.....	63
3.8.ORGANIZAREA CIRCULAŢIEI.....	64
3.9.INTRAVILAN PROPUŞ. ZONE FUNCŢIONALE. BILANŢ TERITORIAL.....	66
3.10.MĂSURI ÎN ZONELE CU RISCURI NATURALE.....	71
3.11.DEZVOLTAREA ECHIPĂRII EDILITARE.....	71
3.12.PROTECŢIA MEDIULUI.....	76
3.13.REGLEMENTĂRI URBANISTICE.....	76
3.14.OBIECTIVE DE UTILITATE PUBLICĂ.....	79
4.CONCLUZII. MĂSURI ÎN CONTINUARE.....	80

E. PIESE DESENATE

Nr. planşă:	Denumire planşă:	Scara:
0	Încadrare în teritoriu, comuna Crişeni, judeţul Sălaj	1:25 000
1A	Situaţia existentă - Disfuncţionalităţi, reşedinţa de comună Crişeni, comuna Crişeni, judeţul Sălaj	1:5 000
1B	Situaţia existentă - Disfuncţionalităţi, sat Cristur-Crişeni, comuna Crişeni, judeţul Sălaj	1:5 000
1C	Situaţia existentă - Disfuncţionalităţi, sat Gârceiu, comuna Crişeni, judeţul Sălaj	1:5 000
2A	Reglementări urbanistice - Zonificare, reşedinţa de comună Crişeni, comuna Crişeni, judeţul Sălaj	1:5 000
2B	Reglementări urbanistice - Zonificare, sat Cristur-Crişeni, comuna Crişeni, judeţul Sălaj	1:5 000
2C	Reglementări urbanistice - Zonificare, sat Gârceiu, comuna Crişeni, judeţul Sălaj	1:5 000
3A	Reglementări – echipare edilitară, reşedinţa de comună Crişeni, comuna Crişeni, judeţul Sălaj	1:5 000
3B	Reglementări – echipare edilitară, sat Cristur-Crişeni, comuna Crişeni, judeţul Sălaj	1:5 000
3C	Reglementări – echipare edilitară, sat Gârceiu, comuna Crişeni, judeţul Sălaj	1:5 000
4A	Proprietatea asupra terenurilor, reşedinţa de comună Crişeni, comuna Crişeni, judeţul Sălaj	1:5 000
4B	Proprietatea asupra terenurilor, sat Cristur-Crişeni, com. Crişeni, jud. Sălaj	1:5 000
4C	Proprietatea asupra terenurilor, sat Gârceiu, comuna Crişeni, judeţul Sălaj	1:5 000
5A	Reglementări urbanistice – Unităţi teritoriale de referinţă, reşedinţa de comună Crişeni, comuna Crişeni, judeţul Sălaj	1:5 000
5B	Reglementări urbanistice – Unităţi teritoriale de referinţă, sat Cristur-Crişeni, comuna Crişeni, judeţul Sălaj	1:5 000
5C	Reglementări urbanistice – Unităţi teritoriale de referinţă, sat Gârceiu, comuna Crişeni, judeţul Sălaj	1:5 000
6	Strategia de dezvoltare spaţială a comunei Crişeni, judeţul Sălaj	1:25 000

Întocmit,
arh. Amalia Gyemant

arh. Patricia Miron

D. MEMORIU GENERAL

---

1. INTRODUCERE

1.1. DATE DE RECUNOAȘTERE A DOCUMENTAȚIEI

Denumirea lucrării:	Reactualizare Plan urbanistic general (P.U.G.) al comunei Crișeni, județul Sălaj
Beneficiar:	Comuna Crișeni , județul Sălaj
Proiectant general:	S.C. BLACK-LINE S.R.L, Zalău
Proiectant de specialitate:	S.C. EDITA PROIECTARE EDITARE S.R.L, Cluj-Napoca
Data elaborării:	2019

1.2. OBIECTUL LUCRĂRII

Conform Legii 350/2001, cu completările și modificările ulterioare, obiectivele prezentei lucrări sunt următoarele:

(1) Planul urbanistic general are atât caracter director și strategic, cât și caracter de reglementare și reprezintă principalul instrument de planificare operațională, constituind baza legală pentru realizarea programelor și acțiunilor de dezvoltare. Fiecare unitate administrativ-teritorială trebuie să își actualizeze la maximum 10 ani Planul urbanistic general în funcție de evoluția previzibilă a factorilor sociali, geografici, economici, culturali și a necesităților locale.

(2) Planul urbanistic general cuprinde reglementări pe termen scurt, la nivelul întregii unități administrativ-teritoriale de bază, cu privire la:

- a) stabilirea și delimitarea teritoriului intravilan în relație cu teritoriul administrativ al localității;
- b) stabilirea modului de utilizare a terenurilor din intravilan;
- c) zonificarea funcțională în corelație cu organizarea rețelei de circulație;
- d) delimitarea zonelor afectate de servituți publice;
- e) modernizarea și dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare;
- f) stabilirea zonelor protejate și de protecție a monumentelor istorice și a siturilor arheologice reperate;
- f1) zonele care au instituite un regim special de protecție prevăzut în legislația în vigoare;
- g) formele de proprietate și circulația juridică a terenurilor;
- h) precizarea condițiilor de amplasare și conformare a volumelor construite, amenajate și plantate.
- i) zonele de risc natural delimitate și declarate astfel, conform legii, precum și măsurile specifice privind prevenirea și atenuarea riscurilor, utilizarea terenurilor și realizarea construcțiilor în aceste zone.
- j) zone de risc datorate unor depozități istorice de deșeuri.

(3) Planul urbanistic general cuprinde prevederi pe termen mediu și lung cu privire la:

- a) evoluția în perspectivă a localității;
- b) direcțiile de dezvoltare funcțională în teritoriu;
- c) traseele coridoarelor de circulație și de echipare prevăzute în planurile de amenajare a teritoriului național, zonal și județean;
- d) zonele de risc natural delimitate și declarate astfel, conform legii, precum și măsurile specifice privind prevenirea și atenuarea riscurilor, utilizarea terenurilor și realizarea construcțiilor în aceste zone;
- e) lista principalelor proiecte de dezvoltare și restructurare;
- f) stabilirea și delimitarea zonelor cu interdicție temporară și definitivă de construire;
- g) delimitarea zonelor în care se preconizează operațiuni urbanistice de regenerare urbană.

1.2.1. Solicitări ale temei program

Prezenta lucrare reprezintă reactualizarea Planului Urbanistic General al comunei Crișeni, județul Sălaj.

Lucrarea urmează să stabilească strategiile, prioritățile și reglementările referitoare la utilizarea terenurilor și construcțiilor din cadrul teritoriului intravilan al comunei Crișeni, pentru următoarea perioadă de 10 ani.

Principalele obiective ale prezentei documentații sunt:

- identificarea posibilităților și potențialului de dezvoltare a comunei din punct de vedere economic, cultural și demografic;
- redefinirea limitelor intravilanului localităților în vederea conformării cu schimbările poliilor de interes și cu solicitările beneficiarului;
- stabilirea destinației generale și a condițiilor de construibilitate a terenurilor din intravilan;
- stabilirea unor legături optime atât intracomunale cât și în cadrul localităților prin ameliorarea și dezvoltarea rețelei de drumuri și străzi;
- corelarea Planului Urbanistic General cu lucrările de dezvoltare a rețelelor tehnico-edilitare aflate în curs de proiectare sau de execuție;
- identificarea problemelor de mediu și stabilirea măsurilor de rezolvare a acestora prin instituirea de zone

- protejate sau de protecție și regulamentele aferente;
- identificarea obiectivelor cu valoare de patrimoniu și stabilirea măsurilor de protecție a acestora;
- stabilirea și ierarhizarea obiectivelor de interes public, precum și a măsurilor privind modificările de proprietate necesare pentru realizarea acestora;
- elaborarea Regulamentului Local de Urbanism care să stabilească condițiile concrete de construire și utilizare a terenurilor pe întreg teritoriul administrativ al comunei, în vederea atingerii scopurilor enumerate mai sus.

Lucrarea de față oferă beneficiarului posibilitatea aplicării propunerilor Planului Urbanistic General prin:

- inițierea de proiecte de fezabilitate;
- inițierea de planuri urbanistice zonale (P.U.Z.) și de detaliu (P.U.D.);
- eliberarea de certificate de urbanism, cu obligativitatea respectării Regulamentului Local de Urbanism;
- eliberarea de autorizații de construire, cu obligativitatea respectării Regulamentului Local de Urbanism.

1.2.2. Prevederi ale programului de dezvoltare a localităților, inițiat și aprobat de consiliul local

Planul Urbanistic General al comunei Crișeni, ca parte integrantă a strategiei de dezvoltare a comunei, respectiv a județului Sălaj, se axează pe aceleași sectoare prioritare ca și strategia regională: competitivitate, transporturi, resurse umane, dezvoltare rurală și mediu.

Planul Național Strategic pentru Dezvoltare Rurală 2014-2020 are în vedere următoarele axe generale de dezvoltare:

- îmbunătățirea competitivității sectorului agro-alimentar și forestier;
- îmbunătățirea mediului și a spațiului rural;
- îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale.

La nivel județean au fost identificate următoarele obiective de dezvoltare:

- reabilitarea, modernizarea și dezvoltarea întregii infrastructuri de transport;
- creșterea competitivității sectoarelor prioritare județene (industria metalurgică, producție mobilier, industria de prelucrare a cauciucului, agricultura, industria altor produse din minerale nemetale, cercetare, turism - agroturism – turism de nișă);
- valorificarea superioară a resurselor umane, asigurarea unui nivel de ocupare adecvat și combaterea excluziunii sociale;
- protejarea și ameliorarea condițiilor de mediu pentru crearea premiselor unei dezvoltări durabile;
- economie rurală diversificată – sursă de venituri pentru dezvoltare durabilă.

Strategia de dezvoltare a comunei Crișeni a identificat următoarele obiective generale:

- creșterea calității vieții și a condițiilor de locuit prin reabilitarea și modernizarea infrastructurii și a utilităților publice;
- diversificarea și creșterea competitivității economiei locale;
- creșterea calității serviciilor educaționale și sociale;
- implicarea comunității.

Pornind de la obiective generale au fost elaborate următoarele obiective specifice:

- modernizarea, dezvoltarea și reabilitarea infrastructurii locale:**
  - introducerea rețelei de canalizare;
  - modernizarea rețelei de drumuri, străzi, spații de parcare, trotuare și alei pietonale;
  - construirea, întreținerea și modernizarea clădirilor publice, a zonei centrale și a domeniului public;
  - decolmatarea și îndiguirea cursurilor de apă;
- crearea unui mediu de viață plăcut bazat pe protecția mediului, civism, cultură, implicarea comunității și conviețuire multietnică:**
  - creșterea gradului de civism;
  - conservarea și promovarea tradițiilor locale;
  - sprijinirea activităților sportive și recreative;
  - amenajarea spațiilor verzi, a celor de joacă și a celor de agrement;

5. împădurirea și consolidarea terenurilor degradate, a celor supuse alunecărilor de teren sau a celor ieșite din circuitul agricol;
  6. colectarea selectivă a deșeurilor;
- **servicii publice de calitate și oportunități de petrecere a timpului liber:**
    1. eficientizarea administrației publice locale;
    2. dezvoltarea și întreținerea infrastructurii de educație;
    3. îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii de sănătate și a serviciilor sociale;
    4. îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii pentru sport și activități culturale;
    5. atragerea de personal cu pregătire, valoare și experiență (ex. medici de familie, profesori, învățători, educatori, etc.);
    6. amenajarea de parcuri de joacă pentru copii;
    7. îmbunătățirea serviciului de colectare a deșeurilor prin colectarea selectivă.
  - **creșterea competitivității economiei locale prin diversificarea și dezvoltarea întreprinderilor locale – AF-uri, PFA-uri, firme de dimensiuni mici și mijlocii:**
    1. îmbunătățirea climatului instituțional local și stimularea cadrului asociativ și a parteneriatelor între agenții economici, respectiv între aceștia și administrația locală și sectorul non-profit;
    2. urgentarea reabilitării infrastructurii;
    3. valorificarea prin prelucrare pe plan local a produselor agricole (legume, fructe, carne, lapte);
    4. clasificarea, recalificarea și reconversia profesională a resursei umane;
    5. tehnologizarea și re tehnologizarea sectoarelor cu potențial;
    6. dezvoltarea serviciilor turistice;
    7. promovarea produselor locale;
    8. promovarea comunității.

1.2.3. Proiecte anterioare de urbanism și amenajarea teritoriului

Planul Urbanistic General anterior al comunei Crișeni a fost elaborat în anul 2005, de către S.C. PROCONSAL S.A., Zalău. În plus, în anul 2007 a fost elaborat Planul Urbanistic General al satului Gârceiu, de către același proiectant general.

Începând cu anul 2005 până în anul curent s-au elaborat două Planuri Urbanistice Zonale:

- Plan Urbanistic Zonal "Cartier Rezidențial, localitatea Gârceiu", elaborat de S.C. ArtProiect S.R.L., Zalău, aprobat prin H.C.L. 2741 din 09.06.2009;
- Plan Urbanistic Zonal "Construire hală pentru producție de remorci și semiremorci, localitatea Gârceiu", elaborat de Birou Individual de Arhitectură Corneliu Zebacinski, Zalău.

1.3. SURSE DE DOCUMENTARE

Lucrarea a fost întocmită pe baza următoarelor surse documentare:

- „Plan Urbanistic General comuna Crișeni”, întocmit de S.C. PROCONSAL S.A., Zalău, în anul 2005;
- Plan Urbanistic General sat Gârceiu, realizat de S.C. PROCONSAL S.R.L., Zalău, în 2007;
- Plan Urbanistic Zonal "Cartier Rezidențial, localitatea Gârceiu", elaborat de S.C. ART PROIECT S.R.L., Zalău, aprobat prin H.C.L. 2741 din 09.06.2009;
- Plan Urbanistic Zonal "Construire hală pentru producție de remorci și semiremorci, localitatea Gârceiu", elaborat de Birou Individual de Arhitectură Corneliu Zebacinski, Zalău.
- Strategia de Dezvoltare Durabilă a comunei Crișeni pentru perioada 2015-2020;
- Fișa localităților comunei Crișeni, județul Sălaj, cu date referitoare la anul 2017;
- Studiu istorico-urbanistic al comunei Crișeni, județul Sălaj, întocmit de S.C. ART PROIECT S.R.L., Zalău, 2014.
- Lista Monumentelor Istorice 2010, Județul Sălaj, întocmită de Ministerul Culturii, Institutul Național al Monumentelor Istorice;
- Studiu de Fundamentare pentru definirea, instituirea și delimitarea zonelor protejate care cuprind patrimoniul arheologic, realizat de Muzeul Județean de Istorie și Artă Zalău;
- Planul de apărare împotriva inundațiilor, ghețurilor și poluărilor accidentale al comunei Crișeni;
- Studiu Geotehnic, comuna Crișeni, jud. Sălaj, întocmit de I.I. Balint Barna;
- Planul de amenajare a teritoriului național – Secțiunea I – Rețele de transport
- Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030;
- Strategia de dezvoltare teritorială a României - România policentrică 2035;
- Planul de dezvoltare al regiunii Nord-Vest 2014-2020;
- Strategia de dezvoltare a județului Sălaj 2015-2020;
- Strategia integrată de dezvoltare urbană a municipiului Zalău;
- Plan urbanistic general al municipiului Zalău, județul Sălaj;
- vizite pe teren;
- cerințe și opțiuni ale administrației locale și ale populației.

Reambularea topografică a fost realizată de către S.C. Black Line S.R.L., Zalău, autorizație OCPI nr. RO-B-J nr.0577, pe baza lucrărilor înregistrate la OCPI, a ortofotoplanurilor și a hărților cadastrale furnizate de OCPI.

2. STADIUL ACTUAL AL DEZVOLTĂRII

2.1. EVOLUȚIE

2.1.1. Date privind evoluția în timp a unității administrativ-teritoriale și a localităților

«Localitatea Crișeni a fost pentru prima dată atestată documentar în anul 1387 sub denumirea de Cziganyvaja. De-a lungul timpului, satul Crișeni a purtat mai multe denumiri: Cziganyvaja (1387), Cigan, Chygan, Czigan (1409), Chigany (1546), Țigany (1546), Țigani, Cziganyi (1854). A mai purtat și denumirea de Oaia (Vaja în germană- 1601).»¹

Satul Crișeni a luat ființă în momentul în care populația de naționalitate română din două sate vecine (Creicuta și Orășel) s-a alăturat comunității de romei stabilită pe vatra actualului sat, adăpostindu-se de invazia hoardelor barbare.²

În ceea ce privește satul Gârceiu, «prima atestare documentară a localității provine din 1405, când satul apare sub numele de *Gercsen, Cherchyn, Gerchen*. Alte atestări documentare provin din anii 1413 - *Georchyeon*, 1464 - *Görtsen*, 1543 - *Chhewrchen*, 1547 - *Geurchium*, 1549 - *Gorchieon*, 1553 - *Gewrcheon*, 1555 - *Geörchen*, 1556 - *Gerchon*, 1609 - *Georcheon*, 1715 - *Görcsöny*, 1733 - *Gercsý*, 1750 - *Görcsön*, 1797 - *Görtsön*, 1850 - *Girtsiu*, 1854 - *Görcsön, Girciu*, 1966 - *Gırcei*.³ »

2.1.2. Caracteristici semnificative ale teritoriului și localităților, repere în evoluția spațială a localităților

Din punct de vedere administrativ și economic, în Evul Mediu, localitățile Sălajului au aparținut de mai multe mari domenii feudale formate în jurul cetăților mai importante. Ele aveau rolul de a aproviziona aceste domenii și cetăți, de a efectua diferite lucrări, de a contribui cu bani, iar în caz de pericol, de a participa la apărarea acestora. Prima atestare documentară a zonei se regăsește în Gesta Hungarorum (Faptele ungarilor), unde Anonimus Notarius, notarul și cronicarul regelui Béla al III-lea (care a domnit între anii 1172-1196) consemna că la venirea ungarilor în Transilvania, aceștia au găsit aici o populație organizată în trei formațiuni politice mari, voievodate, conduse de voievozii Gelu, Glad și Menumorut. După ocuparea Transilvaniei, statul feudal maghiar a organizat acest teritoriu în comitate. În secolul al XII-lea, în documentele vremii sunt amintite comitate, din care făceau parte și comitatele Crasna (1162), Szolnok (1166) și Cluj (1177) ce aveau să aibă legătură cu teritoriile din actualul județ Sălaj. Comitatele Crasna și Solnocul de Mijloc făceau parte din zona numită de potentății vremii, "Partium" (Părțile), zonă de trecere spre și dinspre Ungaria și Europa Centrală. Pentru stăpânirea acestei zone de o importanță strategică deosebită, s-a dus o luptă îndelungată între Ungaria și Transilvania, "Partium" ajungând când într-o stăpânire, când în alta.

Din punct de vedere administrativ, localitățile comunei Crișeni aparțineau de Comitatul Solnocul de Mijloc, cu excepția satului Oaia, care era arondat în Comitatul Crasna. La origine, așezarea Oaia a făcut parte din Comitatul Solnocul de Mijloc, dar la 9 martie 1410, regele Sigismund al Ungariei așează moșia lui Boziási Péter, sub jurisdicția autorităților din Comitatul Crasna, rămânând ca o enclavă în cadrul comitatului Solnocul de Mijloc, neavând hotare nemijlocite cu sate din Comitatul Crasna. De aici o serie de confuzii ce apar în documente, de multe ori așezarea fiind considerată ca făcând parte din Comitatul Solnocul de Mijloc. Ca entitate administrativă de sine stătătoare, Sălajul a fost înființat ca și comitat în anul 1876 din fostele comitate Crasna, Solnocul de Mijloc și câteva comune din Dăbâca, devenind ulterior după 1918, județul Sălaj.

După primul război mondial și unirea Transilvaniei cu România, în urma hotărârii Adunării de la Alba Iulia, de la 1 decembrie 1918, localitățile intraseră în componența României, Județul Sălaj, Plasa Zalău. Prin Legea de Unificare Administrativă din 1925, toate localitățile comunei Crișeni devin și ele comune rurale cu buget și primării proprii. Deși era centru de comună, localitatea Crișeni nu dispunea de edificii publice mai deosebite. Din punct de vedere administrativ aparținea notariatului Cristur-Crișeni. Sălajul cuprindea atunci o comună urbană de reședință, Zalăul și 10 plăși (Bocșa, Buciumi, Cehu Silvaniei, Crasna, Carei, Jibou, Supurul de Jos, Șimleu Silvaniei, Valea lui Mihai și Tășnad) cât și 267 de comune rurale.

După Dictatul de la Viena din anul 1940, s-a revenit la vechea organizare teritorială din 1876 care s-a menținut până în anul 1946, când se revine la vechea situație administrativă din anul 1926. Sălajul

1 „Monografia Satului Crișeni”, Doru Surducan, Oradea, 2009

2 *Idem*

3 http://ro.wikipedia.org/wiki/G%C3%A2rceiu,_S%C4%83laj

cuprindea ca reședință de județ orașul Zalău, încă alte două orașe, Carei și Șimleu Silvaniei și 131 comune rurale, compuse din 299 de sate.

În anul 1950 s-a trecut la împărțirea României în raioane și regiuni. Satele comunei Crișeni aparțineau de Raionul Zalău și Regiunea Cluj, situație păstrată până la 1968. Prin legea nr. 2/1968, țara noastră a fost împărțită în județe, situație administrativă menținută până în zilele noastre.

Dintre evenimentele mai importante enumerăm:

1341 - Atestarea documentară a satului Oaia (*Villa Voya*), actualmente parte componentă a localității Crișeni;
1378 - Atestarea documentară a satului Cristur;
1387 - Atestarea documentară a satului Crișeni („*Czigan-vaja*”) care apare menționat ca aparținând de cetatea Cheud („*Aranyos*”);

1391 - Se înființează mănăstirea din *Perii*, Maramureș cu aprobarea patriarhului *Antoni* din Constantinopol, între ținuturile aparținătoare de aceasta menționându-se și Sălajul;

1405 - Atestarea documentară a satului Gârceiu;

1437-1438 - Are loc Răscoala de la Bobâlna la care participă țărani din zonă;

Secolul XVI - Se naște la Gârceiu omul de cultură și scriitorul istoric Ambrus Göröcsöni;

1527-1530 - Derecskei Demeter reformează primii maghiari sălăjeni;

1571 - A fost întărit dreptul de vamă al satului Crișeni, așezat pe drumul prin care se aducea sarea de la Ocna Dej (unde exista un depozit de sare) spre Șimleu-Silvaniei; Un document din secolul al XVI-lea amintește de un pod plutitor pe Apa Sălajului, așezat între Crișeni și Zalău;

1575 - Lespedea de piatră datată cu acest an atestă existența bisericii reformate din satul Cristur (construită potrivit unor informații chiar în jurul sec. XIII, turnul construit la 1757, extinsă în sec. XVIII și începutul secolului XIX și renovată între 1932-1936);

1585 - *Sigismund Báthori* dă episcopului român *Spiridon* facultate jurisdicțională și peste bisericile române din Comitatele Crasna și Solnocul de Mijloc;

1592 - Cea mai veche informație despre biserica reformată din Gârceiu;

1599 - Înființarea Mitropoliei române din Bălgrad (Alba-Iulia) biserica română din Sălaj (Comitatele Crasna și Solnocul de Mijloc) aparține jurisdicției acelor mitropoliți;

1639 - Se introduce cultura porumbului în zona Ardealului, cultură care se dezvoltă intens în rândul țăranilor deoarece nu se dădea dijmă după ea;

1600 - Pustiiri tătarești;

1647 - Se construiește un castel în satul Gârceiu de către Serédi István și soția Kamuthi Katalin; tot atunci se construiește aici o biserică romano-catolică;

1682- 1697 - Trupele imperiale, cele turcești și hoții sătmăreni prădează populația satelor în căutare de hrană;

1697 și 1700 - Au loc Sinoadele prin care se semnează recunoașterea Papei ca și cap al bisericii române, deci unirea cu Roma, preoții și populația din majoritatea satelor comunei recunosc și se organizează conform acestei confesiuni;

1703-1711 - Sălăjenii au luat parte la luptele conduse de Francisc Rákóczi al II-lea;

1720 - Introducerea culturii viței de vie în satul Gârceiu;

1732 - Încep matricolele în satul Gârceiu (registrele de stare civilă, ale botezaților, cununaților și morților);

1733 - Episcopul unit (greco-catolic) *Inochentie Micu Klein* realizează prima conscripție cu privire la situația religioasă a românilor;

1750 - Vicarul episcopesc P.P. Aron efectuează o nouă conscripție, pentru a stabili situația confesională a românilor;

1762 - Satul Gârceiu capătă dreptul de a ține târg;

1690, 1694 și 1697 - La Gârceiu se țin adunările generale ale comitatului Solnocul de Mijloc;

1773-1774 - Se construiește o nouă biserică romano-catolică la Gârceiu;

1784-1786 - Se efectuează primul recensământ general în Transilvania din porunca lui Iosif al II-lea;

1848 - Revoluția cuprinde toate satele din Comitatul Crasna și Solnocul de Mijloc;

1853-1854 - Se aprobă legile care au dus la eliberarea iobagilor;

1895 - Are loc Marele recensământ agricol; în acest an satul Oaia este alipit satului Crișeni;

1761 - Episcopia ortodoxă suprimată (după anul 1700), este reînființată și mai bine organizată după Edictul de Toleranță al lui Iosif al II-lea, din anul 1781;

1846 - Andrei Șaguna este numit vicar al Eparhiei ortodoxe;

1848 - Revirimentul bisericii ortodoxe din Transilvania prin numirea lui Andrei Șaguna ca episcop; el a dat bisericii ortodoxe o lege proprie de organizare „Statutul Organic al Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania”, a reorganizat cursurile de teologie și a cerut preoților să se pregătească continuu;

1850 - Vicarul Alexandru Sterca Suluțiu convoacă la Șimleu-Silvaniei Sinodul care va stabili înființarea de școli, obligativitatea frecvenței școlare, recrutarea învățătorilor și plata acestora;

1870 - Se introduc literele latine în școală, abecedarul păstrează și două file de litere chirilice;
1874 - Se demarează din inițiativa împăratului Francisc al II-lea al Austriei, realizarea primelor cărți funciare pe teritoriile subordonate;
1876 - Comuna Crișeni este inclusă în nou înființatul Comitat Sălaj-Plasa Zalău;
1894 - Se construiește o nouă biserică de zid la Crișeni, înlocuită cu alta apoi în anul 1989;
1910-1914 - S-a edificat o școală confesională din zid la Crișeni;
1918 – Se reînființează învățământul în limba română;
1925 - Intră în vigoare Legea de unificare administrativă, toate satele devin comune rurale cu buget propriu, primar și consiliu local propriu;
1934-1938 - Se realizează o serie de lucrări edilitare, care schimbă aspectul satelor comunei. Au fost reparate și pietruite drumurile comunale, s-au curățat șanțurile pentru ca apa să nu mai inunde aceste drumuri, au fost reparate poduri și s-au reparat și adeseori s-au construit edificii publice, precum o școală nouă. S-au luat măsuri pentru interzicerea construirii de case fără autorizație. Se descoperă zăcăminte de gaz metan la Crișeni;
1948 - Trecerea forțată a populației de religie greco-catolică la religia ortodoxă;
1949-1961 - Are loc procesul de colectivizare forțată în satele din Ardeal;
1950 - Comuna Crișeni este arondată din punct de vedere administrativ la Raionul Zalău, Regiunea Cluj;
1965-1970 – Are loc electrificarea satelor comunei;
1968 - Se reînființează județul Sălaj, comuna Crișeni devenind, din punct de vedere administrativ, în forma actuală.

2.1.3. Evoluții după 1990

După anul 1990 modificările majore în localităților comunei Crișeni apar la nivelul activităților desfășurate și ponderea acestora. Astfel componenta agricolă suferă o scădere majoră, în timp ce componenta industrială crește semnificativ în localitatea Crișeni, datorită fenomenului de migrație a zonelor industriale către zonele periurbane.

2.2. ELEMENTE ALE CADRULUI NATURAL

2.2.1. Generalități

Comuna Crișeni este amplasată în centrul județului Sălaj, în aria metropolitană a reședinței de județ, Zalău, la o distanță de doar 7 km de aceasta. La 19 km spre est se află localitatea Jibou. Legăturile rutiere între cele trei se realizează prin drumul național 1H.

Vecinii direcți ai comunei Crișeni sunt:

- Vest – comuna Hereclean
- Nord – comuna Dobrin
- Est – comuna Mirșid
- Sud – municipiul Zalău

Coodonatele geografice ale comunei Crișeni sunt:

- latitudine nordică 47°23'39.3",
- longitudine estică 23°04'59.53".

Din punct de vedere geografic, comuna Crișeni este amplasată în regiunea istorică Crișana, la limita estică cu Transilvania; în zona centrală a județului Sălaj, în bazinul hidrografic al râului Zalău, la contactul depresiunii cu același nume și culmea Meseșului.

La nord se învecinează cu dealul Pokohegy, la sud-est cu dealul Finca, la vest cu dealul Oaia, la est cu pășunea Composesorat și dealul Fundătura.

Relieful predominant este de dealuri joase ce poartă denumirea de Dealurile Crișenilor care fac parte din unitatea de relief numită Dealurile Silvanei. Altitudinile sunt cuprinse între 150 și 250 m. Dealurile ce încadrează localitatea Crișeni sunt: Dealul Pokohegy (250 m) la nord, Dealul Oaia (150 m) la vest, Dealul Finca (200 m) în partea de sud-est, iar în partea de est se află dealul Fundătura. Versanții cu pante mai mici au folosință agricolă, iar cei mai înalți sunt împăduriți sau cu pășuni. Tot aici s-a dezvoltat un relief de creste (ex. Dealul Finca) unde au avut loc alunecări de teren.⁴

⁴ „Monografia Satului Crișeni”, Doru Surducan, Oradea, 2009

2.2.2. Structura geologică și relieful

"Prin poziție și geneză, comuna aparține dealurilor pericarpatiche din latura vestică a Carpaților, cu denumirea generalizată de Dealurile Silvaniei."⁵

Relieful predominant este de dealuri joase ce poartă denumirea de Dealurile Crișenilor care fac parte din unitatea de relief numită Dealurile Silvaniei. Altitudinile sunt cuprinse între 150 și 250 m. Dealurile ce încadrează localitatea Crișeni sunt: Dealul Pokohegy (250 m) la nord, Dealul Oaia (150 m) la vest, Dealul Finca (200 m) în partea de sud-est, iar în partea de est se află dealul Fundătura. Versanții cu pante mai mici au folosință agricolă, iar cei mai înalți sunt împăduriți sau cu pășuni. Tot aici s-a dezvoltat un relieful de creste (ex. Dealul Finca) unde au avut loc alunecări de teren.

În partea de sud, înspre orașul Zalău, relieful este de luncă format de Valea Zalăului care străbate satul. Este de precizat că lunca nu este foarte largă, dar permite cultivarea plantelor agricole. Tot aici are loc contactul dintre Depresiunea Zalăului și Dealurile Crișenilor.

În subsol se găsesc zăcăminte de gaz metan despre care se știa încă din 1938, conform Monografiei sanitare din acest an. Aceste resurse nu sunt însă explorate. Apele termale existente aici ar putea fi valorificate la ștrandul din localitate.

"În cea mai mare parte predomină solurile brune de pădure (podzolice). De-o parte și de alta a văii Zalăului, se întâlnesc soluri erodate. Acestea au apărut pe versanții puternic înclinați care au fost defrișați fără a se lua măsuri de regenerare a vegetației lemnoase și care sunt expuși eroziunii de suprafață. Se mai întâlnesc soluri brune de pădure. Solurile aluviale sunt prezente în lunca Văii Zalăului."⁶

2.2.3. Condiții climatice

"Clima regiunii se înscrie în tipul climatului transcarpatic, continental, care este influențat evident de relieful (topoclimat de adăpostire ori expoziție favorabilă). Temperatura aerului înregistrează o medie anuală de +8, +9 °C și o variație medie lunară de -3 °C +18 °C = 21°C. Precipitațiile atmosferice înregistrează media multianuală de 700 – 800 mm. Faptul că cea mai mare parte a precipitațiilor cade în perioada de primăvară, scurgerea de primăvară este predominantă: 40 – 45 % din scurgerea anuală, față de cea din timpul verii (20%) și din timpul toamnei (5 –10%)."⁷

2.2.4. Rețeaua hidrografică

"Apele și așezarea satelor sunt strâns interconectate. În zona studiată, asemenea altor comunități umane, apele sunt cele care au determinat existența milenară pe aceste meleaguri. Cele mai importante cursuri sunt Valea Zalăului, în apropierea de sud-vest a satului Crișeni, Valea Sălajului situată pe direcția nord-sud a teritoriului administrativ, traversează satul Gârceiu, iar pârâul Cristur este adiacent satului cu același nume."

"Văile au fragmentat suprafața inițială a interfluviului într-o serie de culmi orientate, în general, est-vest și au generat mici bazinete de eroziune, favorabile instalării satelor și practicării agriculturii pe suprafețe întinse. Datorită despăduririlor practicate în ultimele secole, unii versanți care mărginesc aceste bazine sunt actualmente afectați de alunecări de teren și de eroziune liniară."⁸

"Râul Zalău sau Valea Zalăului izvorăște din Munții Meseș și se varsă în râul Crasna. Afluenți mai importanți sunt Văile Miței și Panicului. Valea Zalăului străbate satul Crișeni în partea de sud, formând totodată și o luncă prielnică agriculturii. Localitatea mai este străbătută de doi afluenți ai săi Oaia cu scurgere pe direcție vest-est și Pârâul Satului, care se unesc formând Pârâul Oaia ce se varsă apoi în valea Zalăului."⁹

2.2.5. Vegetația și fauna

"Vegetația este în strânsă legătură cu clima, relieful, solurile, rețeaua hidrografică și activitatea omului. Vegetația locală se caracterizează prin păduri de foioase (stejar, carpen, cer, ulm, arțari, plop), dar și prin ierburi mărunte, pajiști, pășuni (Oaia în vest, Composesorat în est). Vegetația azonală este cea de luncă dezvoltată pe Valea Zalăului și se caracterizează prin plop, sălcii, etc.

Fauna este influențată de relieful, clima și vegetație, prin urmare aici vom întâlni specii de animale și păsări adaptate la condițiile de mediu locale.

5 "Studiu de fundamentare privind evoluția istorico-urbanistică a localităților comunei Crișeni", S.C. ART PROIECT S.R.L. mun. Zalău

6 „Monografia Satului Crișeni”, Doru Surducan, Oradea, 2009

7 Idem 7

8 Idem 7

9 Idem 8

Fauna locală este caracteristică zonei de dealuri joase și depresiuni și cuprinde numeroase specii de animale: rozătoare, iepuri, vulpi, lupi, căprioare, etc. Dintre păsări amintim: barza, privighetoarea, vrabia, rândunica, uliul etc."¹⁰

2.2.6. Riscuri naturale

Zone inundabile

Zonele inundabile de pe teritoriul comunei Crișeni se limitează la partea sudică, în zona reședinței de comună, Crișeni, pe cursul Văii Zalăului. Acestea totalizează o suprafață de 142.98 ha (4.33% din totalul UAT), din care 72.13 ha (25.47% din total) în intravilan, din care:

- zonele cu risc crescut ocupă 4.49 ha, adică 1.59% din intravilan
- zonele cu risc mediu însumează 14.46 ha, reprezentând 5.11% din intravilan
- zonele cu risc scăzut de inundații ocupă 53.18 ha, adică 18.79% din intravilan

Alunecări de teren

Conform "Studiu Geotehnic, comuna Crișeni, jud. Sălaj" întocmit de I.I. Balint Barna, în intravilanul localităților comunei Crișeni au fost identificate zone afectate de alunecări de teren cu risc scăzut (123.16 ha), mediu (222.62 ha) și crescut (104.40 ha).

Procesele de versant se desfășoară pe circa 30% din teritoriu, predominând eroziunea de suprafață și de adâncime.

2.3. RELAȚII ÎN TERITORIU

Suprafața totală a teritoriului administrativ al comunei Crișeni însumează 3301.17 ha.

Localitatea Crișeni este amplasată la limita sudică a teritoriului administrativ al comunei, la granița cu municipiul reședință de județ, Zalău. Acest fapt a favorizat o dezvoltare mai accentuată a localității, comparativ cu restul satelor ce compun comuna. Drumul național 1H, care traversează localitatea Crișeni, asigură legătura între municipiul Zalău și localitățile Jibou, respectiv Șimleu Silvaniei. Localitatea cu suprafața cea mai redusă este Cristur-Crișeni (sub 10% din intravilanul total al comunei).

Legăturile rutiere între localitățile comunei sunt asigurate de drumul județean 108D, care se intersectează cu DN 1H în apropierea limitei de intravilan a satului Crișeni. Accesul este facil în toate cele trei localități, datorită stării bune a drumurilor de legătură. Satul Gârceiu este amplasat la 1.34 km distanță de reședința de comună, Crișeni, iar localitatea Cristur-Crișeni este amplasată la 1.72 km nord-est de Gârceiu. Satele Cristur-Crișeni și Crișeni sunt separate de 3.83 km, pe drumul județean 108 D și DN 1H.

2.4. ACTIVITĂȚI ECONOMICE

Economia comunei Crișeni se bazează în principal pe sectorul industrial. Acest fapt se datorează amplasării favorabile, în vecinătatea directă a municipiului reședință de județ, Zalău. Zona industrială se regăsește în cea mai mare parte în satul Crișeni, în partea sudică, la granița cu municipiul Zalău și se dezvoltă de o parte și de alta a drumului național 1H, care asigură astfel, un acces facil.

Câteva dintre principalele unități economice sunt:

Denumire societate	Activitate economica
S.C. EUDIS S.A.	Productie echipamente industriale
S.C. FIBROCOM S.R.L.	Producție fibră de sticlă
S.C. AXIOMA S.R.L.	Constructii
S.C. OVIPRODCOM S.R.L.	Prelucrare lemn
S.C. SALICO S.A.	Comerț
S.C. D.R.D.P. ZALĂU	Depozit materiale, parc auto
S.C. CONSTRUCȚII MONTAJ S.R.L.	Producție prefabricate, depozit materiale de construcții
S.C. ALBER S.A.	Procesare produse alimentare

¹⁰ „Monografia Satului Crișeni”, Doru Surducan, Oradea, 2009

S.C. COMBI S.A.	Nutrețuri combinate
S.C. SALIMET S.A	Confecții metalice
S.C. COMCEREAL S.A.	Depozite cereale
S.C. PARMENAS S.R.L.	Societate agricolă
S.C. CONDRON S.A.	Construcții
S.C. ADORIANIS S.R.L.	Tâmplarie lemn
S.C. LOTUS S.R.L.	Construcții
S.C. AGROTRANSPORT S.A	Transport agricol
S.C. ROMITANA S.A.	Atelier tâmplărie
S.C. ASTRA S.A.	Procesare produse alimentare
S.C. SILVEX S.A	Confecții
S.C. ELECTROART S.R.L.	Aparate electronice
S.C. ROMITEX S.R.L.	Confecții
S.C. COM FELI S.R.L.	Confecții
S.C. AGROMECH S.R.L.	Mecanizare agricolă
S.C. SILVANA SEMPAS S.A.	Management pajiști
S.C. ROMENTRANS SERV S.A.	Transport
S.C. COM TRANS LEBI ICO S.R.L	Societate agricolă
S.C. PAMEL. S.A.	Servicii
S.C. BRITOS S.R.L.	Comerț
S.C. ADI MIHAELA S.R.L.	Comerț
S.C. BRISTAR IMPEX S.R.L.	Servicii
S.C. CONSIN S.R.L	Construcții
S.C. SENROM S.A.	Comerț
S.C. NIAGARA IMPEX S.R.L.	Comerț
S.C. MINERVA TRANS S.R.L.	Transporturi
S.C. MIRAJ S.R.L	Comerț
S.C. AGROMAR S.R.L.	Societate agricolă
S.C. FRATII JECAN S.R.L.	Comerț
S.C. MODA ROMANIA S.R.L	Confecții textile
S.C. WEST CO IMPEX S.R.L.	Producție obiecte din fibră de sticlă
S.C. ALTICOM DISTRIBUTION S.R.L.	Comerț
S.C. COMPLEX SERVICE S.R.L.	Reparații auto
S.C. ADAROM TRANSPORT S.R.L	Transporturi auto
S.C. AGRAL PROD S.R.L.	Societate agricolă
S.C. CONSTRUCT CRISAN S.R.L	Servicii
S.C. TOTAL TRANS S.R.L.	Transporturi auto
S.C. HEXADOR S.R.L.	Comerț
S.C. UNIVERSAL S.A.	Procesare produse alimentare

S.C. PRO LOTUS S.R.L.	Prelucrare lemn
S.C. GHIMAR S.R.L.	Producție de subansambluri mașini
S.C. VIDALIS IMPEX S.R.L.	Construcții
S.C. SUSAN MODE S.R.L.	Confecții textile
S.C. PROANITA IMPEX S.R.L.	Comerț
S.C. TACON S.R.L.	Construcții
S.C. MARIAN TIR S.R.L.	Transporturi
S.C. TRACOM S.R.L.	Transporturi
S.C. VALENITRANS S.R.L.	Transporturi
S.C. PAVAJ PROD S.R.L.	Producție dale pavaj
S.C. EDIL CASA S.R.L.	Construcții

Satele aparținătoare Cristur-Crișeni și Gârceiu au o activitate economică redusă, singurele obiective fiind câteva unități care se ocupă cu comerțul cu amănuntul.

În cadrul comunei, activitatea industrială are o pondere de 70%, agricultura 20%, comerțul 3% și serviciile de 7%.

2.4.1. Agricultură și creșterea animalelor

Agricultura este o activitate practică pe întreg teritoriul administrativ al comunei. Cele mai răspândite sunt culturile de cereale, în special porumb, și creșterea animalelor, preponderent ovine și păsări. Serviciile în agricultură regăsite în comună sunt limitate la teritoriul reședinței de comună, Crișeni, și sunt reprezentate de un dispensar veterinar și două obiective ce asigură servicii de mecanizare și transport agricol.

În general, agricultura se practică atât în interiorul cât și în afara vetrei localităților, teritoriul agricol din intravilan fiind utilizat ca grădini de legume, vii sau livezi.

În comună există și câteva activități industriale de prelucrare a produselor agricole, depozite de cereale și un punct de furnizare de nutrețuri combinate.

Satul Crișeni găzduiește sediul Direcției Fitosanitare Sălaj, aflată în subordinea Consiliului Județean și a Consiliului General al municipiului București, și care oferă servicii publice de protecție a plantelor.

Terenul agricol al comunei Crișeni totalizează o suprafață de 83.69% din teritoriul administrativ. Datele de mai jos reprezintă ponderile pentru anul 2014, conform datelor furnizate de INSSE, în urma ultimului recensământ agricol:

Categorია de folosință	În comuna Crișeni		În județul Sălaj	
	Suprafață (ha)	%	Suprafață (ha)	%
Arabil	1635	59.09	120559	50.45
Pășuni și fânețe	1049	37.91	110999	46.45
Vii	64	2.31	2529	1.06
Livezi	19	0.69	4863	2.04
Total agricol	2767	100	238950	100

Din tabelul de mai sus se poate observa ponderea majoră pe care o dețin terenurile arabile din suprafața totală, pășunile și fânețele ocupând o suprafață de aproape 38% din total.

În ceea ce privește proprietatea terenurilor, majoritatea suprafețelor agricole sunt deținute de către persoane fizice.

Cele mai răspândite culturi din comună sunt:

- porumb
- leguminoase pentru nutreț
- cartofi
- grâu
- ovăz

Creșterea animalelor se produce doar la nivelul gospodăriilor private, cu câteva excepții de tip persoane fizice autorizate/întreprinderi familiale. În prezent, în niciunul dintre satele ce alcătuiesc comuna Crișeni nu există societăți comerciale care să desfășoare activități zootehnice.

În anul 2015, la momentul celui mai recent recensământ agricol, comuna Crișeni deținea următoarele efective de animale:

Specie	Populație
Ovine	5327
Bovine	179
Porcine	749
Păsări	5809
Caprine	167
Cabaline	62

2.4.2. Activități industriale

Sectorul industrial a fost puternic susținut de vecinătatea directă cu municipiul reședință de județ, Zalău, beneficiind de avântul resimțit de acesta în ultimul deceniu. Zona industrială s-a coagulat, astfel, în partea sudică a satului Crișeni, la granița cu orașul Zalău. Satele Cristur-Crișeni și Gârceiu au o activitate industrială extrem de redusă.

2.4.3. Silvicultura

Ponderea fondului forestier fiind redusă (6.94% din suprafața totală a comunei), silvicultura nu constituie o funcțiune economică a comunei.

2.4.4. Activități turistice

Comuna Crișeni nu beneficiază de obiective turistice importante. Există două monumente istorice de clasă B, clasate în Lista Monumentelor Istorice 2010:

- SJ-I-s-B-04881 Așezare din perioada Neolitică; în satul Crișeni, zona „Măzăriște”
- SJ-II-m-B-05045 Biserica Reformată a satului Cristur-Crișeni; datând din sec. XVI, cu turn din anul 1756, transformat în sec. XX

Profilul turistic al comunei este susținut și de pensiunile și cabanele existente în cele trei sate aparținătoare.

2.4.5. Servicii și comerț

În ceea ce privește serviciile și comerțul, reședința de comună, Crișeni, este mai dezvoltată decât restul satelor aparținătoare. Dotările de care beneficiază fiecare sat în parte sunt:

1. Crișeni

- Dotări administrative
Reședința de comună reunește toate dotările administrative specifice comunelor:
  - Primăria;
  - Consiliul Local;
  - Poliția.
- Dotări culturale
  - Cămin cultural;
  - Bibliotecă;
  - Biserică reformată;
  - Biserică ortodoxă.
- Dotări educaționale
  - Școala generală.

- Dotări medicale
  - două dispensare umane;
  - un cabinet stomatologic;
  - un dispensar veterinar.
- Comerț
  - restaurante;
  - spații de cazare;
  - magazine mixte dispersate în țesutul localității.
- Dotări sportive și de agrement
  - un teren de sport;
  - un ștrand;
  - două parcuri.

2. Cristur-Crișeni

- Dotări administrative
  - Oficiul poștal.
- Dotări culturale
  - Cămin cultural;
  - Biserica reformată, clasată monument de arhitectură de categoria B.
- Dotări educaționale
  - Școală generală;
  - Grădiniță.
- Dotări medicale

Satul Cristur-Crișeni este relativ sărac în dotări medicale, fiind dotat cu un singur punct sanitar.
- Comerț

Aprovizionarea populației cu bunuri de larg consum este asigurată de cele trei magazine alimentare din sat.
- Dotări sportive și de agrement
  - un teren de sport;
  - un parc.

3. Gârceiu

- Dotări administrative

Satul Gârceiu nu deține dotări administrative.
- Dotări culturale
  - Cămin cultural;
  - Biserica ortodoxă;
  - Casa de rugăciuni baptistă;
  - Biserică reformată.
- Dotări educaționale
  - Școala generală;
  - Grădinița.
- Dotări medicale

În localitate există un singur punct sanitar uman.
- Comerț
  - două magazine mixte
  - o cabană turistică.
- Dotări sportive și de agrement
  - Teren de sport.

2.5. POPULAȚIE. ELEMENTE DEMOGRAFICE ȘI SOCIALE

2.5.1. Structura și evoluția populației

Teritoriul administrativ al comunei Crișeni cuprinde 3 localități:

- reședința de comună Crișeni
- Cristur-Crișeni
- Gârceiu

Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică (INSSE), populația comunei Crișeni în anul 2017 este de 3159 locuitori.

Densitatea populației pe teritoriul comunei este de cca. 95 locuitori/kmp, media județeană fiind de 63.8 loc./kmp.

În tabelul anexat sunt prezentate datele referitoare la structura actuală a populației pe sexe și grupe de vârstă a comunei Crișeni. Specificăm că datele prezente sunt furnizate de Institutul Național de Statistică (INSSE) în anul 2017.

Nr. loc.	Sex			
	M	% din total	F	% din total
3159	1575	50%	1584	50%

Mai jos se regăsesc ponderile grupelor de vârstă în funcție de sex, în cadrul populației comunei:

	Nr. loc.	Grupe de vârstă					
		0 – 19 ani	% din total	19 - 59 ani	% din total	peste 60	% din total
Masculin	1575	372	23.62%	920	58.41%	283	17.97%
Feminin	1584	372	23.48%	879	55.49%	333	21.02%
Total comună	3159	744	23.55%	1799	56.95%	616	19.50%

	Crișeni	Cristur-Crișeni	Gârceiu	Total comună
1850	556	421	685	1662
1900	654	539	1010	2203
1930	818	651	1218	2687
1956	1061	848	1378	3287
1966	988	609	1037	2634
1977	1174	596	935	2705
1992	1044	624	448	2116
2002	1236	456	751	2443

O comparație a ratelor de creștere (%) ale localităților comunei din ultimii 50 de ani relevă următoarea situație:

Localitatea	Perioada			
	1956 - 1966	1966 - 1977	1977 - 1992	1992 - 2007
Crișeni	-6.88%	18.83%	-11.07%	18.39%
Cristur-Crișeni	-28.18%	-2.13%	4.70%	-26.92%
Gârceiu	-24.75%	-9.84%	-52.09%	67.63%
Total comună	-19.87%	0.04%	-21.77%	15.45%

Ratele de creștere sunt exprimate în procente și sunt calculate după formula (*valoarea indicator an curent - valoare indicator an precedent*)/*valoarea indicator an precedent*.

2.5.2. Resursele de muncă și populația ocupată

Conform ultimei variante a fișei statistice a comunei Crișeni, întocmită în anul 2017, datele aferente forței de muncă sunt următoarele:

Ramura de activitate	Număr persoane	% din total
Agricultură, silvicultură și pescuit	18	1.84%
Industrie	582	59.57%
Construcții	219	22.42%
Comerț	57	5.83%
Hoteluri și restaurante	43	4.40%
Transporturi și depozitare	27	2.76%
Învățământ	18	1.84%
Alte activități și servicii	13	1.33%
Total persoane ocupate	977	100.00%

După cum se poate observa în tabelul de mai sus, 59.57% din populația ocupată lucrează în sectorul industrial. Industria ușoară, nepoluantă pare a reprezenta viitorul economic al comunei.

2.5.3. Disfuncționalități privind evoluția și structura populației

Disfuncționalități:

- îmbătrânirea populației - aproape 20% din locuitori au depășit 60 de ani;
- lipsa locurilor de muncă.

2.6. CIRCULAȚIE

Pe teritoriul comunei există trei tipuri de circulații:

- circulație rutieră;
- circulație feroviară;
- circulație pietonală.

1. Circulația rutieră

Comuna Crișeni este traversată de drumul național 1H, de la sud spre est. Acesta parcurge intravilanul localității Crișeni și face legătura cu municipiile Zalău, Jibou și Șimleu Silvaniei.

Pe teritoriul administrativ al comunei, drumul național are o lungime de 4167 m (între km 74 și 839 m la sud și km 79 și 006 m la est), din care 2754 m în intravilanul reședinței de comună, între următoarele poziții kilometrice:

- km 75 și 446 m în partea sudică (unde sunt amplasate indicatoarele rutiere F47 și F49) – km 78 și 200 m la limita estică (unde sunt amplasate indicatoarele rutiere F47 și F49)

Conform situației propuse, drumul național 1H va fi în intravilanul localității Crișeni pe 3391 m, între următoarele poziții kilometrice:

- km 74 și 839 m în partea sudică – km 78 și 230 m la limita estică

Față de intravilanul existent se introduc în intravilan porțiuni din drumul național după cum urmează:

- de la km 75 și 446 m la km 74 și 839 m în zona sudică
- de la km 78 și 200 m la km 78 și 230 m la limita estică

În zona comunei Crișeni, DN1H este prevăzut cu câte o bandă carosabilă pe fiecare sens de mers, cu șanțuri și local trotuare de o parte și de alta a zonei carosabile, pe porțiunile aflate în intravilanul reședinței de comună Crișeni.

Drumul național 1H se intersectează cu drumul județean 108D, care face legătura cu celelalte două sate ce alcătuiesc comuna, la kilometrul 78 și 783 m.

Traficul greu pe relația Zalău – Jibou trece prin localitatea reședință de comună, la fel ca și traficul ușor, generând poluare.

Toate drumurile județene mai sus menționate au îmbrăcăminte asfaltică și sunt într-o stare relativ bună. Profilele stradale sunt necorespunzătoare, în majoritatea cazurilor trotuarele nu există, iar rigolele nu sunt întreținute.

Circulația intra-comunală este asigurată pe lângă drumurile mai sus menționate și de drumul

comunal DC 12, spre comuna Hereclean. Acesta este în curs de amenajare prin pietruire. Cu toate acestea, lucrările la acest drum trebuie continuate pentru ca drumul să poată fi utilizat în mod eficient și pentru ca profilul stradal să ajungă să respecte normele în vigoare.

Transportul în comun spre și dinspre Zalău și Cehu Silvaniei este asigurat de cursele efectuate de firma YMY Trans, pe următoarele trasee:

- Zalău – Crișeni – Gârceiu – Cristur-Crișeni – Sălățiș – Cehu-Silvaniei – Benesat, cu plecări din Benesat la orele: 07:00; 09:20; 11:50; 13:00; 14:45; 16:50; 18:20; 19:50; 00:20.

2. Circulația feroviară

Sudul și sud-estul suprafeței administrative a comunei Crișeni sunt traversate de linia CF 409 Zalău-Carei (linie interoperabilă, simplă, neelectrificată, BLA, în aliniament și curbă, în infrastructura publică), între km 95 + 250 m și km 97 + 010 m, adică pe o distanță de 1.76 km. În cadrul teritoriului administrativ al comunei Crișeni, linia este amplasată în totalitate în extravilan.

Pe teritoriul comunei nu există o stație CF, acesta fiind doar tranzitat de trenurile care leagă localitățile apropiate, Jibou și Zalău. Cele mai apropiate stații sunt cele din Zalău, la 500 m și Mirșid, la 5 km distanță de satul Crișeni.

Pe parcursul unei zile, calea ferată care trece prin comuna Crișeni este străbătută de 14 trenuri, dinspre Zalău spre Mirșid sau invers.

În cadrul teritoriului administrativ al comunei Crișeni nu există linii ferate industriale.

În interiorul suprafeței comunei există o trecere la nivel cu calea ferată, la km 96 + 087 m. Intersecția dintre drumul național 1H și magistrala feroviară este în imediata apropiere a limitei UAT.

Pe raza comunei nu există poduri de cale ferată, ci doar 5 podețe, aflate pe următoarele poziții: km 95 + 251 m; km 95 + 885 m; km 96 + 393 m; km 96 + 675 m; km 96 + 952 m.

Situația cablurilor amplasate pe teritoriul comunei Crișeni este următoarea:

Cabluri SCB

- linia 409 Zalău-Jibou
- de la km 95 + 250 – km 97 + 010, cablurile SCB sunt pozate în pământ, la o distanță între 5-20 m din axul căii, pe partea stângă, la o adâncime de la 0.5 – 1.2 m.

Cabluri TTR

- linia 409 Zalău – Jibou

a) cablu fibră optică

- între km 95 + 250 – km 97 + 010 se află 1 cablu de fibră optică, pe stâlpi de lemn, aflat la o distanță între 3 și 5 m față de axul căii pe partea dreaptă

b) cablu analogic

- de la km 95 + 250 – km 97 + 010, cablurile TTR sunt pozate în pământ, la o distanță de 5-20 m din axul căii, pe partea stângă, la o adâncime de la 0.5 la 1.2 m.

Cabluri ELF

- linia 409 Zalău – Jibou
- de la km 95 + 250 – km 97 + 010 – nu este cazul.

3. Circulația pietonală

Analizând situația existentă observăm că în mare parte trotuarele lipsesc, astfel încât pietonii circulă pe marginea zonei carosabile, ceea ce este incomod și nesigur, atât pentru pietoni, cât și pentru conducătorii auto.

Disfuncționalități

Drumul național 1H a fost recent recondiționat pe suprafața administrativă a comunei, însă este necesară dezvoltarea profilului stradal pentru a corespunde cu cele din planșele desenate. Astfel, lipsesc trotuarele și zona de siguranță. Pentru construirea în cadrul zonei de protecție a drumului național, este necesar avizul Companiei Naționale de Administrare a Infrastructurii Rutiere.

Drumul județean 108 D este asfaltat, însă necesită lucrări de modernizare în partea de extravilan, după ieșirea din localitatea Cristur-Crișeni.

Drumul comunal 12 este în curs de amenajare. Trebuie realizate lucrări ample pentru ca drumul să poată fi utilizat în mod eficient și pentru ca profilul stradal să ajungă să respecte normele în vigoare.

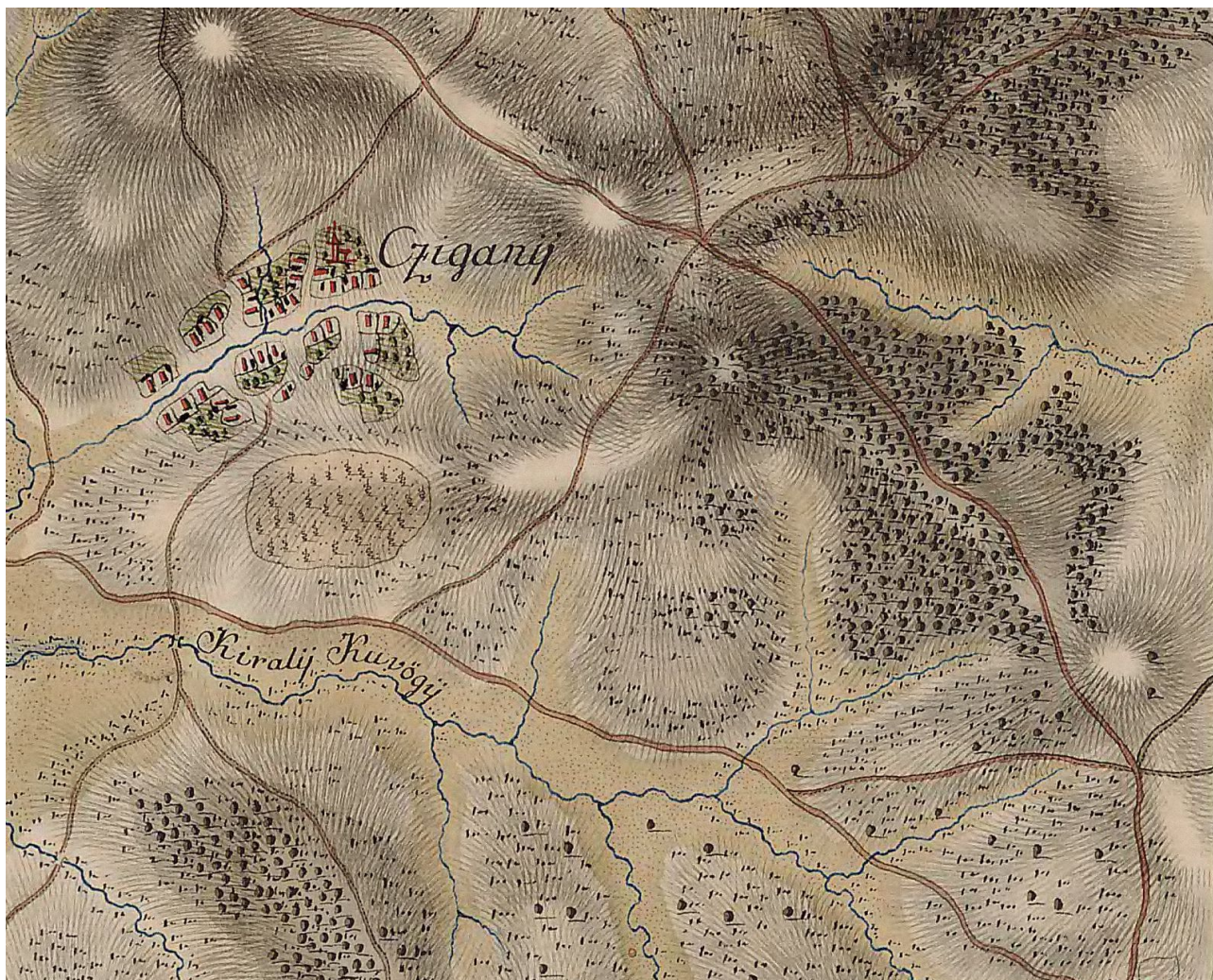
În ceea ce privește străzile secundare, acestea sunt în majoritate asfaltate și de o calitate bună, fiind necesară efectuarea unor lucrări periodice de întreținere. În unele cazuri, în care drumul are o lățime de 4-5 m, ar fi nevoie de modificarea profilului stradal, prin lățirea acestuia. Acest lucru s-ar putea realiza prin transformarea șanțurilor în rigole acoperite.

O altă problemă o constituie trecerea atelajelor și animalelor pe drumul național, fapt ce generează neplăceri, atât conducătorilor auto cât și locuitorilor comunei. Deoarece nu există trotuare, circulația pietonală, velo și auto se desfășoară pe drum, dar datorită valorilor reduse ale circulației auto nu apar probleme majore.

2.7. INTRAVILAN EXISTENT. ZONE FUNCȚIONALE. BILANȚ TERITORIAL

2.7.1. Intravilanul existent al reședinței de comună Crișeni. Zone funcționale

Fig. D.1: Fragment din harta Iosefină 1769-1773

Satul reședință de comună, Crișeni, este amplasat la marginea depresiunii Zalăului, pe lunca văii Zalăului. Valea Zalăului traversează jumătatea sudică a satului, de la sud-est spre vest, iar afluenții săi (Oaia și Pârâul Satului) se ramifică în partea nordică a satului. Din punct de vedere al reliefului, localitatea este amplasată la marginea depresiunii Zalăului, înconjurată de Dealurile Crișenilor, care sunt parte a Dealurilor Silvaniei. Din cauza amplasării pe lunca râului Zalău, există riscuri medii de inundații și exces de umiditate.

Localitatea este de tip liniar și urmărește curbura drumului național 1H, fiind dezvoltată de o parte și de alta a acestuia. Străzile secundare pornesc radial, în ambele direcții ale drumului principal, și apoi paralel cu acesta.

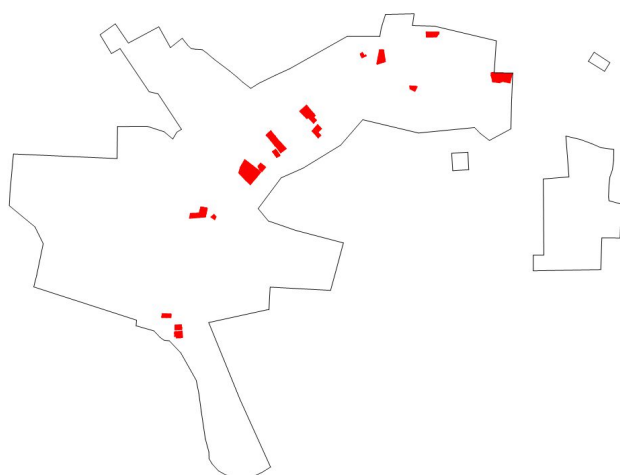
În prezent, satul este alcătuit din 5 trupuri de intravilan: trupul principal (C1) și 4 trupuri de dimensiuni reduse. Toate trupurile mici se regăsesc în partea de est și nord-est a trupului principal. Trupul principal cuprinde vatra satului și este localizat pe limita sudică a comunei, spre municipiul Zalău.

De la elaborarea celui mai recent P.U.G., din anul 2005, nu a mai fost elaborat niciun P.U.Z. cu scopul introducerii în intravilan a unor terenuri noi.

Intravilanul existent al localității Crișeni prezintă următorul bilanț teritorial:

BILANȚ TERITORIAL – REȘEDINȚA DE COMUNĂ CRIȘENI		
ZONA FUNCȚIONALĂ	SITUAȚIA EXISTENTĂ	
	Ha	%
ZONA CENTRALĂ ȘI ALTE ZONE CU FUNCȚIUNI DE INTERES PUBLIC	4.07	1.44
ZONA DE LOCUINȚE RURALE ȘI ALTE FUNCȚIUNI COMPLEMENTARE	94.67	33.43
ZONA UNITĂȚILOR ECONOMICE	49.57	17.50
Zonă unități economice industriale	49.57	17.50
Zonă unități economice agricole	0.00	0.00
ZONA VERDE	9.61	3.39
Zona verde cu rol de agrement	5.10	1.80
Zona verde cu rol de protecție a apelor și cu rol de coridor ecologic	4.51	1.59
ZONA GOSPODĂRIE COMUNALĂ	10.54	3.72
ZONA CĂILOR DE COMUNICAȚIE	23.89	8.44
Căi de comunicație rutiere	23.89	8.44
Căi ferate	0.00	0.00
ZONA ECHIPAMENTE TEHNICO-EDILITARE	0.00	0.00
APE	0.50	0.18
TEREN AGRICOL ÎN INTRAVILAN	90.35	31.90
Arabil	88.55	31.27
Livezi	1.80	0.64
TOTAL INTRAVILAN	283.20	100.00

a) Zona centrală și alte zone cu funcțiuni de interes public cuprinde parcele și construcții ce adăpostesc funcțiuni administrative și servicii publice. Majoritatea acestora sunt dispuse pe marginea drumului național, însă nu formează o arie compactă. Funcțiunile de interes public sunt mixate cu funcțiuni de locuire, acestea neputând fi clar separate.

Reședința de comună Crișeni dispune de următoarele dotări de interes public:

1) Dotări administrative

Satul Crișeni reunește dotările administrative caracteristice comunelor, precum sediul Primăriei, al Consiliului Local și al Poliției. Toate aceste dotări dispun de construcții specifice și corespunzătoare ca suprafață.

Sediul Primăriei și al Consiliului Local este amplasat în zona centrală, pe marginea vestică a drumului național 1H. Clădirea care le adăpostește a fost recent construită.

Sediul Poliției se află tot pe drumul principal (care se suprapune cu DN 1H), la aproximativ 400 m nord-est față de Primărie.

2) Dotări de învățământ

Învățământul în localitatea Crișeni este asigurat de o școală generală, clasele I-VIII. Trebuie menționat că o parte dintre copiii urmează școala la Zalău.

Școala este amplasată în zona centrală a localității, în imediata vecinătate a Primăriei. Clădirea care adăpostește școala este într-o stare relativ bună.

3) Dotări culturale

Tabloul cultural al reședinței de comună este alcătuit dintr-un cămin cultural și o bibliotecă. Cele două dotări sunt amplasate în zona centrală, la 200 m nord de sediul Primăriei, în aceeași clădire.

4) Dotări pentru sănătate

Serviciile sanitare sunt asigurate de două dispensare medicale umane, un dispensar veterinar și un

cabinet stomatologic. Cele două dispensare umane sunt amplasate în zona centrală, unul dintre ele pe aceeași parcelă cu sediul Primăriei, iar cea de-a doua în spatele căminului cultural.

5) Culte

Localitatea adăpostește 2 lăcașe de cult, aparținând confesiunilor: ortodox și reformat. Cele două biserici se află la o distanță relativ mare una față de cealaltă. Dacă biserica reformată se regăsește în jumătatea sudică a intravilanului, în apropierea drumului principal, la 400 m sud față de Primărie; Biserica ortodoxă, împreună cu cimitirul alăturat, se află pe limita nordică a intravilanului.

6) Dotări comerciale și de prestări servicii

Pe raza localității își desfășoară activitatea mai multe unități comerciale. Acestea sunt dispersate pe suprafața satului.

Suprafața de teren din cadrul intravilanului ocupată cu dotări publice, reprezintă un total de 4.07 ha, cca. 1.44% din totalul intravilanului localității, au fost luate în calcul numai suprafețele parcelelor ocupate de construcții care adăpostesc dotări și servicii publice.

b) Zona de locuințe rurale și alte funcțiuni complementare este cea mai extinsă zonă funcțională.

Zona destinată locuirii este constituită aproape integral din locuințe individuale, în mare parte parter sau parter și un etaj, amplasate în cadrul unor parcele de formă aproximativ dreptunghiulară, situate cu latura îngustă spre stradă. Locuințele sunt așezate de regulă în frontul străzii, de-a lungul străzilor principale, pe limita de proprietate, în timp ce de-a lungul străzilor secundare sunt ușor retrase față de aliniament.

Funcțiunile complementare ale zonei de locuit, altele decât cele care fac parte din zona instituțiilor publice, sunt reprezentate de mici dotări comerciale, diferite anexe gospodărești, adăposturi pentru animale și construcții pentru depozitarea și prelucrarea produselor agricole în cadrul gospodăriei. Anexele sunt amplasate în general în spatele construcției de locuit, în continuarea casei sau paralel cu strada, delimitând astfel partea construită a parcelei (curtea) de terenul agricol al acesteia.

La recensământul din anul 2011 a fost înregistrate 897 de locuințe ocupate. Indicii medii de locuibilitate în reședința de comună Crișeni pe baza acestor date sunt următorii:

- suprafața locuibilă / locuință ocupată = 61.79 mp
- nr. camere / locuință ocupată = 3.53

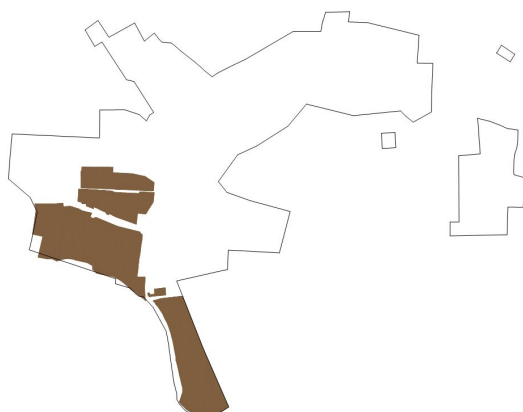
c) Zona unităților economice

În decursul ultimului deceniu unitățile economice industriale au cunoscut o creștere semnificativă, în timp ce unitățile economice agricole au fost într-o continuă scădere.

- **zona unităților economice industriale**
Zona industrială a satului Crișeni este amplasată la limita sudică, la granița cu municipiul Zalău. Principalele unități de producție industrială sunt:

Denumire societate	Activitate economica
S.C. EUDIS S.A.	Producție echipamente industriale
S.C. FIBROCOM S.R.L.	Producție fibră de sticlă
S.C. OVIPRODCOM S.R.L.	Prelucrare lemn
S.C. CONSTRUCȚII MONTAJ S.R.L.	Producție prefabricate, depozit materiale de construcții
S.C. ALBER S.A.	Procesare produse alimentare
S.C. SALIMET S.A	Confecții metalice

S.C. PARMENAS S.R.L.	Societate agricolă
S.C. ADORIANIS S.R.L.	Tâmplărie lemn
S.C. ROMITANA S.A.	Atelier tâmplărie
S.C. ASTRA S.A.	Procesare produse alimentare
S.C. SILVEX S.A.	Confecții
S.C. ROMITEX S.R.L.	Confecții
S.C. COM FELI S.R.L.	Confecții
S.C. MODA ROMANIA S.R.L.	Confecții textile
S.C. WEST CO IMPEX S.R.L.	Producție obiecte din fibră de sticlă
S.C. COMPLEX SERVICE S.R.L.	Reparații auto
S.C. UNIVERSAL S.A.	Procesare produse alimentare
S.C. PRO LOTUS S.R.L.	Prelucrare lemn
S.C. GHIMAR S.R.L.	Producție de subansamluri mașini
S.C. SUSAN MODE S.R.L.	Confecții textile
S.C. PAVAJ PROD S.R.L.	Producție dale pavaj

- *zona unităților economice agricole și agro-zootehnice*

În trecut agricultura și creșterea animalelor erau componente importante ale economiei localității, dar în ultimii ani au suferit o scădere dramatică.

d) Zona verde cu rol de agrement

Spațiile verzi ocupă 9.61 ha, ceea ce reprezintă 3.39% din suprafața totală a intravilanului. Această suprafață verde este împărțită în două subzone: zone verzi pentru activități sportive și de loisir, cu o suprafață de 5.10 ha, și zone verzi de protecție a apelor, 4.51 ha.

Zona de loisir este alcătuită din parcuri publice, terenuri de sport și un ștrand. Parcul central este amplasat în imediata vecinătate a bisericii reformate. La ieșirea din localitate spre DJ 108 D a fost amenajat un nou parc. Terenul de sport și ștrandul se află la intersecția celor doi afluenți ai râului Zalău.

e) Zona gospodărie comunală

Această zonă cuprinde cimitirele localității, care însumează o suprafață totală de 10.54 ha. Pe teritoriul localității Crișeni există un număr de 3 cimitire. Cimitirul ortodox se află în imediata vecinătate a bisericii ortodoxe, un alt cimitir este amplasat în jumătatea vestică, la limita intravilanului existent, iar cel deal treilea nu este inclus în intravilan.

f) Zona căi de comunicație rutieră reprezintă rețeaua stradală a localității Crișeni. Așezarea este traversată pe direcția nord-est - sud de drumul național 1H. Acesta trece prin zona centrală și se suprapune cu strada principală a localității. Acest drum este în întregime asfaltat, cu o platformă carosabilă de 7 m lățime, cu acostamente corespunzătoare și șanțuri de scurgere a apelor pluviale pe ambele laturi. Nu sunt amenajate trotuare. Îmbrăcămintea asfaltică necesită lucrări de modernizare și întreținere.

Rețeaua stradală pornește radial și concentric, paralel cu axul strazii și cursul râurilor. Străzile secundare au deschideri de aproximativ 16-18 m și sunt preponderent asfaltate.

Mare parte dintre profilele stradale nu respectă normativele în vigoare. Un mare dezavantaj este lipsa

trotuarelor.

g) Terenurile agricole din intravilan sunt acele terenuri care nu fac parte din parcela construită, ci reprezintă suprafețe compacte de dimensiuni relativ importante, cu accese independente. Totalizând o suprafață de 90.35 ha, ceea ce reprezintă 31.90 din suprafața intravilanului existent, aceste terenuri constituie rezerva de teren pentru dezvoltarea localității.

2.7.2. Intravilanul existent al localității Cristur-Crișeni. Zone funcționale

Fig. D.2: Fragment din harta Iosefină 1769-1773

Satul Cristur Crișeni este localizat la aproximativ 4 km nord-est față de reședința de comună, Crișeni, pe drumul județean 108 D, care traversează localitatea de la sud la nord.

Forma poligonală urmărește cursul drumului principal și a pâraurilor care traversează localitatea.

Localitatea se încadrează în categoria satelor adunate, cu o tramă stradală simplă și neregulată. Trama stradală se dezvoltă în principal pe latura estică a drumului județean. Se poate observa un oarecare paralelism al străzilor principale ale satului cu pâraul.

Intravilanul stabilit prin P.U.G.-ul aprobat în anul 2005 are o suprafață totală de 55.10 ha, calculată prin planimetrare. Această suprafață este împărțită în două trupuri de intravilan: trupul principal (CR1) reunește cea mai mare parte din suprafața satului și găzduiește vatra satului, în timp ce trupul CR2 reprezintă o singură parcelă, pe care există un puț secăt.

În perioada trecută de la aprobarea P.U.G.-ului aflat în vigoare nu a fost întocmit nici un Plan Urbanistic Zonal cu scopul introducerii unor terenuri în intravilan.

Intravilanul localității Cristur-Crișeni prezintă următorul bilanț teritorial:

BILANȚ TERITORIAL – SAT CRISTUR-CRIȘENI		
ZONA FUNCȚIONALĂ	SITUAȚIA EXISTENTĂ	
	Ha	%
ZONA CENTRALĂ ȘI ALTE ZONE CU FUNCȚIUNI DE INTERES PUBLIC	1.92	3.48
ZONA DE LOCUINȚE RURALE ȘI ALTE FUNCȚIUNI COMPLEMENTARE	31.17	56.57
ZONA UNITĂȚILOR ECONOMICE	0.00	0.00
Zonă unități economice industriale	0.00	0.00
Zonă unități economice agricole	0.00	0.00
ZONA VERDE	2.00	3.63
Zona verde cu rol de agrement	0.00	0.00
Zona verde cu rol de protecție a apelor și cu rol de coridor ecologic	2.00	3.63
ZONA GOSPODĂRIE COMUNALĂ	2.55	4.63
ZONA CĂILOR DE COMUNICAȚIE	6.80	12.34
Căi de comunicație rutiere	6.80	12.34
Căi ferate	0.00	0.00
ZONA ECHIPAMENTE TEHNICO-EDILITARE	0.00	0.00
APE	0.16	0.29
TEREN AGRICOL ÎN INTRAVILAN	10.50	19.06
Arabil	9.19	16.68
Livezi	1.31	2.38
TOTAL INTRAVILAN	55.10	100.00

a) Zona centrală și alte zone cu funcțiuni de interes public cuprinde parcele și construcții ce adăpostesc funcțiuni administrative și servicii publice.

Majoritatea acestora sunt concentrate în zona centrală a localității, în vecinătatea drumului județean 108 D, pe o rază de aproximativ 400 m. Ele nu dispun de un spațiu urban cu potențial reprezentativ, iar funcțiunile de interes public sunt mixate cu funcțiuni de locuire, acestea neputând fi clar separate.

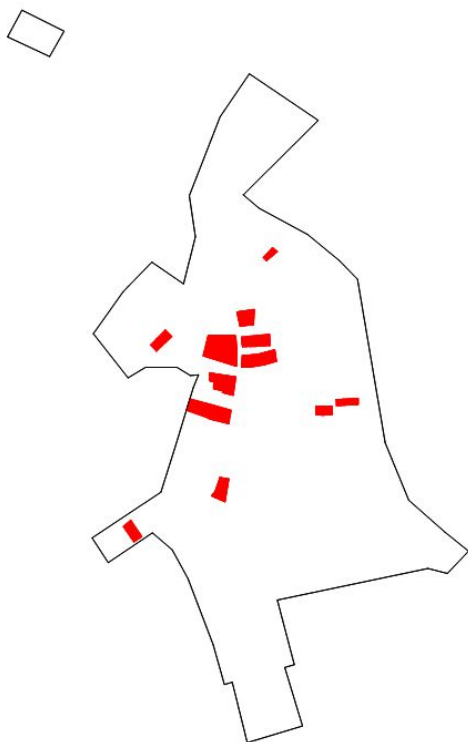
Localitatea dispune de următoarele dotări de interes public:

1) Dotări administrative

Singura dotare administrativă existentă în localitate este un oficiu al Poștei Române. Acesta este amplasat în zona centrală, cu acces din drumul județean. În aceeași clădire își desfășoară activitatea și o unitate comercială.

2) Dotări de învățământ

Învățământul în localitatea Cristur-Crișeni este asigurat de o grădiniță și o școală generală, clasele I-VIII, dotată cu un teren de sport. Trebuie menționat că o parte dintre copiii urmează școala la Zalău. Ambele dotări sunt amplasate în aceeași clădire, situată în centrul localității. Clădirea este într-o stare relativ bună.

3) Dotări culturale

În localitate există un singur obiectiv cultural: căminul cultural, localizat la 150 m nord față de sediul școlii, pe latura estică a drumului județean.

4) Dotări pentru sănătate

Serviciile sanitare sunt asigurate de un singur punct medical uman, amplasat în jumătatea sudică a suprafeței satului, cu acces din drumul județean.

5) Culte

Localitatea adăpostește un singur lăcaș de cult, o biserică reformată, amplasată în zona centrală, în apropierea drumului național.

6) Dotări comerciale și de prestări servicii

Pe teritoriul localității își desfășoară activitatea următoarele unități comerciale:

- 3 magazine mixte;
- o vopsitorie
- un atelier.

Aceste unități comerciale sunt localizate în zona centrală și de-a lungul străzii principale.

Suprafața de teren din cadrul intravilanului ocupată cu dotări publice, reprezintă un total de 1.92 ha, cca. 3.48% din totalul intravilanului localității.

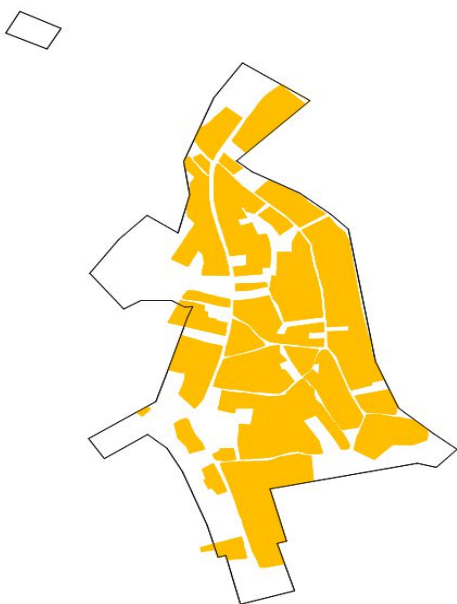
b) Zona de locuințe rurale și alte funcțiuni complementare este cea mai extinsă zonă funcțională. Zona destinată locuirii este constituită aproape integral din locuințe individuale, în mare parte construcții parter sau parter și un etaj, amplasate în cadrul unor parcele de formă aproximativ dreptunghiulară, situate cu latura îngustă spre stradă. Locuințele sunt amplasate de regulă în frontul străzii, ușor retrase față de aliniament.

Funcțiunile complementare ale zonei de locuit, altele decât cele care fac parte din zona instituțiilor publice, sunt reprezentate de unele mici dotări comerciale, diferite anexe gospodărești, adăposturi pentru animale și construcții pentru depozitarea și prelucrarea produselor agricole în cadrul gospodăriei. Anexele sunt amplasate în general în spatele construcției de locuit, în continuarea casei sau paralel cu strada, delimitând astfel partea construită a parcelei (curtea) de terenul agricol al acesteia.

La recensământul din anul 2011 a fost înregistrate 168 de locuințe ocupate.

Indicii medii de locuibilitate în localitatea Cristur-Crișeni pe baza acestor date sunt următorii:

- suprafața locuibilă / locuință ocupată = 48.48 mp
- nr. camere / locuință ocupată = 2.65

Rezerva de teren pentru construirea de locuințe în interiorul zonei de locuit este redusă. Fronturile străzilor deja configurate sunt preponderent ocupate, mai ales în zona centrală și de-a lungul drumului județean 108D, un număr mai mare de parcele libere poate fi identificat în zonele marginale.

c) Zona unităților economice

Nu există unități economice industriale și agricole pe teritoriul localității Cristur-Crișeni.

d) Zona verde cu rol de agrement

Zona verde este formată din dintr-un teren de sport aflat la ieșirea nordică din sat, pe marginea vestică a drumului principal și un parc aflat în afara intravilanului existent, pe drumul județean, spre localitatea Crișeni. Această zonă, împreună cu spațiile verzi de protecție a apelor, ocupă o suprafață de 2.00 ha, care reprezintă 3.63% din suprafața totală a intravilanului.

e) Zona gospodărie comunală

Această zonă cuprinde cimitirele localității și trupul CR2, care găzduiește un puț secăt. Toate acestea însumează o suprafață totală de 2.55 ha, adică 4.63% din totalul suprafeței de intravilan. Pe teritoriul localității Cristur-Crișeni există două cimitire, unul reformat și altul evreiesc. Cimitirul reformat este amplasat în extrema vestică a satului, pe un deal, în timp ce cimitirul evreiesc este localizat în jumătatea sudică, în apropierea punctului sanitar, tot la limita vestică a intravilanului localității.

f) Zona căi de comunicație rutieră reprezintă rețeaua stradală a localității.

Vatra satului este traversată pe direcția nord-sud de drumul județean 108D. Pe suprafața localității este prevăzut cu o bandă de circulație pe fiecare sens de mers, fără rigole și trotuare amenajate. Drumul are o platformă carosabilă de 7 m lățime, cu șanțuri de scurgere a apelor pluviale pe ambele laturi. Nu sunt amenajate trotuare. Îmbrăcămintea asfaltică este într-o stare bună.

Rețeaua stradală urmărește cursul pârâului ce traversează localitatea, astfel că străzile principale sunt relativ paralele cu acesta. Străzile au trasee sinuoase, în bucle. Străzile principale, care fac legătura cu localitățile vecine, au deschideri generoase de aproximativ 16-18 m și sunt preponderent asfaltate, în timp ce străzile de folosință locală au deschideri cuprinse între 6-8 m.

Mare parte dintre profilele stradale nu respectă normativele în vigoare. Un mare dezavantaj este lipsa trotuarelor.

g) Terenurile agricole din intravilan

Sunt acele terenuri care nu fac parte din parcela construită, ci reprezintă suprafețe compacte de dimensiuni relativ importante, cu accese independente. Totalizând o suprafață de 10.50 ha, ceea ce reprezintă 19.06% din suprafața intravilanului existent, aceste terenuri constituie rezerva de teren pentru dezvoltarea localității.

2.7.3. Intravilanul existent al localității Gârceiu. Zone funcționale

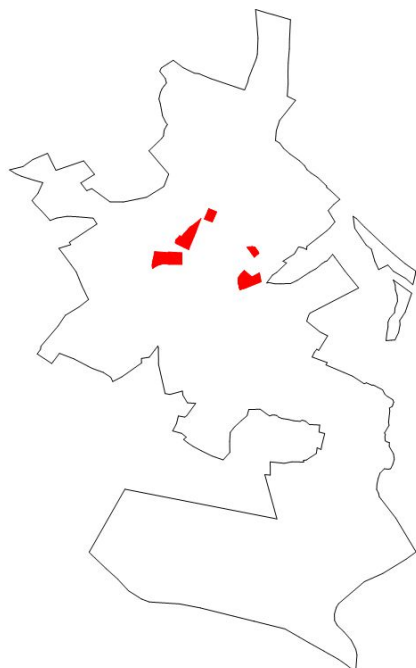
Satul Gârceiu este localizat între localitățile Crișeni și Cristur-Crișeni, la vest de drumul județean 108D. Localitatea este mărginită la est de drumul județean, iar la sud de drumul comunal 12 care uneste comuna cu comuna Hereclean. Altitudinea terenului aflat în interiorul intravilanului localității este cuprinsă între 250 și 300 m. De la momentul elaborării P.U.G.-ului din anul 2005, al întregii comune Crișeni, a fost elaborat un nou P.U.G., pentru localitatea Gârceiu, în anul 2007. Intravilanul existent al satului Gârceiu, stabilit prin PUG 2007, are o suprafață de 231.48 ha, măsurat prin planimetrare.

Localitatea Gârceiu are următorul bilanț teritorial:

BILANȚ TERITORIAL – SAT GÂRCEIU		
ZONA FUNCȚIONALĂ	SITUAȚIA EXISTENTĂ	
	Ha	%
ZONA CENTRALĂ ȘI ALTE ZONE CU FUNCȚIUNI DE INTERES PUBLIC	2.11	0.91
ZONA DE LOCUINȚE RURALE ȘI ALTE FUNCȚIUNI COMPLEMENTARE	89.58	38.70
ZONA UNITĂȚILOR ECONOMICE	5.04	2.18
Zonă unități economice industriale	5.04	2.18
Zonă unități economice agricole	0.00	0.00
ZONA VERDE	3.04	1.31
Zona verde cu rol de agrement	0.63	0.27
Zona verde cu rol de protecție a apelor și cu rol de coridor ecologic	2.41	1.04
ZONA GOSPODĂRIE COMUNALĂ	5.86	2.53
ZONA CĂILOR DE COMUNICAȚIE	22.04	9.52
Căi de comunicație rutiere	22.04	9.52
Căi ferate	0.00	0.00
ZONA ECHIPAMENTE TEHNICO-EDILITARE	0.00	0.00
APE	0.38	0.16
TEREN AGRICOL ÎN INTRAVILAN	103.43	44.68
Arabil	101.41	43.81
Livezi	0.64	0.28
Pășuni	1.38	0.60
TOTAL INTRAVILAN	231.48	100.00

După anul 2007, când a fost avizat cel mai recent P.U.G., s-a întocmit un Plan Urbanistic Zonal realizat de către S.C. ArtProiect S.R.L. și aprobat prin HCL 2741 din 09.06.2009. Suprafețele menționate mai sus țin cont de aceste suprafețe.

a) Zona centrală și alte zone cu funcțiuni de interes public cuprinde parcele și construcții ce adăpostesc funcțiuni administrative și servicii publice.

Foarte puține ca număr și restrânse ca dimensiuni, sunt amplasate în zona centrală a localității și formează o arie relativ compactă.

Localitatea Gârceiu dispune de următoarele dotări de interes public:

1) Dotări administrative

Nu există dotări administrative în localitate.

2) Dotări de învățământ

În localitate există o grădiniță și o școală generală, găzduite de aceeași clădire, amplasată în centrul satului. Clădirea a fost reabilitată recent.

3) Dotări culturale

Dotările culturale existente în zonă se reduc la existența unui cămin cultural, localizat în apropierea școlii, în zona centrală.

4) Dotări pentru sănătate

Localitatea este dotată cu un punct sanitar uman, situat în clădirea căminului cultural.

5) Culte

Localitatea adăpostește trei lăcașe de cult: ortodox, reformat și baptist. Biserica ortodoxă se află în

centrul satului, în imediata vecinătate a sediului școlii, în timp ce bisericile reformată și baptistă sunt amplasate în jumătatea estică, la sub 150 m distanță una față de cealaltă.

6) ***Dotări comerciale și de prestări servicii***

Aceste dotări se reduc la două magazine mixte și un bufet, dispersate în trama stradală a satului.

Suprafața de teren din cadrul intravilanului ocupată cu dotări publice, reprezintă un total de 2.11 ha, cca. 0.91% din totalul intravilanului localității. Au fost luate în considerare parcelele pe care se află construcții ce adăpostesc funcțiuni de interes public.

b) Zona de locuințe rurale și alte funcțiuni complementare este cea mai extinsă zonă funcțională.

Aceasta este constituită aproape integral din locuințe individuale, în mare parte construcții parter, amplasate în cadrul unor parcele de formă aproximativ dreptunghiulară, situate cu latura îngustă spre stradă. Locuințele sunt amplasate de regulă în frontul străzii, ușor retrase față de aliniament.

Funcțiunile complementare ale zonei de locuit, altele decât cele care fac parte din zona instituțiilor publice, sunt reprezentate de diferite anexe gospodărești, adăposturi pentru animale și construcții pentru depozitarea și prelucrarea produselor agricole în cadrul gospodăriei. Anexele sunt amplasate în general în spatele construcției de locuit, în continuarea casei sau paralel cu strada, delimitând astfel partea construită a parcelei (curtea) de terenul agricol al acesteia.

La recensământul din anul 2011 au fost înregistrate 259 locuințe ocupate. Indicii medii de locuibilitate localitatea Gârceiu pe baza acestor date sunt următorii:

- suprafața locuibilă / locuință ocupată = 43.60 mp
- nr. camere / locuință ocupată = 2.70

Fronturile străzilor dispun de un număr suficient de parcele neconstruite. Aceste parcele libere, reprezintă rezerva de teren pentru construcții de locuințe în interiorul zonei destinate locuirii existente.

c) Zona unităților economice

- ***zona unităților economice industriale***

În localitatea Gârceiu există puține unități economice industriale: un atelier de tâmplărie și o distilerie. Atelierul de tâmplărie este amplasat în partea nordică a satului, la limita intravilanului. Distileria este localizată la 180 m spre est față de atelier.

- ***zona unităților economice agricole și agro-zootehnice***

Nu există astfel de unități în satul Gârceiu.

d) Zona verde cu rol de agrement

În localitate există un teren de sport, în partea nordică a satului și o bază sportivă construită recent și amplasată în centru, în apropierea căminului cultural. Aceste terenuri, împreună cu zonele verzi de protecție a apelor, însumează 3.04 ha, care reprezintă 1.31% din suprafața totală a satului.

e) Zona gospodărie comunală

Această zonă cuprinde cimitirele localității, care însumează o suprafața totală de 5.86 ha, adică 2.53% din totalul suprafeței de intravilan. Pe teritoriul localității Gârceiu există 5 cimitire, separate pe confesiuni. Acestea sunt amplasate în zonele marginale ale trupului principal de intravilan G1, în zona de sud-vest și vest, plus trupurile G2 și G3 în întregime.

f) Zona căi de comunicație rutieră reprezintă rețeaua stradală a localității Gârceiu.

Localitatea nu este traversată de nici un drum important. Trama stradală este neregulată. Există un drum principal, care traversează satul de la sud la nord, și care este asfaltat pe teritoriul satului, până la ieșirea din sat. Străzile secundare sunt în mare parte de bună calitate, însă unele necesită lucrări de modernizare. În plus, unele străzi au nevoie de modificarea profilului stradal, din cauza lățimii extrem de reduse (aproximativ 4 m). Acest lucru s-ar putea realiza prin modernizarea șanțurilor prin crearea unor rigole acoperite, prin care s-ar putea obține o lățime mai mare a străzii.

Nu sunt amenajate trotuare pe întreaga suprafață a localității, astfel încât circulația pietonală se desfășoară pe platforma carosabilă, fapt ce reprezintă o inconveniență atât pentru pietoni cât și pentru șoferi.

g) Terenurile agricole din intravilan

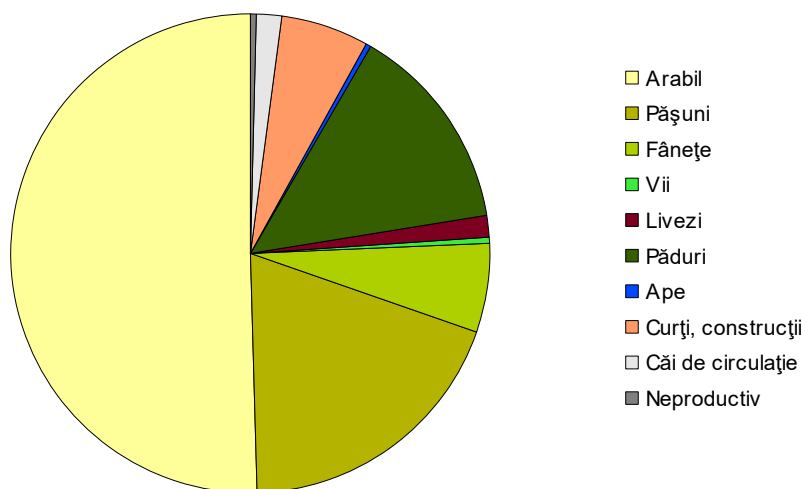
Sunt acele terenuri care nu fac parte din parcela construită, ci reprezintă suprafețe compacte de dimensiuni relativ importante, cu accese independente. Totalizând o suprafață de 103.43 ha, ceea ce reprezintă 44.68% din suprafața intravilanului existent, aceste terenuri constituie rezerva de teren pentru dezvoltarea localității.

2.7.4. Bilanțul teritorial al suprafețelor cuprinse în limita teritoriului administrativ

Conform datelor furnizate de Direcția Județeană de Statistică Sălaj, care cuprind atât intravilanul cât și extravilanul comunei, reiese următoarea situație pentru ansamblul teritoriului administrativ al comunei Crișeni:

Categoriile de folosință	Comuna Crișeni		Județul Sălaj	
	Suprafață (ha)	%	Suprafață (ha)	%
Arabil	1635	49.53%	120428	50.41%
Pășuni	703	21.30%	74521	31.19%
Fânețe	346	10.48%	36604	15.32%
Vii	64	1.94%	2533	1.06%
Livezi	19	0.58%	4827	2.02%
TOTAL AGRICOL	2767	83.82%	238913	100.00%
Păduri	229	6.94%	-	0.00%
Tufăriș				
Ape	14	0.42%	-	0.00%
Curți, construcții	171.17	5.19%	-	0.00%
Căi de circulație	77	2.33%	-	0.00%
Neproductiv	43	1.30%	-	0.00%
Total neagricol	534.17	16.18%	0	0.00%
Total general	3301.17	100.00%	238913	100%

În comuna Crișeni terenurile agricole au o pondere foarte ridicată, depășind 80% din totalul teritoriului. Terenul arabil are o pondere dublă față de media județeană, în timp ce pădurile ocupă sub 7% din suprafața unității administrative.

Zona ocupată de curți și construcții se găsește situată preponderent în interiorul intravilanului, din care ocupă o pondere de 32.04%. Restul intravilanului cuprinde în principal terenuri agricole și căi de circulație reprezentând trama stradală a localităților.

Având în vedere cele de mai sus, bilanțul teritorial al folosințelor terenurilor din teritoriul administrativ al comunei Crișeni și respectiv bilanțul teritorial al intravilanului existent al comunei se prezintă astfel:

Zone funcționale	Suprafață intravilan				Procent din total intravilan comună
	Reședință de comună Crișeni	Cristu-Crișeni	Gârceiu	Total intravilan comună	
Zona centrală și alte zone cu funcțiuni de interes public	4.07	1.92	2.11	8.10	1.42%
Zona de locuințe rurale și alte funcțiuni complementare	94.67	31.17	89.58	215.42	37.81%
Zona unităților economice	49.57	0.00	5.04	54.61	9.58%
industriale	49.57	0.00	5.04	54.61	9.58%
agricole	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00%
Zona verde cu rol de agrement	9.61	2.00	3.04	14.65	2.57%
Zona gospodărie comunală	10.54	2.55	5.86	18.95	3.33%
Zone cu destinații speciale și de echipare teritorială	23.89	6.80	22.04	52.73	9.25%
căi de comunicație rutieră	23.89	6.80	22.04	52.73	9.25%
căi ferate	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00%
zone cu destinație specială	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00%
Zona echipamente tehnico - edilitare	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00%
Ape	0.50	0.16	0.38	1.04	0.18%
Teren agricol intravilan	90.35	10.50	103.43	204.28	35.85%
TOTAL	283.20	55.10	231.48	569.78	100.00%

2.8. ZONE CU RISCURI NATURALE

2.8.1. Alunecări de teren și solifluxiuni

Conform „Studiu geotehnic pentru Reactualizare plan urbanistic general (P.U.G.) al comunei Crișeni, jud. Sălaj”, întocmit de I.I. Balint Barna, în anul 2013, în intravilanul localităților comunei Crișeni au fost identificate zone afectate de alunecări de teren cu risc scăzut (123.16 ha), mediu (222.62 ha) și crescut (104.40 ha).

Pentru zonele cu potențial risc de alunecări de teren se vor respecta prevederile NP-074-2014. Pentru zonele cu risc mediu de alunecări de teren se vor întocmi studii de stabilitate. Pentru zonele cu risc crescut de alunecări de teren se va cere expertiza geotehnică pe un teritoriu relevant determinat de un expert în acest domeniu. Zonele cu risc de alunecări de teren au fost marcate în planșa *Încadrare în teritoriu* și în planșele *Reglementări urbanistice - zonificare funcțională*.

2.8.2. Eroziuni de maluri

Nu au fost semnalate zone afectate de eroziuni de maluri.

2.8.3. Dislocări de stânci

Nu au fost semnalate zone afectate de dislocări de stânci, mai ales că relieful este preponderent de

deal și pe de-a lungul cursurilor râurilor, de luncă.

2.8.4. Văi torențiale

Nu sunt menționate zone afectate de văi torențiale în nici unul dintre studiile mai sus menționate.

2.8.5. Zone inundabile

În cadrul studiului zonelor de hazard și de risc la inundații, întocmit de Asociația Națională "Apele Române", s-au identificat trei zone cu risc de inundații: risc scăzut, risc mediu și risc ridicat. Acestea se regăsesc în partea sudică a satului Crișeni, pe cursul Văii Zalăului.

Pe teritoriul comunei Crișeni se pot produce inundații în următoarele zone:

- risc crescut (10%) - pe valea Zalăului, pe tot cursul văii, de la intrarea în UAT și până la ieșire, precum și în zona de luncă adiacentă, pe malul drept al râului, putând afecta un număr redus de parcele, din partea sud-estică a localității Crișeni;
- risc mediu (5%) - în partea sudică, estică și vestică a văii Zalăului, putând afecta gospodăriile, obiectivele social-economice, zona de activități industriale, drumul național 1H, rețelele edilitare și terenurile agricole, amplasate în partea sudică a localității Crișeni, la ieșirea spre municipiul Zalău;
- risc redus (1%) - pe întreaga suprafață din sudul localității Crișeni.

Pe întreg teritoriul administrativ al comunei Crișeni au fost identificate zone afectate de risc la inundații, totalizând o suprafață de 142.98 ha (4.33% din total UAT), din care 31.36 ha (0.95% din total) suprafețe cu risc crescut, 24.83 ha (0.75% din total) suprafețe cu risc mediu, 86.79 ha (2.63% din total) suprafețe cu risc redus.

La nivelul intravilanului reședinței de comună, situația existentă se prezintă astfel:

- risc crescut (10%) - 4.49 ha, adică 1.59% din suprafața intravilanului;
- risc mediu (5%) - 14.46 ha, echivalent cu 5.11 % din intravilan;
- risc redus (1%) - 53.18 ha, 18.79% din intravilanul localității.

Pentru parcelele ce se află în zona de risc de inundații, acordarea de autorizații de construire se va face doar cu avizul Administrației Naționale Apele Române - Sucursala Someș-Tisa.

2.8.6. Zone mlăștinoase

În studiile întocmite nu sunt menționate zone mlăștinoase.

2.9. ECHIPAREA TEHNICO-EDILITARĂ

2.9.1. Alimentare cu apă

În prezent zona studiată în PUG, respectiv comuna Crișeni, dispune de sistem de rețele de distribuție pentru alimentarea cu apă potabilă a consumatorilor casnici în localitățile Crișeni, Gârceiu și Cristur-Crișeni, în conformitate cu proiectele de alimentare cu apă din comuna Crișeni, județul Sălaj.

Alimentarea cu apă potabilă în comuna Crișeni, județul Sălaj, a fost executată conform proiectelor "Alimentare cu apă în comuna Crișeni, județul Sălaj", pr. nr. 38/1998; faza: S.F. reactualizare, elaborat de S.C. PRO WASSER AT S.A. Timișoara și Reactualizare a calculului hidraulic și amplasarea rezervorului de 200 mc pentru Gârceiu și Cristur, la alimentarea cu apă a comunei Crișeni, județul Sălaj, elaborat de S.C. PROEDIL S.R.L. Zalău, proiect nr. 101/2007; Faza: P.T. +D.E..

Sistemul de alimentare cu apă potabilă cuprinde următoarele obiecte:

- Aducțiuni
- Rezervoare de înmagazinare
- Împrejmuiri și porți
- Rețele de distribuție
- Alimentare cu energie electrică

S-au executat următoarele lucrări din sistemul de alimentare cu apă din comuna Crișeni:

- **Aducțiune**

- Conducta de aducțiune care pornește din drumul național DN1F, pe care-l subtraversează, apoi supratraversează liniile de cale ferată în localitatea Zalău și urmărește drumul național DN1 H prin localitatea Crișeni până la stația de ridicare a presiunii SRP1, de unde, pe traseul ce urmărește în continuare DN1H ajunge la rezervorul de 150 mc din localitatea Crișeni.

Pe conducta de aducțiune s-a montat un contor de apă pentru comuna Crișeni, care se amplasează în canalul existent ce subtraversează drumul național DN 1F (E 81) cu diametrul de 100 mm, se va monta pe conducta de aducțiune de 140 mm. Amonte de contor s-au montat o reducție de 140/100 mm, un filtru de impurități și o vană de 100 mm, iar aval s-au montat o vană de 100 mm și o reducție de 140/100 mm.

Montarea unui reductor de presiune într-un cămin de armături amplasat pe conducta de aducțiune, în secțiunea imediat după supratraversarea liniilor de cale ferată din zona gării CFR Zalău, este obligatorie deoarece conducta de aducțiune de la acest cămin până la stația de ridicare a presiunii SRP 1, s-a executat din PEHD, PE 80, Pn 6 atm, Dn 140 mm, iar presiunea de regim disponibilă în această zonă pe conducta de aducțiune este de 9 atm. Reductorul de presiune va reduce presiunea de regim de la 9 atm la 6 atm, pentru a se asigura funcționarea normală a conductei de aducțiune.

Din conducta de distribuție de la rezervorul de 150 mc, din Crișeni, se face un racord la stația de ridicare a presiunii SRP2, de unde printr-o conductă de aducțiune (refulare) apa este pompată în rezervorul de 200 mc, amplasat lângă drumul județean DJ 108 D, pe teritoriul localității Gârceiu, la cota cea mai înaltă, de unde există posibilitatea alimentării gravitaționale a celor două localități Gârceiu și Cristur-Crișeni.

Conducta de aducțiune, a fost dimensionată la debitul sursei (Qzimax +Qref.inc) pentru etapa de perspectivă, rezultând următoarele lungimi și diametre:

- aducțiunea pentru localitatea Crișeni are o lungime totală de 4020 m, cu diametrul Dn 140 mm, PEHD, PE 80, Pn 6-10 atm.

- aducțiunea de la SRP 2 din localitatea Crișeni la rezervorul de 200 mc pentru Gârceiu și Cristur-Crișeni, are o lungime totală de 2400 m, cu diametrul de Dn 125 mm, PEHD, PE80, Pn 10 atm

- aducțiunea din rezervorul de 200 mc pentru localitatea Gârceiu are lungimea de 1335 m, cu Dn 125 mm din PEHD, PE 80, Pn 10 atm, iar pentru localitatea Cristur-Crișeni are o lungime de L=1750 m, Dn 125 mm, Pn10atm, PEHD, PE 80.

Pentru asigurarea umplerii în bune condiții a celor două rezervoare, pe traseul aducțiunii în localitatea Crișeni au fost prevăzute două stații de ridicare a presiunii SRP1, SRP2.

SRP1 din localitatea Crișeni este echipată cu:

- 1+1, electropompă „in line”, 1 buc. având:

Q = 30.0 mc/h, H = 100 mCA, P = 15 Kw.

- apometru Dn 100 mm , 1 buc

SRP2 din localitatea Crișeni este echipată cu:

- 1+1, electropompă „in line”, 1 buc. având:

Q = 18.0 mc/h, H = 70 mCA, P = 7.5 Kw.

- apometru Dn 100 mm , 1 buc.

- **Rezervoare înmagazinare + camere de vane**

Ansamblul funcțional al rezervoarelor este alcătuit din două tipuri de construcții alăturate—rezervor+camera de vane.

Rezervoare de înmagazinare a apei s-au executat cu capacitatea de 150 mc în localitatea Crișeni, respectiv rezervor de 200 mc pentru Gârceiu și Cristur-Crișeni, amplasat pe teritoriul localității Gârceiu.

Având în vedere studiul geotehnic în zona de amplasament a rezervorului de 200 mc din Gârceiu s-a fundat pe un strat de balast de 50 cm.

Pentru stabilitatea zonei de amplasament tot din condițiile geotehnice s-au prevăzut pe două părți, aval de rezervor, consolidarea zonei prin coloane forate din beton armat cu Dn 600 mm, h=6.50 m, rigidizate cu radier din beton armat monolit.

- **Împrejmuiri și porți**

Pentru asigurarea zonei de protecție sanitară cu regim sever, împrejmuirea gospodăriei de apă

(rezervor) s-a realizat din panouri de plasă de sârmă pe stâlpi din beton armat.

Lungimea împrejmuirii este de 160 m-Crișeni, 134 m-Gârceiu.

- **Rețele de distribuție**

Rețelele de distribuție s-au realizat din PEHD, PE80, Pn 6 atm, Pn 10 atm, care transportă apa potabilă gravitațional de la rezervoarele de înmagazinare la consumatori.

Rețelele de distribuție s-au pozat de regulă în zona verde (în afara zonei carosabile), s-au echipat cu hidranți de incendiu supraterani, cișmele stradale și cămine de vane de sectorizare în nodurile de rețea. Legătura conductei de polietilenă de înaltă densitate la armăturile din cămine, branșamentele la cișmelele publice și racordul hidranților de incendiu s-a realizat cu piese speciale din polietilenă de tipul: teuri egale sau reduse, adaptoare pentru flanșe, bride de racord, reducții.

Lungimea rețelei de distribuție este de 18615 m repartizată pe localități și diametre astfel:

Crișeni - L= 6705 m

Dn. 125 mm - 765 m, Pn. 10 atm;

Dn. 125 mm - 890 m, Pn. 6 atm;

Dn. 110 mm - 1250 m, Pn. 6 atm;

Dn. 80 mm - 3800 m, Pn. 6 atm;

Gârceiu-L= 8260 m

Dn. 110 mm - 725 m, Pn. 6 atm;

Dn. 90 mm - 765 m, Pn. 10 atm;

Dn. 90 mm - 5525 m, Pn. 6 atm;

Dn. 80 mm - 1245 m Pn. 6 atm;

Cristur- Crișeni - L= 3650 m

Dn. 63 mm - 700 m, Pn. 6 atm;

Dn. 80 mm - 830 m, Pn. 6 atm;

Dn. 90 mm - 2335 m, Pn. 6 atm;

Dn. 125 mm - 475 m, Pn. 6 atm;

- **Alimentare cu energie electrică**

Alimentarea cu energie electrică a consumatorilor din stațiile de ridicare a presiunii s-a realizat prin branșament electric trifazic subteran până la firida de branșament electric echipată cu contor electric trifazic cu dublu tarif (de zi și noapte).

Funcționarea sistemului de alimentare cu apă

Apa captată din aducțiunea principală Virșolt-Zalău ajunge în cele două rezervoare, din Crișeni și din Gârceiu, prin conductele de aducțiune amintite mai sus și stațiile de ridicare a presiunii prevăzute pe conducta de aducțiune în localitatea Crișeni.

Din rezervoarele de înmagazinare, apa este distribuită gravitațional în rețelele de distribuție a fiecărei localități la consumatorii casnici și industriali.

Zonificarea pe regimuri de presiune a sistemului de alimentare cu apă potabilă în cele trei localități din comuna Crișeni:

În baza studiului efectuat privind regimul presiunilor s-a făcut împărțirea pe zone de presiune astfel:

În localitatea Crișeni sistemul se constituie în două zone de presiune, unde presiunea maximă de regim nu depășește Regim 6 atm.

În localitatea Gârceiu sistemul se constituie într-o singură zonă de presiune, unde presiunea maximă de regim nu depășește Regim 6 atm.

În localitatea Cristur-Crișeni sistemul se constituie în două zone de presiune, unde presiunea maximă de regim nu depășește Regim 6 atm.

Pentru realizarea zonelor de presiune s-au prevăzut cămine cu reductor de presiune în localitățile Crișeni și Cristur-Crișeni.

2.9.2. Canalizare

Canalizare menajeră

Sistemul de canalizare menajeră din comuna Crișeni, etapa I, a fost executat în conformitate cu proiectul nr.116/2006, faza PT+DE, elaborat de S.C. PRONET S.R.L. Zalău și cuprinde următoarele obiecte:

- rețele de canalizare-în loc. Crișeni, Gârceiu și Cristur-Crișeni, comuna Crișeni;
- stații de pompare ape uzate menajere

În prezent s-au executat majoritatea lucrărilor, etapa I, din sistemul de canalizare menajeră în localitățile Crișeni, Gârceiu și Cristur-Crișeni, comuna Crișeni, județul Sălaj, care constau din rețele de canalizare colectoare amplasate pe trama stradală a localităților sus amintite, cu scopul de colectare și transport a apelor uzate la stațiile de epurare.

În localitatea Crișeni s-au executat rețelele de canalizare menajeră ce colectează și transportă apele uzate menajere la stația de epurare existentă a municipiului Zalău, stație de epurare amplasată în zona localității Panic, comuna Hereclean.

În localitatea Gârceiu s-au executat rețelele de canalizare menajeră ce colectează și transportă apele uzate în localitatea Doba, de unde sunt repompate până în stația de epurare existentă din Cehu Silvaniei.

În localitatea Cristur-Crișeni s-au executat rețelele de canalizare menajeră ce colectează și transportă apele uzate la stația de epurare existentă din Cehu Silvaniei.

Menționăm principalele caracteristici ale sistemului de canalizare:

-în localitatea Crișeni:

Lungime L=9210 ml, din țevi PVC Dn 250 mm;

Cămine de vizitare 229 bucăți;

Stații de pompare 5 bucăți.

-în localitatea Gârceiu:

Lungime L=7880 ml, din țevi PVC Dn 250 mm;

Cămine de vizitare 198 bucăți;

Stație de epurare capacitate 1000 locuitori 1 bucată.

-în localitatea Cristur-Crișeni:

Lungime L=3200 ml, din țevi PVC Dn 250 mm;

Cămine de vizitare 119 bucăți;

Stație de epurare capacitate 800 locuitori 1 bucată.

Traversarea drumului național DN1H s-a făcut prin foraj orizontal, perpendicular pe axul drumului, la adâncimea minimă de 1.50 m de la cota îmbrăcămînții asfaltice din axul drumului.

Colectarea apelor pluviale se face prin rigolele existente de ambele părți ale drumurilor existente în zona studiată, care le transportă și le deversează în văile ce străbat localitățile Crișeni, Gârceiu și Cristur-Crișeni, din comuna Crișeni, văi din localitatea Crișeni, ce sunt afluenți ai Văii Zalăului, care se deversează în râul Crasna în dreptul localității Sărmășag, afluent al râului Someș, apoi văi din localitățile Gârceiu și Cristur-Crișeni, ce sunt afluenți ai Văii Sălajului, care se deversează în râul Someș, care, toate fac parte din bazinul hidrografic Someș-Tisa.

2.9.3. Alimentarea cu energie electrică

Zona studiată este traversată de linii electrice aeriene de medie tensiune, de 20kV și de înaltă tensiune de 110 kV, ce alimentează localitățile din zonă.

Acestea sunt amplasate pe traseu situat în intravilanul și în afara intravilanului localităților, cu excepția racordurilor la posturile de transformare, pe stâlpi de beton armat și pe stâlpi metalici.

În prezent, zona este alimentată cu energie electrică din posturi de transformare situate în zone ușor accesibile ale localităților comunei Crișeni.

Distribuția se face prin LEA de 0.4 KV.

Localitățile comunei Crișeni sunt alimentate cu energie electrică de la sistemul energetic național.

2.9.4. Alimentarea cu energie termică

Alimentarea cu energie termică a obiectivelor din zona studiată se face cu combustibil solid (lemn, etc.), gaz metan și gaz lichid sub presiune, tip GPL, în rezervoare sau butelii de diferite capacități.

Încălzirea încăperilor obiectivelor din zona studiată se face cu sobe de teracotă, fontă și tablă, folosind combustibil solid; cu corpuri statice (radiatoare din oțel, aluminiu sau fontă) care se alimentează cu apă caldă de la centrale termice proprii alimentate cu combustibil solid, lichid sau gazos.

2.9.5. Gospodărie comunală

Comuna dispune de o rampă de depozitare a deșeurilor menajere, care deservește și municipiul Zalău.

2.9.6. Telecomunicații

Rețeaua de telefonie mobilă, în prezent, asigură acoperire în zona studiată.

În prezent se folosește sistemul de telefonie fixă, care și în viitor va rămâne principalul mod de comunicare.

Comuna Crișeni are mulți abonați și este deservită de Societatea de Telecomunicații–TELEKOM SA.

Teritoriul comunei Crișeni este traversat de linia de telecomunicații din fibră optică, de la care se face racordul cu fibră optică la centralele digitale existente în localitățile Crișeni, Gârceiu și Cristur-Crișeni.

2.9.7. Disfuncționalități

Apă

- Lipsa rețelelor de alimentare cu apă parțial pentru toate cele trei sate aparținătoare
- Apa din sursele locale nu este tratată și controlată periodic din punct de vedere biologic

Canalizare menajeră

- Lipsa rețelelor de canalizare menajeră parțial pentru toate cele trei sate aparținătoare
- Poluarea stratului apei freactice și a apelor de suprafață
- Poluarea mediului înconjurător

Energie electrică

- Lipsa parțială a iluminatului public

Telecomunicații

- Lipsa rețelelor de internet și CATV

Alimentarea cu energie termică

- Poluarea atmosferei cu fum și a mediului ambiant cu deșeuri rezultate.

2.10. PROBLEME DE MEDIU

O problemă majoră a mediului la momentul actual o constituie poluarea. Din cauza suprafeței mari ocupate de activitățile industriale, comuna nu este evitată de problemele generate.

O sursă de poluare o constituie drumul național DN1H, intens circulat, datorită emisiilor ridicate de dioxid de carbon și hidrocarburi nearse. Poluarea chimică este însoțită și de poluarea fonică.

Majoritatea poluanților sunt apoi "spălați" de către ploaie, zăpadă sau ceață. Această ploaie acidă ajunge în sol și în sursele de apă, poluându-le, putând astfel afecta și sănătatea umană. Lipsa rețelelor de canalizare constituie o altă sursă de poluare, atât a solului cât și a apelor și implicit a pânzei de apă freatică.

În partea sud-estică a UAT Crișeni, trupul de intravilan C4 al localității Crișeni găzduiește cinci depozite de deșeuri periculoase și nepericuloase, dintre care trei sunt închise, iar două sunt în operare.

Situația lor se prezintă după cum urmează:

* Depozitul de deșeuri menajere Crișeni-Zalău (autorizația de mediu nr. 63/25.05.2011), aparținând Consiliului Județean Sălaj, pentru care APM Sălaj a emis decizia nr. 1/14.04.2016, privind închiderea.

* Depozitul de deșeuri industriale (avizul de mediu pentru închidere nr. 1/02.05.2006), al S.C. SILVANIA Tyre Company S.A. Zalău, a fost închis și ecologizat din anul 2007 și se află în proces de monitorizare post-închidere.

* Depozitul de deșeuri industriale (zgură și nisipuri de turnătorie) (avizul de mediu pentru încetarea activității nr. 6/11.09.2008) și-a sistat activitatea în anul 2009 și este ecologizat din 2010, fiind în proces de monitorizare post-închidere.

* Depozitul de deșeuri industriale nepericuloase (șlam de neutralizare) (aviz de mediu pentru încetarea activității nr. 1/09.0.1.2009), aparținând S.C. Silcotub S.A. Zalău, este închis din anul 2009 și ecologizat din 2010, fiind în proces de monitorizare post-închidere.

* Depozitul de deșeuri industriale periculoase (autorizația de mediu nr. 144/17.10.2012), al S.C. Silcotub S.A. Zalău, se află în operare.

Chiar dacă o parte din aceste depozite nu mai sunt folosite în prezent și sunt în curs de ecologizare, ele reprezintă în continuare, împreună cu depozitele aflate în operare, un factor de poluare pentru suprafețele de teren aflate în vecinătate, inclusiv partea estică a trupului principal de intravilan al reședinței de comună Crișeni și partea sudică a intravilanului localității Gârceiu.

Metodele iraționale de administrare a solului au degradat serios calitatea lui, au cauzat poluarea și au accelerat eroziunea. Tratarea solului cu îngrășăminte chimice, pesticide și fungicide omoară organisme utile cum ar fi unele bacterii, fungi și alte microorganisme. Acest proces omoară fără discriminare chiar și organismele benefice și lasă solul steril și dependent de îngrășăminte pentru a suporta creșterea plantelor. În consecință, se folosesc tot mai multe îngrășăminte, ceea ce duce la poluarea râurilor și lacurilor în perioadele cu inundații.

La nivelul comunei Crișeni teritoriile împădurite ocupă sub 7% din suprafața totală, sub media județeană (10.6%). Se impune realizarea unor studii de specialitate care să stea la baza unor proiecte de împădurire a terenurilor degradate, afectate de alunecări de teren, albiile cursurilor de apă.

2.11. DISFUNȚIONALITĂȚI

2.11.1. Disfuncționalități la nivelul comunei

Așezările umane se comportă ca niște organisme vii, fiind într-o permanentă transformare și căutare a unui echilibru imposibil de atins, datorită numărului infinit de factori care intervin. Idealul spre care tind se schimbă mereu și evoluează odată cu societatea. Nevoile unei așezări umane din zilele noastre sunt diferite de cele de acum 30 de ani, la fel cum vor fi diferite și cele de peste 50 de ani.

Analiza localităților primate ca un mecanism ne permite identificarea unor disfuncționalități, cum ar fi: dezechilibre în dezvoltarea economică, probleme sociale, condiții nefavorabile ale cadrului natural, poluare, etc.

Disfuncționalități la nivelul comunei:

- există un dezechilibru în ceea ce privește dezvoltarea economică între zona localității reședință de comună, Crișeni, și zona satelor Cristur-Crișeni și Gârceiu. Satul Crișeni a beneficiat din plin de avantajele oferite de vecinătatea directă și accesul facil spre municipiul reședință de județ, Zalău, asigurat de drumul național DN1H, și de sursele de apă numeroase pentru a se dezvolta atât economic, cât și demografic. Majoritatea unităților de producție industrială de pe raza comunei se află concentrate aici, în special în partea de sud, la granița cu municipiul Zalău. Pe de altă parte satele Cristur-Crișeni și Gârceiu, amplasate într-o zonă mai izolată, cu un acces mai dificil către punctele de interes ale județului, nu au cunoscut aceeași dezvoltare.
- Drumul național DN1H, care traversează localitatea Crișeni, este o sursă de poluare.
- Drumul care leagă localitatea Gârceiu de comuna alăturată, Dobrin, este în curs de amenajare. Acesta reprezintă o rută mai scurtă către comuna vecină, cu toate acestea, lucrările la acest drum trebuie continuate pentru ca drumul să poată fi utilizat în mod eficient și pentru ca profilul stradal să ajungă să respecte normele în vigoare.

2.11.2. Disfuncționalități la nivelul localităților

1. **Crișeni**, centrul administrativ al comunei, concentrează mare parte din punctele de interes. Relațiile complexe care se stabilesc între diferitele componente ale localității generează invariabil o serie de disfuncționalități:
  - străzi cu profile necorespunzătoare, fără trotuare și rigole amenajate;
  - starea proastă a unor drumuri, fie ele cu îmbrăcăminte asfaltică sau pietruite;
  - lipsa unor spații verzi amenajate;
  - nu există un spațiu urban reprezentativ;
  - partea sud estică și vecinătățile văii Zalăului prezintă risc ridicat de inundații;
  - drumul național DN1H traversează localitatea de la un capăt la altul, fiind o sursă majoră de poluare, atât fonică cât și chimică; la nivel urban acționează ca o falie; caracterul său de spațiu de circulație este mult mai puternic decât cel de spațiu urban, loc unde oamenii se întâlnesc și interacționează;
2. **Cristur-Crișeni**
  - nu există un spațiu urban reprezentativ, cu caracter social;
  - lipsa locurilor de joacă pentru copii;
  - străzile și ulițele satului au profile necorespunzătoare, lipsesc cel mai adesea trotuarele, iar rigolele au nevoie de lucrări de întreținere.
3. **Gârceiu**
  - amplasarea relativ izolată față de reședința de comună, împiedică dezvoltarea localității, favorizând depopularea și îmbătrânirea ei;
  - drumurile au profile necorespunzătoare, fără trotuare amenajate;
  - lipsa spațiilor verzi amenajate și a locurilor de joacă pentru copii;

2.12. NECESITĂȚI ȘI OPTIUNI ALE POPULAȚIEI

Datorită amplasării favorabile de care se bucură, comuna Crișeni beneficiază de posibilități multiple de dezvoltare, în industrie sau agricultură. Deși reședința de comuna este cea mai avantajată, calitatea drumurilor și poziția satelor aparținătoare ar permite o dezvoltare economică a acestora.

În cadrul intravilanului satului Crișeni se observă o grupare a obiectivelor industriale, în vecinătatea directă a limitei cu municipiul Zalău și a drumului național 1H, care permite un acces facil.

Satele aparținătoare Cristur-Crișeni și Gârceiu au o activitate economică extrem de redusă, care se reduce la mici spații comerciale și ateliere și ar putea beneficia de o dezvoltare în acest sens. Acest fapt ar ajuta la o revigorare a zonei și combaterea fenomenului de îmbătrânire și scădere a populației, din cauza lipsei dotărilor și a locurilor de muncă.

În toate cele trei sate sunt necesare lucrări de modernizare a ulițelor și drumurilor, în principal cele secundare.

Rețelele edilitare se regăsesc doar parțial în satele Cristur-Crișeni și Gârceiu, fiind nevoie de o extinderea a lor pe restul suprafeței localităților.

3. PROPUNERI DE DEZVOLTARE URBANISTICĂ

3.1. STRATEGIA DE DEZVOLTARE SPAȚIALĂ

Comuna Crișeni prezintă multiple posibilități de dezvoltare economică și culturală, datorită poziționării sale geografice și datorită existenței numeroaselor valori naturale și antropice în cadrul limitei administrativ-teritoriale a comunei.

Un avantaj major care poate susține dezvoltarea economică a comunei este proximitatea de municipiul Zalău, fapt care poate conduce la dezvoltarea industrială, la crearea de noi locuri de muncă și a dezvoltării reședinței de comună ca o extensie a municipiului Zalău.

Deși mai puțin dezvoltate decât reședința de comună, satele aparținătoare Gârceiu și Cristur-Crișeni, pot cunoaște același tip de dezvoltare prin extinderea și modernizarea infrastructurii rutiere.

O sursă importantă de dezvoltare a componentei culturale a comunei Crișeni, o reprezintă monumentele istorice, siturile arheologice și numeroasele construcții cu valoare ambientală prezente aici. Pe lângă aceste valori materiale, obiceiurile și tradițiile specifice zonei pot fi canalizate spre dezvoltarea turismului în zonă.

Printre principalele obiective strategice care vor conduce la dezvoltarea spațială a comunei se numără construcția, extinderea și modernizarea infrastructurii rutiere și a infrastructurii de alimentare cu utilități a comunei.

Construirea de noi zone de agrement și modernizarea celor existente în comună, reprezintă un alt obiectiv de dezvoltare, la care se alătură îmbunătățirea mediului și a peisajului natural, precum și conservarea naturii în comună.

Alte obiective importante pentru dezvoltare sunt creșterea competitivității sectoarelor agricol și forestier al comunei, dezvoltarea turismului rural, diversificarea economiei rurale prin dezvoltarea unor activități complementare non-agricole și stimularea inițiativelor economice private.

Sprijinirea dezvoltării armonioase a comunității locale prin facilitarea educației generațiilor tinere și prin apropierea autorităților publice locale față de cetățeni, reprezintă, de asemenea, un pas important pentru dezvoltarea comunei.

Comuna Crișeni își propune să devină o localitate reper pentru dezvoltarea comunităților rurale autentice prin mobilizarea tuturor actorilor implicați în viața comunității (cetățeni, autorități publice locale și regionale, societate civilă, actori economici) materializată într-o bună valorificare a potențialului tradițional, natural, social și economic al localității și în îmbunătățirea calității vieții locuitorilor.

Viziunea cetățenilor comunei Crișeni, din județul Sălaj este în spiritul dezvoltării zonei din punct de vedere economic și social, printr-o valorificare mai eficientă a resurselor locale, atragerea investițiilor și investitorilor, revigorarea tradițiilor și punerea în valoare a poziționării geografice, în deplin respect față de mediul înconjurător.

În cadrul Strategiei de dezvoltare durabilă a comunei Crișeni, în urma unei detaliate analize a cadrului strategic european, național și regional, a situației existente a comunei Crișeni și în urma consultării publice a comunității, s-au reperat o serie de priorități și scenarii de dezvoltare și s-a realizat un plan al dezvoltării strategice a comunei.

3.1.1. Planificarea strategică la nivel european, național, regional și județean în corelare cu strategia de dezvoltare spațială a comunei Crișeni

Elementele strategiei de dezvoltare ale comunei Crișeni, din județul Sălaj, se fundamentează ținând cont de orientările strategice de la nivel european și național, precum și de planificarea strategică regională și județeană. Așadar, strategia a fost elaborată pe tipologia socio-economică, nevoile și potențialul de dezvoltare ale comunei Crișeni, evidențiind corespondența cu prioritățile europene și naționale, precum și cu tendințele de dezvoltare, la nivel național, regional și județean.

3.1.1.1. Cadrul strategic european

EUROPA 2020 - O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii.

Europa 2020 propune trei priorități care se susțin reciproc:

- creștere inteligentă: dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare;
- creștere durabilă: promovarea unei economii mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, mai ecologice și mai competitive;
- creștere favorabilă incluziunii: promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, care să asigure coeziunea socială și teritorială.

Definirea ascendentă a nevoilor de dezvoltare, a obiectivelor și direcțiilor de acțiune locale trebuie să țină cont de prioritățile stabilite în documentele programatice naționale și regionale.

3.1.1.2. Cadrul strategic național

La nivelul Statelor Membre, Strategia Europa 2020 este implementată prin intermediul Programelor Naționale de Reformă (PNR) și printr-o serie de documente strategice sectoriale:

● **Obiective privind Strategia pentru transport durabil pe perioada 2007-2013 și 2020, 2030:**

- modernizarea și dezvoltarea rețelei de transport de interes european și național;
- creșterea condițiilor de siguranță și a calității serviciilor;
- liberalizarea pieței interne de transport;
- stimularea dezvoltării economiei și a competitivității;
- întărirea coeziunii sociale și teritoriale la nivel regional și național;
- compatibilitatea cu mediul înconjurător.

● **Obiective privind Strategia de transport intermodal în România 2020:**

- modernizarea și/sau construirea unor terminale intermodale și a infrastructurii aferente;
- realizarea unor servicii intermodale de calitate;
- implementarea unui sistem de urmărire, planificare și management al transportului intermodal de marfă, utilizând sistemele inteligente de transport disponibile pe piață;
- stimularea promovării sistemului național de transport intermodal.

● **Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Național al României 2007-2026** are ca principale obiective transformarea României într-o destinație turistică de calitate pe baza patrimoniului său natural și cultural.

Planul de amenajare a teritoriului național – Secțiunea I – Rețele de transport

În prezent sunt în derulare lucrările de execuție la Autostrada Brașov-Borș, care va traversa județul Sălaj pe o lungime de 84 km, fiind prevăzute trei puncte de inserție, la Zimbor, Zalău și Nușfalău. Traseul viitoarei autostrăzi Transilvania va lega municipiul Zalău și zona sa metropolitană de centrul Transilvaniei, de municipiul Cluj-Napoca, Târgu Mureș, Brașov, de capitală și granița de sud, precum și de vestul țării, municipiul Oradea și frontiera de vest a țării cu acces spre Europa occidentală.

Odată construită, autostrada Transilvania va reprezenta o importantă sursă de dezvoltare și va îmbunătăți semnificativ conectivitatea în teritoriul național și european a zonei studiate.

Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030 stabilește obiective concrete pentru trecerea, într-un interval de timp rezonabil și realist, la modelul de dezvoltare generator de valoare adăugată înaltă, propulsat de interesul pentru cunoaștere și inovare, orientat spre îmbunătățirea continuă a calității vieții oamenilor și a relațiilor dintre ei în armonie cu mediul natural.

Ca orientare generală, strategia vizează realizarea următoarelor obiective strategice pe termen scurt, mediu și lung:

- Orizont 2020: Atingerea nivelului mediu actual al țărilor Uniunii Europene la principalii indicatori ai dezvoltării durabile;
- Orizont 2030: Apropierea semnificativă a României de nivelul mediu din acel an al țărilor membre ale UE din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile.

Îndeplinirea acestor obiective strategice va asigura, pe termen mediu și lung, o creștere economică ridicată și, în consecință, o reducere semnificativă a decalajelor economico-sociale dintre România și celelalte state membre ale UE.

Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030 vizează dezvoltarea regională și problematica specifică a dezvoltării rurale.

Dezvoltarea la nivel regional cuprinde următoarele obiective strategice:

- Sprijinirea dezvoltării durabile a orașelor ca poli urbani de creștere
- Îmbunătățirea accesibilității regiunilor prin modernizarea infrastructurii de transport regionale și locale
- Îmbunătățirea infrastructurii sociale a regiunilor.
- Consolidarea mediului de afaceri regional și local.

Printre obiectivele Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030 se numără și dezvoltarea rurală, agricultura, silvicultura și pescuitul.

Dezvoltarea rurală, a agriculturii, silviculturii și pescuitului se dorește a fi atinsă prin:

- Creșterea competitivității sectoarelor agro-alimentar, forestier și piscicol
- Îmbunătățirea mediului și spațiului rural, consolidarea aplicării bunelor practici agricole și silvice prin:
  - Continuarea utilizării terenurilor agricole din zonele defavorizate și promovarea agriculturii durabile pentru menținerea viabilității spațiului rural în zonele montane și alte zone defavorizate;
  - Conservarea și îmbunătățirea stării resurselor naturale și a habitatelor și îmbunătățirea calității apei, solului și a peisajului natural;
  - Promovarea managementului durabil al terenurilor forestiere prin creșterea suprafeței de pădure cu rol de protecție a apei și solului, precum și dezvoltarea funcțiilor recreative ale pădurii;
- Încurajarea diversificării economiei rurale și îmbunătățirea calității vieții în spațiul rural prin:
  - Menținerea și dezvoltarea activităților economice și creșterea numărului de locuri de muncă prin diversificarea activităților economice non-agricole și încurajarea micilor întreprinzători în spațiul rural; crearea, îmbunătățirea și diversificarea facilităților de dezvoltare economică și a atracțiilor turistice;
  - Creșterea atractivității zonelor rurale și diminuarea migrației populației tinere spre zonele urbane prin crearea și modernizarea infrastructurii fizice de bază; îmbunătățirea condițiilor sociale, economice și de mediu; protejarea și conservarea patrimoniului cultural și natural rural; diversificarea ofertei turistice;
- Demararea și funcționarea inițiativelor de dezvoltare locală prin:
  - Introducerea conceptului de acțiune de jos în sus în administrarea comunităților rurale, care să asigure un grad ridicat de integrare economică și socială teritorială, susținută prin organizarea grupurilor de acțiune locală (G.A.L.);
  - Promovarea potențialului endogen al teritoriilor prin participarea membrilor comunităților rurale la procesul de elaborare și implementare a strategiilor de dezvoltare locală și stimularea acțiunilor inovative; încurajarea factorilor locali de a conlucra cu alte comunități locale din țară și din străinătate pentru realizarea unor proiecte comune;
  - Îmbunătățirea administrării locale prin dezvoltarea competențelor de formulare și administrare a proiectelor, inclusiv a celor realizate în parteneriat, și atragerea participării cetățenilor în procesul decizional; valorificarea potențialului programului LEADER și a resurselor financiare alocate acestuia pentru mediul rural și sprijinirea grupurilor de acțiune locală.

Obiectivul național pentru anul 2030, pentru domeniul analizat, este adoptarea în totalitate a politicilor și practicilor comunitare în domeniul agriculturii, silviculturii și pescuitului; finalizarea restructurării și modernizării acestor sectoare și a spațiului rural.

Strategia de dezvoltare teritorială a României - România policentrică 2035

Strategia de dezvoltare teritorială a României este documentul programatic pe termen lung prin care sunt stabilite liniile directoare de dezvoltare teritorială a României, bazat pe un concept strategic, precum și direcțiile de implementare pentru o perioadă de timp de peste 20 de ani, la scară regională, interregională, națională, cu integrarea aspectelor relevante la nivel transfrontalier și transnațional (art. 14 , alin (3) în conformitate cu Legea nr. 350/2001).

Strategiei de dezvoltare teritorială a României, cuprinde 5 obiective generale de o importanță deosebită pentru teritoriul național:

- Asigurarea unei integrări funcționale a teritoriului național în spațiul european prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transporturi și broadband;
- Creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitară și a serviciilor publice în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate, atractive și incluzive;
- Dezvoltarea unei rețele de localități competitive și coezive prin sprijinirea specializării teritoriale și formarea zonelor funcționale urbane;
- Protejarea patrimoniului natural și construit și valorificarea elementelor de identitate teritorială;
- Creșterea capacității instituționale de gestionare a proceselor de dezvoltare teritorială.

Conform Strategiei de dezvoltare teritorială a României - România policentrică 2035, în anul 2035 zonele rurale sunt echilibrate funcțional în relație cu rețeaua de localități, zonele de frontieră asigură fluxurile necesare în relație cu țările UE, iar zonele montane și zona costieră își valorifică avantajele printr-o punere în valoare a potențialului turistic. Regiunile cu deficiențe de structură/în declin recuperează teren în fața celorlalte, formând structuri teritoriale echilibrate în jurul zonelor urbane funcționale medii/mari.

Planul de acțiuni prioritare ale Strategiei de dezvoltare teritorială a României - România policentrică 2035, cuprinde următoarele proiecte de bază:

- Negocierea și semnarea documentelor tehnice și politice necesare racordării României la rețelele paneuropene de transport energie
- Modernizarea rețelei de transport feroviar
- Modernizarea rețelei de transport rutier
- Asigurarea dotărilor edilitare ale locuințelor din mediul urban și rural
- Realizarea a minim 30 de strategii pentru GAL-uri finalizate
- Realizarea de lucrări de reabilitare structurală a clădirilor publice
- Realizarea de lucrări de împădurire

3.1.1.3. Cadrul strategic regional

Planul de dezvoltare al regiunii Nord-Vest 2014-2020

Comuna Crișeni din județul Sălaj, aparține de Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest. Planul de dezvoltare regională (PDR) este principalul document de planificare elaborat la nivel regional și reflectă politicile de dezvoltare relevante la nivel național în raport cu nevoile specifice la nivel de regiune, dar și cu direcțiile strategice de politică ale celorlalți principali finanțatori ai programelor de dezvoltare aferente regiunii respective.

Obiective strategice de dezvoltare pe termen mediu și lung (2034):

- Dezvoltarea de avantaje comparative prin investiții în domeniile de specializare inteligentă ale regiunii
- Racordarea Regiunii la fluxurile internaționale de mărfuri, turiști, investiții, informații și valori culturale și asigurarea rolului de deservire ca „regiune logistică”
- Creșterea investițiilor în capitalul uman și social al regiunii, în vederea asigurării suportului pentru o dezvoltare durabilă.
- Creșterea eficienței economiei rurale, conservând totodată calitatea mediului și patrimoniul etnofolcloric extrem de bogat al regiunii
- Transformarea centrelor urbane în spații de influență și de atracție regională și trans-regională
- Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei.

Principalele priorități de dezvoltare și acțiuni ale Planului de dezvoltare al regiunii Nord-Vest, care se află în directă legătură cu proiectele de dezvoltare ale comunei Crișeni, sunt:

1. Creșterea competitivității regiunii și stimularea cercetării și inovării

- Investiții în exploatații agricole, silvice și piscicole și în infrastructura de prelucrare a produselor agricole și agro-alimentare în scopul modernizării, dezvoltării și adaptării acestora la schimbările pieței
- Acțiuni de sprijinire a inițiativelor antreprenoriale în mediul rural (inclusiv fermieri)
- Acțiuni de valorificare a potențialului natural, antropic și a unor nișe turistice cu potențial ridicat
- Dezvoltarea infrastructurii de turism, agrement și a serviciilor turistice și conexe

2. Creșterea accesibilității regiunii și a mobilității locuitorilor, mărfurilor și a informațiilor

- Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport rutier, feroviar, aeroportuar cu accesibilitate directă și indirectă la TEN-T, inclusiv a terminalelor multimodale și a variantelor ocolitoare
- Dezvoltarea infrastructurii de bandă largă în special în zonele izolate

3. Creșterea calității vieții locuitorilor din regiune

- Crearea, modernizarea, extinderea infrastructurii educaționale (creșe, grădinițe, gimnazial, școli vocaționale, universitare, campusuri preuniversitare și universitare inclusiv centre de formare profesională, centre de excelență regionale) și adaptarea ofertei educaționale la cerințele pieței
- Dezvoltarea, extinderea, modernizarea infrastructurii de sănătate și diversificarea serviciilor de sănătate (construirea, reabilitarea, modernizarea extinderea spitalelor și ambulatoriilor, a centrelor preventorii - inclusiv dotarea cu echipament medicosanitar, construirea unui spital regional, înființarea de unități mobile pentru persoanele din zone izolate, dotarea ambulanțelor și SMURD-urilor cu echipamente de ultima generație, inclusiv crearea unor sisteme integrate medico-sanitare) și asigurarea unor servicii medicale de înaltă calitate și accesibile
- Crearea, extinderea, modernizarea infrastructurii sociale, inclusiv locuințe sociale și a centrelor comunitare integrate și asigurarea unor servicii sociale durabile și incluzive

- Reabilitarea, modernizarea sediilor instituțiilor publice și dotarea lor

4. Protecția mediului natural și antropoc, utilizarea eficientă a resurselor și reducerea emisiilor poluante

- Investiții în infrastructura verde (în special împăduriri) în zonele unde vor putea contribui la reducerea eroziunii solului, la creșterea retenției apei în sol, precum și la adaptarea la schimbările meteorologice severe
- Monitorizarea și protejarea calității apei, aerului și solului conform standardelor europene
- Decontaminarea și ecologizarea zonelor poluate istoric
- Crearea, modernizarea, reabilitarea spațiilor publice, inclusiv a clădirilor sau terenurilor neutilizate
- Crearea și modernizarea zonelor pedestriene, traseelor pietonale și pistelor pentru bicicliști
- Crearea și regenerarea spațiilor verzi
- Implementarea proiectelor integrate de apă și apă uzată, cu accent pe mediul rural: rețele de canalizare și stațiilor de epurare a apelor uzate, managementului nămolului, stații de tratare a apei potabile, rețele de transport și distribuție, sisteme centralizate de alimentare a apei
- Consolidarea și extinderea sistemelor integrate de management al deșeurilor
- Restaurarea, consolidarea, protecția, conservarea și dotarea monumentelor istorice, în special celor de importanță internațională, națională, dar și locală, inclusiv a picturilor, frescelor și fațadelor
- Restaurarea, conservarea, accesibilizarea și dotarea patrimoniului cultural imobil de interes local, a așezămintelor monahale și culturale – inclusiv a căminelor culturale - în mediul rural

Printre proiectele de dezvoltare cuprinse în Planului de dezvoltare al regiunii Nord-Vest se numără și modernizarea DN 1H (Crișeni) - Cehu Silvaniei (DJ 196), km 0+000 –22+550, proiect care aduce în mod direct beneficii comunei Crișeni.

3.1.1.4. Cadrul strategic județean

Strategia de dezvoltare a județului Sălaj

Strategia de dezvoltare a județului Sălaj cuprinde o serie de obiective strategice și proiecte de dezvoltare care includ sau au un efect direct asupra comunei Crișeni:

- Sprijinirea dezvoltării activităților industriale cu tradiție și dezvoltarea de noi zone competitive

Proiecte:

- Realizarea Parcului Industrial Zalău Vest (în zona dintre stația de epurare a Municipiului Zalău și zona industrială a comunei Crișeni).

- Infrastructură publică (sănătate, culturală, administrație, de recreere și sportivă) reabilitată, modernizată și adaptată nevoilor (25% din infrastructura existentă pe sectoarele sănătate/culturală/administrație/recreere modernizată sau reabilitată până în anul 2030)

Proiecte:

- Modernizarea, extinderea și adaptarea infrastructurii ce deservește unitățile de învățământ, medicale, administrative, culturale, de recreere și sportive.

- Sprijinirea realizării de piste de biciclete la nivelul Zonei Metropolitane Zalău

- Proiect regional de dezvoltare a infrastructurii de apă și apă uzată din județele Cluj și Sălaj, cu următoarele componente:

- Reabilitarea rețelelor de canalizare;
- Construirea/extinderea rețelelor de canalizare (extindere conductă de refulare, stații de pompare noi, extindere rețele canalizare);

- Managementul deșeurilor nepericuloase (nămol);

- Construirea surselor de alimentare cu apă-conductă de aducțiune Cluj-Sălaj;

- Reabilitarea/modernizarea stațiilor de tratare a apei-echipament de monitorizare interioară

de laborator;

- Reabilitarea sistemului de distribuție a apei-reabilitare rezervoare;

- Reabilitarea sistemului de distribuție a apei-reabilitarea stațiilor de pompare și a sistemului

de distribuție;

- Construirea de stații de tratare a apei-reabilitarea sistemului de tratare a nămolului;

- Extinderea/Construirea sistemului de distribuție a apei: extindere rețele, stații de pompare

noi, rezervoare de înmagazinare noi.

- Spații verzi funcționale, accesibile, interconectate valorificate și apreciate de către locuitori - realizarea unor măsuri de punere în valoare a Văii Zalăului

- Adaptarea la schimbări climatice (reducerea riscurilor de inundații, sistem de canalizare pluvială reabilitat,

realizarea hărților de hazard și de risc la inundații)

Proiecte:

- Măsurile de stabilizare a albiei - recalibrări albiei, parapeteți, ziduri de sprijin, apărări de mal, stabilizare pat albie "Apărare împotriva inundațiilor a municipiului și platformei industriale Zalău – reg. V. Zalău"

● Zonă metropolitană funcțională

Proiecte:

- Planificarea strategică și organizarea serviciilor la nivelul Zonei Metropolitane
- Oferirea unor servicii la nivel de zonă metropolitană – ex. transport în comun metropolitan;
- Centru de promovare și coordonare a turismului la nivel zonal (creșterea cu 30% a numărului de înnoptări în structurile turistice, a numărului vizitatori ai obiectivelor și participanți la evenimente)
- Identificarea și promovarea unor rute culturale care cuprind obiective de la nivelul municipiului Zalău și din împrejurimi (intra-județean);
- Amenajarea unor baze de recreere prin utilizarea apelor termale de la Crișeni și Meseșeni
- Încurajarea și sprijinirea turismului sportiv - traseu pentru cycling / mountain biking în Zona Metropolitană.
- Dezvoltarea activităților economice în zone adiacente municipiului Zalău (Nușfalău, Hereclean, Crișeni): platforme logistice, comerț și industrie, devierea traficului greu din oraș și refacerea / modernizarea infrastructurii rutiere, pietonale și pentru biciclete.

Municipiul Zalău a optat pentru constituirea unei asociații de dezvoltare intercomunitară denumită „Zona Metropolitană Zalău”, din care fac parte 16 unități administrativ-teritoriale – municipiul Zalău, orașele Cehu Silvaniei, Jibou, Șimleu Silvaniei și comunele Agrij, Crasna, Creaca, Crișeni, Dobrin, Hida, Meseșeni de Jos, Mirșid, Pericei, Sălățiș, Sărmășag, Vârșolt.

Între obiectivele asociației se numără:

- dezvoltarea durabilă a întregii zone metropolitane și a tuturor unităților administrativ teritoriale care compun asociația;
- îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii de transport, telecomunicații și energie a unităților - administrativ teritoriale care compun Asociația și a întregii zone metropolitane;
- dezvoltarea, modernizarea și îmbunătățirea serviciilor comunitare de utilități publice – transport public local, iluminat public, salubritatea localităților, administrarea patrimoniului public și privat al unităților administrativ teritoriale;
- dezvoltarea economică integrată;
- dezvoltarea turismului și a sectorului terțiar;
- dezvoltarea de noi zone rezidențiale, conform standardelor europene;
- dezvoltarea resurselor umane;
- administrarea eficientă și integrată a potențialului de care dispune zona;
- înlăturarea disparităților dintre localități în condițiile indicatorilor și nivelului de dotare prevăzut în Legea 351/2001;
- atragerea de noi investiții și creșterea accesului la resurse;
- dezvoltarea de proiecte și programe proprii și în regim de parteneriat cu alte persoane fizice și juridice din țară și străinătate.

Conform Strategiei de dezvoltare a județului Sălaj, în prezent, la nivelul zonei metropolitane Zalău, putem observa că o influență directă a municipiului se resimte în comunitățile din partea nordică, în special Hereclean și Crișeni, situate lângă zona industrială. Apropierea directă față de zona industrială care aglomerează câteva mii de locuri de muncă a făcut ca o parte din populația municipiului Zalău să migreze către aceste localități în care construcția unei locuințe este mai ieftină. Astfel, comuna Crișeni a înregistrat o creștere de 6.7% în ceea ce privește populația în perioada 2012-2016.

Plan urbanistic general al municipiului Zalău, județul Sălaj

Planul urbanistic general al municipiului Zalău, județul Sălaj definește unitatea teritorială de planificare (UTP1 - Zona Meseș) care include teritoriile administrative ale municipiului Zalău și ale comunelor Crișeni, Hereclean, Treznea, Românași, Agrij, Buciumi, Vârșolt, Dobrin, Meseșeni de Jos, Horoatu Crasnei, Cizer, Bănișor. Aceste unități administrativ-teritoriale au fost incluse în urma consultării Comitetului Județean de Planificare, precum și a grupurilor de lucru.

Motivația delimitării unităților teritoriale de planificare se bazează pe existența unei infrastructuri tehnico-edilitare acceptabile, a unei industrii specializate și diversificate aflată în proces de consolidare, a unei rețele comerciale și de servicii competitive, precum și a unei forțe de muncă calificată.

Portofoliul orientativ de proiecte pentru Zona Meseș, cuprinde următoarele proiecte relevante pentru

comuna Crișeni:

- Sisteme centralizate de alimentare cu apă, canalizare și stații de epurare în comunele adiacente magistralei de apă potabilă: Crișeni, Hereclean, Dobrin, Meseșenii de Jos, Vîrșoț;
- Managementul integrat al deșeurilor – proiect județean;
- Reabilitarea infrastructurii unităților de învățământ din mediul rural;
- Dezvoltarea sistemelor de alimentare cu gaz metan în zonele rurale;
- Reabilitare infrastructură rutieră rurală (drumuri comunale, artere stradale) și centre civice rurale;
- Dezvoltarea infrastructurii de sănătate în mediul rural;
- Reabilitare cămine culturale și alte instituții culturale.

Planul urbanistic general al municipiului Zalău propune în scopul optimizării circulației, printre alte proiecte, extinderea transportului în comun în zona periurbană a municipiului Zalău, în funcție de noile investiții și noile locuri de muncă apărute.

De asemenea, conform Planului urbanistic general al municipiului Zalău poziționarea depozitului de deșeurii al municipiului pe teritoriul administrativ al comunei Crișeni este neadecvată și susține eliminarea acestuia. Acest proiect este în acest moment complet finalizat.

Planul de amenajare a teritoriului județean (P.A.T.J.) Sălaj este în momentul de față în curs de elaborare, neexistând în prezent o altă variantă a acestuia intrată în vigoare.

3.1.1.5. Cadrul strategic microregional

Asociația de dezvoltare intercomunală Valea Sălajului reprezintă un grup de acțiune locală (G.A.L.) alcătuit din reprezentanții comunei Dobrin, Crișeni, Sălățiș și Mirișd.

Asociația are scopul de a pregăti, promova și implementa proiecte pentru dezvoltarea microregională durabilă de interes comun pentru unitățile administrativ teritoriale asociate în domeniile infrastructurii rutiere, infrastructurii tehnico-edilitare, infrastructurii de afaceri, serviciilor sociale, socio-medicale, educaționale, culturale, de gospodărie comunală, turism, mediu, comunicații și alte servicii de interes public.

Principalele obiective ale asociației sunt:

- a. Dezvoltarea relațiilor de cooperare națională și internațională
- b. Dezvoltarea infrastructurii rutiere: drumuri comunale, străzi, drumuri vicinale de acces la terenurile agricole și la suprafețele împădurite
- c. Dezvoltarea infrastructurii de aducțiune apă și canalizare
- d. Dezvoltarea infrastructurii de alimentare cu energie electrică, gaz
- e. Dezvoltarea infrastructurii de comunicații
- f. Dezvoltarea serviciilor de gospodărie comunală
- g. Dezvoltarea mediului de afaceri și a turismului
- h. Protecția și conservarea mediului, reducerea poluării acestuia.

3.1.2. Priorități și scenarii de dezvoltare

Localitatea Crișeni din județul Sălaj, constituie un spațiu exclusiv rural în care se desfășoară activități proprii sectoarelor primare – agricultura și creșterea animalelor – și care reprezintă un suport pentru alte activități și servicii. Teritoriul localității încorporează aspecte fundamentale cu privire la patrimoniul natural, peisagistic și cultural, contribuind, în mare măsură, la creșterea uniformă a culturii rurale tradiționale.

Prin consultarea publică a comunității, în urma analizei diagnostic și a analizei SWOT s-au elaborat trei scenarii de dezvoltare potențiale ale zonei, astfel:

a) Scenariul dezvoltării inerțiale

Scenariul dezvoltării inerțiale este acela în care sunt preluate și continuate tendințele din ultimii ani. Economia teritoriului localității Crișeni se bazează în principal pe activitățile agricole de cultivare a terenurilor și creșterea animalelor, ocupația principală a populației fiind agricultura. Prin acest scenariu dezvoltarea zonei s-ar baza exclusiv pe dezvoltarea și diversificarea sectorului agricol pentru creșterea competitivității sectorului și a produselor obținute și pentru încadrarea șomerilor în câmpul muncii creat în sector prin creșterea numărului de exploatații agricole și dezvoltarea capacităților acestora.

b) Scenariul dezvoltării alternative

Scenariul dezvoltării alternative presupune concentrarea pe activități care nu sunt asociate cu sectorul agricol și anume dezvoltarea sectorului industrial non-agricol și a celui a serviciilor și comerțului. Dezvoltarea acestui sector ar presupune susținerea activităților extractive de pe teritoriul localității, a industriei prelucrătoare (prelucrarea lemnului), dar mai ales a sectorului servicii (coafor, servicii stomatologice, servicii sanitar-veterinare, etc.) și a comerțului.

c) Scenariul dezvoltării compuse

Scenariul dezvoltării compuse presupune combinarea scenariului dezvoltării inerțiale și cel al dezvoltării alternative. Strategia de dezvoltare a comunei se va baza atât pe dezvoltarea sectorului agricol prin sprijinirea fermelor de semi-subsistență, dar și prin susținerea investițiilor în creșterea animalelor, cultura de câmp, albinărit, legumicultură în câmp sau spații protejate, plante și arbuști ornamentali în câmp sau spații protejate, dar în special prin susținerea activităților inovative: cultivarea arbuștilor cu ciclu scurt de viață și regenerare pe cale vegetativă, cultivarea plantelor tehnice și a celor medicinale.

Sectorul agricol va fi susținut de dezvoltarea industriei agroalimentare prin dezvoltarea unor proiecte legate de prelucrarea produselor agricole, iar industria prelucrătoare va fi susținută prin investiții în prelucrarea lemnului. Sectorul servicii va fi sprijinit prin investiții ale micilor întreprinzători din teritoriu care vor duce la diversificarea economiei.

Sectorul turism va fi susținut atât prin activități de promovare a teritoriului ca zonă turistică, dar mai ales prin sprijinirea investițiilor în structuri de cazare, care ar putea să combine activitatea agricolă a fermelor de semi-subsistență cu activitățile de cazare a turiștilor.

Potențialul natural al zonei precum și cel cultural este insuficient valorificat, iar turismul ar putea deveni un motor de dezvoltare al zonei, un sector care ar putea încorpora, așa cum precizăm și mai sus, inclusiv activitățile agricole, dar care va aduce beneficii economice comunei prin creșterea numărului de turiști care pe lângă serviciile turistice vor căuta și alte tipuri de servicii, contribuind astfel și la dezvoltarea comerțului în zonă. De o importanță îndubitabilă este domeniul protecției mediului pentru că dezvoltarea durabilă a unui teritoriu nu poate să facă abstracție de protejarea mediului. Activitățile de protecție a mediului se vor regăsi în cadrul acestui scenariu în toate activitățile care vor duce la dezvoltarea comunei Crișeni, din județul Sălaj.

Considerăm că cel mai adecvat dintre cele trei scenarii dezvoltate mai sus, este cel al dezvoltării compuse care include atât dezvoltarea sectorului agricol și a celui forestier, dar și a sectoarelor non-agricole (industrie, servicii, comerț) și care este completat de beneficiile pe care ar putea să le aducă localității dezvoltarea turismului.

3.1.3. Planificarea dezvoltării strategice a comunei Crișeni**Obiective generale**

În urma realizării analizei diagnostic a comunei Crișeni, din județul Sălaj, a consultărilor publice întreprinse și a concluziilor analizei SWOT, considerăm că autoritățile publice locale și partenerii lor trebuie să își canalizeze energia, eforturile și resursele pentru atingerea următoarelor obiective generale:

1. Îmbunătățirea calității vieții locuitorilor comunei prin dezvoltarea infrastructurii publice eficiente și prin creșterea calității mediului înconjurător – componenta HABITAT;
2. Valorificarea potențialului economic al comunei prin susținerea dezvoltării sustenabile a inițiativei locale și atragerea de noi investiții și investitori – componenta ECONOMIE;
3. Îmbunătățirea accesului populației la servicii socio-culturale moderne și adaptate nevoilor locale – componenta SOCIETATE.

Obiective strategice:

Pentru a atinge obiectivele generale, autoritățile publice locale și partenerii lor vor urmări următoarele obiective strategice împreună cu proiectele de dezvoltare aferente fiecărui obiectiv:

• Componenta HABITAT :**1. Construcția, extinderea și / sau modernizarea infrastructurii rutiere**

- 1.1. Construcția, extinderea și / sau modernizarea drumurilor județene ca trasee de acces în zona comunei Crișeni – crearea premiselor pentru revitalizarea activităților economice din zonă
- 1.2. Construcția, extinderea și / sau modernizarea drumurilor comunale, străzilor și drumurilor vicinale în zonele de interes din comună
- 1.3. Amenajări trotuare
- 1.4. Asigurarea unor rețele rutiere adecvate pentru ameliorarea accesului în zonele turistice
- 1.5. Asigurarea dreptului la mobilitate și îmbunătățirea accesului în zonele critice: zone izolate, slab populate
- 1.6. Construcția, extinderea și / sau modernizarea de poduri, podețe sau punți pietonale
- 1.7. Construcția, extinderea și / sau modernizarea drumurilor de legătură cu unitățile administrativ teritoriale din județ și din județele vecine

2. Construcția, extinderea și / sau modernizarea infrastructurii agricole

- 2.1. Construcția, extinderea și / sau modernizarea drumurilor de acces la terenurile agricole
- 2.2. Construcția, extinderea și / sau modernizarea drumurilor forestiere

3. Construcția, extinderea și / sau modernizarea infrastructurii de alimentare cu utilități a comunei

- 3.1. Construcția, extinderea și / sau modernizarea rețelei publice de apă
- 3.2. Construcția, extinderea și / sau modernizarea rețelei publice de apă uzată
- 3.3. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii rețelelor de telecomunicații
- 3.4. Dezvoltarea și modernizarea rețelelor de energie electrică
- 3.5. Dezvoltarea sistemelor de alimentare cu gaz metan în satele din comună
- 3.6. Dezvoltarea și modernizarea rețelei de iluminat public în localitățile comunei

4. Dezvoltarea infrastructurii de agrement a comunei

- 4.1. Amenajarea Ștrandului Crișeni – valorificarea resurselor geo-termale existente în comună
- 4.2. Amenajarea bazei sportive din localitatea Crișeni
- 4.3. Identificarea unor locații pentru camping și agrement, definirea lor spațială, semnalizarea și dotarea lor

5. Îmbunătățirea solurilor

- 5.1. Îmbunătățirea solurilor afectate de managementul neadecvat al deșeurilor și de eroziune

6. Îmbunătățirea calității mediului

- 6.1. Fixarea terenurilor afectate de alunecări de teren și refacerea celor degradate

• Componenta ECONOMIE:**1. Dezvoltarea sectorului vegetal**

- 1.1. Înființarea unui centru de valorificare a produselor vegetale
- 1.2. Dezvoltarea pomiculturii: înființarea de plantații intensive

2. Dezvoltarea sectorului zootehnic

- 2.1. Înființarea de ferme pentru creșterea animalelor (ovine, caprine, păsări, bovine și porcine)
- 2.2. Înființarea unui centru și a unei rețele de colectare și valorificare a produselor de origine animală
- 2.3. Construirea /modernizarea /renovarea dispensarelor veterinare

3. Dezvoltarea durabilă a exploatațiilor forestiere și ameliorarea viabilității pădurilor

- 3.1. Ameliorarea viabilității pădurilor - împădurirea și crearea de suprafețe împădurite

4. Protejarea patrimoniului cultural și dezvoltarea potențialului turistic

- 4.1. Susținerea investițiilor de restaurare, conservare și accesibilizare a patrimoniului cultural imobil de interes local, a așezămintelor monahale inclusiv a așezămintelor culturale

• Componenta SOCIETATE:**1. Dezvoltarea dotărilor de sănătate, culturale și educaționale ale comunei**

- 1.1. Dezvoltarea dotărilor de sănătate și asistență socială ale comunei
- 1.2. Dezvoltarea dotărilor culturale și religioase ale comunei
- 1.3. Dezvoltarea dotărilor educaționale – modernizarea școlilor și a grădinițelor și construcția unora noi, în funcție de necesitățile identificate

2. Revitalizarea tradițiilor și meșteșugurilor locale

- 2.1. Înființarea unor centre de regenerare a meșteșugurilor, case ale meșteșugarilor, care să concentreze tradițiile zonale

3.2. PLANUL DE ACȚIUNE PENTRU IMPLEMENTARE ȘI PROGRAMUL DE INVESTIȚII PUBLICE

Conform Strategiei de dezvoltare durabilă a comunei Crișeni, planul de acțiune pentru implementare și programul de investiții publice, detaliază obiectivele strategice care susțin dezvoltarea comunei. Se prezintă pentru fiecare componentă și obiectiv strategic, proiectele propuse împreună cu acțiunile necesare pentru implementarea acestora.

Componenta HABITAT

Obiectiv strategic: 1. Construcția, extinderea și / sau modernizarea infrastructurii rutiere

Proiecte propuse	Plan de acțiune/ Subactivități	Scop	Beneficiari	Sursa de finanțare
Construcția, extinderea și / sau modernizarea drumurilor județene ca trasee de acces în zona comunei Crișeni – crearea premiselor pentru revitalizarea activităților economice din zonă	Realizarea unei documentații care să justifice necesitatea și oportunitatea realizării investiției; 2. Depunerea cererii de finanțare; 3. Implementarea proiectului.	<ul style="list-style-type: none"> • Crearea premiselor pentru revitalizarea activităților economice din zonă; • Crearea și modernizarea infrastructurii rutiere locale, infrastructura care constituie element de bază pentru comunitatea rurală; 	<ul style="list-style-type: none"> • Locuitorii comunei Crișeni; • Potențiali investitori. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bugetul local, • Bugetul județean, • Planul Național de Dezvoltare Rurală, • Bugetul de stat • Fonduri Europene Structurale și de Investiții
Construcția, extinderea și / sau modernizarea drumurilor comunale, străzilor și drumurilor vicinale în zonele de interes din comună	1. Realizarea unei documentații care să justifice necesitatea și oportunitatea realizării investiției; 2. Depunerea cererii de finanțare; 3. Implementarea proiectului.	<ul style="list-style-type: none"> • Crearea infrastructurii rutiere de interes local va contribui la diminuarea tendințelor de declin social și economic și la îmbunătățirea nivelului de trai în zonele rurale; 	<ul style="list-style-type: none"> • Locuitorii comunei Crișeni; • Potențiali investitori. 	
Amenajări trotuare	1. Realizarea unei documentații care să justifice necesitatea și oportunitatea realizării investiției; 2. Depunerea cererii de finanțare; 3. Implementarea proiectului.	<ul style="list-style-type: none"> • Stoparea fenomenului de depopulare din mediul rural prin reducerea decalajelor rural-urban. 	<ul style="list-style-type: none"> • Locuitorii comunei Crișeni; • Potențiali investitori; • Turiști. 	
Asigurarea unor rețele rutiere adecvate pentru ameliorarea accesului în zonele turistice	1. Realizarea unei documentații care să justifice necesitatea și oportunitatea realizării investiției; 2. Depunerea cererii de finanțare; 3. Implementarea proiectului.		<ul style="list-style-type: none"> • Locuitorii comunei Crișeni; • Potențiali investitori; • Turiști. 	
Asigurarea dreptului la	1. Realizarea unei documentații care să		<ul style="list-style-type: none"> • Locuitorii 	

mobilitate și îmbunătățirea accesului în zonele critice: zone izolate, slab populate	justifice necesitatea și oportunitatea realizării investiției; 2. Depunerea cererii de finanțare; 3. Implementarea proiectului.		comunei Crișeni; ● Potențiali investitori; ● Turisți.	
Construcția, extinderea și / sau modernizarea de poduri, podețe sau punți pietonale	1. Realizarea unei documentații care să justifice necesitatea și oportunitatea realizării investiției; 2. Depunerea cererii de finanțare; 3. Implementarea proiectului.		● Locuitorii comunei Crișeni; ● Potențiali investitori; ● Turisți.	
Construcția, extinderea și / sau modernizarea drumurilor de legătură cu unitățile administrativ teritoriale din județ și din județele vecine	1. Realizarea unei documentații care să justifice necesitatea și oportunitatea realizării investiției; 2. Depunerea cererii de finanțare; 3. Implementarea proiectului.		● Locuitorii comunei Crișeni; ● Potențiali investitori; ● Turisți.	

Obiectiv strategic: 2. Construcția, extinderea și / sau modernizarea infrastructurii agricole

Proiecte propuse	Plan de acțiune/ Subactivități	Scop	Beneficiari	Sursa de finanțare
Construcția, extinderea și / sau modernizarea drumurilor de acces la terenurile agricole	1. Realizarea unei documentații care să justifice necesitatea și oportunitatea realizării investiției; 2. Depunerea cererii de finanțare;	Crearea premiselor pentru revitalizarea activităților economice din zonă	● Locuitorii comunei Crișeni; ● Potențiali investitori.	● Planul Național pentru Dezvoltare Rurală, ● Consiliul Județean Sălaj ● Fonduri Europene Structurale și de Investiții
Construcția, extinderea și / sau modernizarea drumurilor forestiere	3. Proiectarea și construcția drumului.			

Obiectiv strategic: 3. Construcția, extinderea și / sau modernizarea infrastructurii de alimentare cu utilități a comunei

Proiecte propuse	Plan de acțiune/ Subactivități	Scop	Beneficiari	Sursa de finanțare
Construcția, extinderea și / sau modernizarea rețelei publice de apă;	1. Realizarea unei documentații care să justifice necesitatea și oportunitatea realizării investiției; 2. Identificarea unei	Crearea și modernizarea infrastructurii de bază, element vital pentru comunitatea rurală;	● Locuitorii comunei Crișeni;	

	<p>surse de finanțare, pregătirea documentației necesare și depunerea cererii de finanțare;</p> <p>3. Derularea acțiunilor de construcție, extindere și / sau modernizare a rețelei publice de apă – implementarea proiectului.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Îmbunătățirea nivelului de trai în zonele rurale; • Stoparea fenomenului de depopulare din mediul rural prin reducerea decalajelor rural-urban. 		<ul style="list-style-type: none"> • Bugetul Local, • Consiliul Județean, • Planul Național de Dezvoltare Rurală
<p>Construcția, extinderea și / sau modernizarea rețelei publice de apă uzată</p>	<p>1. Realizarea unei documentații care să justifice necesitatea și oportunitatea realizării investiției;</p> <p>2. Identificarea unei surse de finanțare, pregătirea documentației necesare și depunerea cererii de finanțare;</p> <p>3. Derularea acțiunilor de construcție, extindere și / sau modernizare a rețelei publice de apă uzată– implementarea proiectului.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Crearea și modernizarea infrastructurii de bază, element vital pentru comunitatea rurală; • Îmbunătățirea nivelului de trai în zonele rurale; • Stoparea fenomenului de depopulare din mediul rural prin reducerea decalajelor rural-urban. 	<ul style="list-style-type: none"> • Locuitorii comunei Crișeni. 	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional • Bugetul de stat • Fonduri Europene Structurale și de Investiții
<p>Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii rețelelor de telecomunicații</p>	<p>1. Realizarea unei documentații care să justifice necesitatea și oportunitatea realizării investiției;</p> <p>2. Identificarea unei surse de finanțare, pregătirea documentației necesare și depunerea cererii de finanțare;</p> <p>3. Derularea acțiunilor de dezvoltare și modernizare a rețelelor de telecomunicații – implementarea proiectului.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Crearea și modernizarea infrastructurii de bază, element vital pentru comunitatea rurală; • Îmbunătățirea nivelului de trai în zonele rurale; • Stoparea fenomenului de depopulare din mediul rural prin reducerea decalajelor rural-urban. 	<ul style="list-style-type: none"> • Locuitorii comunei Crișeni. 	
<p>Dezvoltarea și modernizarea rețelelor de energie electrică</p>	<p>1. Realizarea unei documentații care să justifice necesitatea și oportunitatea realizării investiției;</p> <p>2. Identificarea unei surse de finanțare, pregătirea documentației necesare și depunerea cererii de finanțare;</p> <p>3. Derularea acțiunilor de dezvoltare și modernizare a rețelelor de energie electrică –</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Crearea și modernizarea infrastructurii de bază, element vital pentru comunitatea rurală; • Îmbunătățirea nivelului de trai în zonele rurale; • Stoparea fenomenului de depopulare din mediul rural prin reducerea decalajelor rural-urban. 	<ul style="list-style-type: none"> • Locuitorii comunei Crișeni. 	

	implementarea proiectului.			
Dezvoltarea sistemelor de alimentare cu gaz metan în satele din comună	Realizarea unei documentații care să justifice necesitatea și oportunitatea realizării investiției; 2. Identificarea unei surse de finanțare, pregătirea documentației necesare și depunerea cererii de finanțare; 3. Derularea acțiunilor de dezvoltare a sistemelor de alimentare cu gaz metan în satele din comună – implementarea proiectului.	<ul style="list-style-type: none"> • Crearea și modernizarea infrastructurii de bază, element vital pentru comunitatea rurală; • Îmbunătățirea nivelului de trai în zonele rurale; • Stoparea fenomenului de depopulare din mediul rural prin reducerea decalajelor rural-urban. 	<ul style="list-style-type: none"> • Locuitorii comunei Crișeni. 	
Dezvoltarea și modernizarea rețelei de iluminat public în localitățile comunei	1. Realizarea unei documentații care să justifice necesitatea și oportunitatea realizării investiției; 2. Identificarea unei surse de finanțare, pregătirea documentației necesare și depunerea cererii de finanțare; 3. Derularea acțiunilor de dezvoltare și modernizare a rețelei de iluminat public în localitățile comunei – implementarea proiectului.	<ul style="list-style-type: none"> • Crearea și modernizarea infrastructurii de bază, element vital pentru comunitatea rurală; • Îmbunătățirea nivelului de trai în zonele rurale; • Stoparea fenomenului de depopulare din mediul rural prin reducerea decalajelor rural-urban. 	<ul style="list-style-type: none"> • Locuitorii comunei Crișeni. 	

Obiectiv strategic: 4. Dezvoltarea infrastructurii de agrement a comunei

Proiecte propuse	Plan de acțiune/ Subactivități	Scop	Beneficiari	Sursa de finanțare
Amenajarea Ștrandului Crișeni – valorificarea resurselor geo-termale existente în comună	1. S-a obținut licența de exploatare a resurselor minerale existente în comuna Crișeni. 2. Elaborarea de analize biologice, chimice și balneare ale apei. 3. Proiectarea și amenajarea ștrandului.	Dezvoltarea economică și creșterea nivelului de trai	<ul style="list-style-type: none"> • Locuitorii comunei Crișeni • Turiști. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bugetul local, • Planul Național de Dezvoltare Rurală, • Ministerul Culturii
Amenajarea bazei sportive din localitatea Crișeni	1. Obiectiv în curs de realizare.		<ul style="list-style-type: none"> • Locuitorii comunei • Turiști. 	<ul style="list-style-type: none"> • Fonduri Europene Structurale și de Investiții
Identificarea unor locații pentru camping și agrement, definirea	1. Realizarea unui studiu de oportunitate; 2. Definierea locațiilor pentru locurile de		<ul style="list-style-type: none"> • Locuitorii comunei Crișeni 	

lor spațială, semnalizarea și dotarea lor.	camping și reglementarea juridică a acestor locații; 3. Identificarea unor surse de finanțare; 4. Desfășurarea lucrărilor de semnalizare și amenajare a locațiilor; 5. Derularea unor acțiuni de promovare.		• Turiști.	
--	--	--	------------	--

Obiectiv strategic: 5. Îmbunătățirea solurilor

Proiecte propuse	Plan de acțiune/ Subactivități	Scop	Beneficiari	Sursa de finanțare
Îmbunătățirea solurilor afectate de managementul neadecvat al deșeurilor și de eroziune	Îmbunătățirea managementului solului, incluzând zonele puternic afectate de eroziunea solului	Creșterea nivelului de trai prin îmbunătățirea mediului și a peisajului natural, precum și conservarea naturii în comună	• Locuitorii comunei Crișeni.	<ul style="list-style-type: none"> • Bugetul Local, • Consiliul Județean, • Planul Național de Dezvoltare Rurală • Programul Operațional Regional • Bugetul de stat • F.E.S.I
	Îmbunătățirea calității solurilor afectate de poluare și degradare din cauze naturale			
	Refacerea peisajelor afectate de depozitarea deșeurilor			

Obiectiv strategic: 6. Îmbunătățirea calității mediului

Proiecte propuse	Plan de acțiune/ Subactivități	Scop	Beneficiari	Sursa de finanțare
Fixarea terenurilor afectate de alunecări de teren și refacerea celor degradate	Fixarea terenurilor afectate de alunecări de teren prin plantarea de arbori	Protecția calității mediului și conservarea naturii în comună	• Locuitorii comunei Crișeni.	<ul style="list-style-type: none"> • Bugetul Local, • Consiliul Județean, • Planul Național de Dezvoltare Rurală • Programul Operațional Regional • Bugetul de stat • Fonduri Europene Structurale și de Investiții
	Realizarea unor acțiuni de refacere a malurilor degradate ale cursurilor de apă și realizarea unor acțiuni locale pentru stabilizarea albiilor cursurilor de apă prin crearea de parteneriate între autorități și structurile administrative locale	Protecția calității mediului și conservarea naturii în comună	• Locuitorii comunei Crișeni.	
	Introducerea unor restricții cu privire la realizarea construcțiilor în proximitatea apelor cu privire la exploatarea pădurilor și a agregatelor naturale din albiile minore	Protecția calității mediului și conservarea naturii în comună	• Locuitorii comunei Crișeni.	

Componenta ECONOMIE

Obiectiv strategic: 1. Dezvoltarea sectorului vegetal

Proiecte propuse	Plan de acțiune/ Subactivități	Scop	Beneficiari	Sursa de finanțare
<p>Înființarea unui centru de valorificare a produselor vegetale</p> <p>Dezvoltarea pomiculturii: înființarea de plantații intensive</p>	<p>1. Identificarea unor surse de finanțare; 2. Pregătirea documentației; 3. Implementarea proiectului.</p>	<p>Scopul măsurilor este crearea unei economii agrare competitive, mărirea eficienței producției agricole și răspândirea unei producții agricole care protejează mediul. Exploatarea dotărilor interne ale comunei, crearea condițiilor pentru producții agricole competitive vor conduce la îmbunătățirea economiei de piață a ramurilor agricole, prin mărirea capacității de creare de plusvaloare, respectiv prin dezvoltarea diferențiată a întreprinderilor agricole.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tineri fermieri și antreprenori; • Locuitorii comunei Crișeni. 	<ul style="list-style-type: none"> • Agenția Națională a Întreprinderilor Mici și Mijlocii), • Planul Național pentru Dezvoltare Rurală, • Consiliul local, • Consiliul Județean Sălaj • Fonduri Europene Structurale și de Investiții

Obiectiv strategic: 2. Dezvoltarea sectorului zootehnic

Proiecte propuse	Plan de acțiune/ Subactivități	Scop	Beneficiari	Sursa de finanțare
Înființarea de ferme pentru creșterea animalelor (ovine, caprine, păsări, bovine și porcine)	<p>1. Identificarea unor surse de finanțare; 2. Pregătirea documentației; 3. Implementarea proiectului.</p>	<p>Scopul măsurilor este crearea unei economii agrare competitive, mărirea eficienței producției agricole, răspândirea unei producții agricole care protejează mediul.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tineri fermieri și antreprenori; • Locuitorii comunei Crișeni. 	<ul style="list-style-type: none"> • Agenția Națională a Întreprinderilor Mici și Mijlocii), • Planul Național pentru Dezvoltare Rurală, • Consiliul local, • Consiliul Județean Sălaj
Înființarea unui centru și a unei rețele de colectare și valorificare a produselor de origine animală	<p>1. Identificarea unor surse de finanțare; 2. Pregătirea documentației; 3. Implementarea proiectului.</p>	<p>Crearea unei economii agricole competitive, modernizarea sectorului agricol, mărirea eficienței producției agricole prin crearea optimă a mării, respectiv a formei organizațiilor agricole.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tineri fermieri și antreprenori; • Locuitorii comunei Crișeni. 	<ul style="list-style-type: none"> • Consiliul local, • Consiliul Județean Sălaj
Construirea / modernizarea /renovarea dispensarelor veterinare	<p>1. Identificarea unor surse de finanțare; 2. Pregătirea documentației; 3. Implementarea proiectului.</p>	<p>Scopul este apropierea de normele UE de calitate a producției și valorificare agricolă,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tineri fermieri și antreprenori; • Locuitorii comunei Crișeni. 	

		crearea unor relații de proprietate conform mărimilor celor din UE. Exploatarea dotărilor interne ale comunei, crearea condițiilor pentru producții agricole competitive vor conduce la îmbunătățirea economiei de piață a ramurilor agricole, prin mărirea capacității de creare de plusvaloare, respectiv prin dezvoltarea diferențiată a întreprinderilor agricole.		<ul style="list-style-type: none"> • Fonduri Europene Structurale și de Investiții
--	--	--	--	---

Obiectiv strategic: 3. Dezvoltarea durabilă a exploatațiilor forestiere și ameliorarea viabilității pădurilor

Proiecte propuse	Plan de acțiune/ Subactivități	Beneficiari	Sursa de finanțare
Ameliorarea viabilității pădurilor - împădurirea și crearea de suprafețe împădurite	Împădurirea și crearea de suprafețe împădurite	<ul style="list-style-type: none"> • Deținătorii publici de teren agricol și neagricol; • Deținătorii privați de teren agricol și neagricol; • Forme asociative ce dețin teren agricol și neagricol; • Locuitorii comunei Crișeni. 	<ul style="list-style-type: none"> • Agenția Națională a Întreprinderilor Mici și Mijlocii), • Planul Național pentru Dezvoltare Rurală, • Consiliul local, • Consiliul Județean Sălaj • F.E.S.I.
	Încheierea între Direcția Silvică Sălaj, Zalău și Inspectoratul Școlar Județean Sălaj, a unui protocol de colaborare care are ca scop formarea unei atitudini responsabile față de vegetația forestieră a elevilor din școli din comună și totodată promovarea în rândul elevilor a cunoștințelor legate de rolul pădurii		
	Implicarea mass-media în procesul de formare a conștiinței forestiere și a promovării imaginii silviculturii în rândurile populației		
	<p>Scopul investițiilor sprijinite este:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de creștere a suprafeței ocupate de păduri la nivel național; • de acoperire a costurilor lucrărilor de înființare a plantației, a celor de întreținere a plantațiilor pe o perioadă de maximum 6 ani până la închiderea stării de masiv; • de acoperire a costurilor determinate de efectuarea a două lucrări de îngrijire a arboretelor după închiderea stării de masiv; • de acoperire a pierderilor de venit agricol pentru o perioadă de 12 ani pentru suprafața împădurită. <p>Obiectivele sprijinului sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Promovarea sechestrării carbonului; • Adaptarea la efectele schimbărilor climatice; • Reducerea eroziunii solului; • Îmbunătățirea capacității de retenție a apei; • Refacerea și conservarea biodiversității locale. 		

Obiectiv strategic: 4. Protejarea patrimoniului cultural și dezvoltarea potențialului turistic

Proiecte propuse	Plan de acțiune/ Subactivități	Scop	Beneficiari	Sursa de finanțare
Susținerea investițiilor de restaurare, conservare și accesibilizare a patrimoniului cultural imobil de interes local, a așezămintelor monahale inclusiv a așezămintelor culturale	1. Identificarea unor surse de finanțare; 2. Implementarea proiectului.	Scopul investițiilor sprijinite este de protejare a patrimoniului cultural sau / și realizare a investițiilor pentru conservarea moștenirii de interes local, a așezămintelor monahale inclusiv a modernizării așezămintelor culturale.	<ul style="list-style-type: none"> • ONG-uri definite conform legislației în vigoare; • Unități de cult conform legislației în vigoare; • Persoane fizice autorizate/ societăți comerciale care dețin în administrare obiective de patrimoniu cultural de utilitate publică, de clasă B; • Comuna Crișeni. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ministerul Culturii, • Planul Național pentru Dezvoltare Rurală, • Programul Operațional Regional, • Bugetul local, • Consiliul Județean • Fonduri Europene Structurale și de Investiții

Componenta SOCIETATE**Obiectiv strategic: 1. Dezvoltarea dotărilor de sănătate, culturale și educaționale ale comunei**

Proiecte propuse	Plan de acțiune/ Subactivități	Scop	Beneficiari	Sursa de finanțare
Dezvoltarea dotărilor de sănătate și asistență socială ale comunei	<ul style="list-style-type: none"> • Redimensionarea infrastructurii de sănătate în mediul rural prin creșterea numărului de cabinete medicale, farmacii și cabinete stomatologice; • Asigurarea de locuințe de serviciu pentru personalul sanitar și medici în scopul stabilizării profesionale și rezidențiale în comună; • Înființarea de centre socio-medicale multifuncționale de permanență; • Construirea de Centre de Îngrijire și Asistență socială cu servicii alternative; 	<ul style="list-style-type: none"> • Sprijin pentru microîntreprinderi și întreprinderi mici din mediul rural, care își creează sau dezvoltă activități non-agricole în zonele rurale; • Atragerea investitorilor străini și autohtoni în domeniul activităților non-agricole; • Dezvoltarea activităților non-agricole existente; • Crearea de locuri de muncă; • Creșterea veniturilor populației rurale; • Diminuarea disparităților dintre rural și urban. 	<ul style="list-style-type: none"> • Întreprinzători și alți locuitori din comuna Crișeni; • Investitori. 	<ul style="list-style-type: none"> • Agenția Națională a Întreprinderilor Mici și Mijlocii), • Planul Național pentru Dezvoltare Rurală, • Consiliul local, • Consiliul Județean Sălaj • Fonduri Europene Structurale și de Investiții

	<ul style="list-style-type: none"> • Înființarea serviciilor de asistență la domiciliu pentru vârstnici; 			
Dezvoltarea dotărilor culturale și religioase ale comunei	<ul style="list-style-type: none"> • Reabilitarea / construirea așezămintelor culturale (cămine culturale, monumentele de arhitectură, etc.) din comună; • Susținerea reabilitării / modernizării / dotării lăcașelor de cult aflate pe teritoriul comunei; • Acțiuni de restaurare, protejare și conservare a patrimoniului cultural aflat pe teritoriul administrativ al comunei; • Reabilitarea și / sau modernizarea infrastructurii din zona obiectivelor și atracțiilor turistice. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sprijin pentru microîntreprinderi și întreprinderi mici din mediul rural, care își creează sau dezvoltă activități non-agricole în zonele rurale; • Atragerea investitorilor străini și autohtoni în domeniul activităților non-agricole; • Dezvoltarea activităților non-agricole existente; • Crearea de locuri de muncă; • Creșterea veniturilor populației rurale; • Diminuarea disparităților dintre rural și urban. 	<ul style="list-style-type: none"> • Întreprinzători și alți locuitori din comuna Crișeni; • Investitori. 	
Dezvoltarea dotărilor educaționale - modernizarea școlilor și a grădinițelor și construcția unor noi, în funcție de necesitățile identificate	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificarea unor surse de finanțare; 2. Intocmirea cererii de finanțare; 3. Întocmirea documentației tehnice necesare; <p>Derularea lucrărilor de modernizare / construcție implementarea proiectului.</p>	Creșterea calității actului de învățământ și educație în comună	<ul style="list-style-type: none"> • Elevii din comuna Crișeni; • Cadrele didactice din comuna Crișeni 	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional, • Consiliul Local • Fonduri Europene Structurale și de Investiții

Obiectiv strategic: 2. Revitalizarea tradițiilor și meșteșugurilor locale

Proiecte propuse	Plan de acțiune/ Subactivități	Scop	Beneficiari	Sursa de finanțare
Înființarea unor centre de regenerare a meșteșugurilor, case ale meșteșugarilor, care să concentreze tradițiile zonale	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificarea și cooptarea meșteșugarilor locali dispuși să participe la astfel de inițiative de regenerare a meșteșugurilor și tradițiilor locale; 2. Identificarea unor surse de finanțare; 3. Întocmirea cererii de finanțare; 4. Implementarea proiectului. 	<ul style="list-style-type: none"> • Revitalizarea tradițiilor și meșteșugurilor locale; • Conservarea și promovarea culturii tradiționale locale. 	<ul style="list-style-type: none"> • Locuitorii comunei Crișeni. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ministerul Culturii, • Planul Național pentru Dezvoltare Rurală, • Programul Operațional Regional, • Bugetul local, • Consiliul Județean • F.E.S.I.

3.3. STUDII DE FUNDAMENTARE

Concomitent cu reactualizarea Planului urbanistic general al comunei Crișeni, a fost elaborat Studiul istoric al comunei Crișeni, de către S.C. Art Proiect S.R.L.

Prin studiul istoric au fost identificate monumentele istorice clasate în LMI 2010, împreună cu zonele lor de protecție, siturile arheologice neclasate și clădirile tradiționale valoroase, denumite în continuare clădiri cu valoare locală.

Pe teritoriul comunei Crișeni se află un singur monument istoric clasat în LMI 2010:

Lista **monumentelor clasate în LMI** la data elaborării prezentului regulament:

- În satul Cristur-Crișeni:
  - **SJ-II-m-B-05045**   **Biserica Reformată**
și următoarele monumente de arheologie:
- satul Crișeni:
  - **SJ-I-s-B-04881**   **Așezare din Neolitic**

Pe baza studiului de fundamentare istorico-urbanistic au fost identificate următoarele **situri arheologice** neclasate:

- "Orășel" din Crișeni
- "Orășel 6" din Crișeni
- "Satul Nou" din Crișeni
- "La Gozărele" din Crișeni
- "La Glimele" din Gârceiu
- "Grădina Popii" din Gârceiu

Pe baza studiului de fundamentare istorico-urbanistic au fost delimitate și evidențiate ca unități teritoriale de referință următoarele zone, pentru care se instituie statutul de **zonă de protecție monument istoric (ZPMI)**:

- ZPMI_C Crișeni
- ZPMI_CR Cristur Crișeni

Prin studiul de fundamentare istorico-urbanistic au fost identificate clădiri valoroase, denumite în continuare **clădiri cu valoare locală**, chiar dacă acestea nu sunt clasate, pentru care se propune regim de protecție:

- în localitatea Crișeni imobilele de la nr.: 94, 104, 153, 158, 160, 178, 275, 280, Conac nr. 224, f.n., f.n.
- în localitatea Cristur-Crișeni, imobilele de la nr.: 14, Școala, Casa parohială, f.n., f.n., f.n., f.n.;
- în localitatea Gârceiu, imobilele de la nr.: 188, 189, 190, 202, 210, 211, 212, 292, 293, Biserica ortodoxă, Biserica reformată, Magazie, f.n.

Conform Legii 422/2001, intervențiile asupra monumentelor istorice se fac numai pe baza și cu respectarea avizului emis de către Ministerul Culturii și Identității Naționale sau, după caz, de către serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Identității Naționale.

În zonele de protecție a monumentelor istorice (ZPMI), autorizarea lucrărilor de construcții se va face conform prezentului regulament și pe baza avizului emis de către Ministerul Culturii și Identității Naționale sau, după caz, de către serviciile publice descentralizate din județ, subordonate Ministerului Culturii și Identității Naționale.

Intervențiile asupra imobilelor cuprinse în Zonele Construite Protejate se vor efectua conform prezentului regulament, cu avizul Ministerului Culturii și Identității Naționale sau, după caz, a serviciilor publice descentralizate din județ, subordonate Ministerului Culturii și Identității Naționale. Excepție fac acele intervenții care, prin natura lor, nu afectează aspectul arhitectural și istoric al fațadelor clădirilor.

3.4. EVOLUȚIA POSIBILĂ, PRIORITĂȚI

Datorită valorilor culturale, naturale și umane ale comunei, precum și datorită amplasării în apropierea municipiului Zalău, în comuna Crișeni au fost identificate mai multe direcții posibile de evoluție:

- producție agricolă
  - producție industrială
  - zonă rezidențială la standarde ridicate în zona metropolitană a municipiului Zalău.
- Printre prioritățile de investiție se numără:
- reabilitarea tramei stradale și realizarea unor profile stradale adecvate
  - reabilitarea podurilor conform planșelor aferente situației propuse
  - dezvoltarea infrastructurii pentru a sprijini activitatea industrială nepoluantă din partea sudică a reședinței de comună, Crișeni, la interfața cu municipiul Zalău
  - reabilitarea malurilor Văii Zalăului și a afluenților săi care traversează comuna
  - reabilitarea ștrandului comunei Crișeni
  - sprijinirea dezvoltării turismului și economiei locale
  - împădurirea terenurilor degradate, a celor afectate de alunecări de teren și a cursurilor de apă.

3.5. OPTIMIZAREA RELAȚIILOR ÎN TERITORIU

Reședința de comună, Crișeni, se bucură de vecinătatea directă cu municipiul reședință de județ, Zalău, este amplasată la jumătatea distanței dintre orașele Jibou și Șimleu Silvaniei și este traversată de DN 1H. În plus, suprafața comunei este traversată de calea ferată, cea mai apropiată stație CFR fiind cea din Zalău, aflată la 500 m distanță de satul Crișeni. Toate acestea asigură un acces facil, atât rutier, cât și feroviar.

Satele aparținătoare Cristur-Crișeni și Gârceiu sunt defavorizate față de reședința de comună, accesul fiind posibil doar rutier, pe drumul județean 108D, aflat într-o stare relativ bună. Acest drum județean asigură și legătura cu comuna învecinată, Dobrin. O legătură directă ar putea fi posibilă și din satul Gârceiu, spre comuna Dobrin, acest drum este în curs de amenajare. Trebuie realizate lucrări ample pentru ca drumul să poată fi utilizat în mod eficient și pentru ca profilul stradal să ajungă să respecte normele în vigoare. În aceeași situație se află și drumul comunal 12, care leagă satul Gârceiu și drumul județean 108D de comuna alăturată, Hereclean, amplasată în direcția orașului Șimleu Silvaniei.

3.6. DEZVOLTAREA ACTIVITĂȚILOR

Relansarea economică a localităților se va face pornind de la premisa valorificării resurselor solului și subsolului, capacității existente și forței de muncă din teritoriu. Se va urmări asigurarea locurilor de muncă pentru populație pe teritoriul comunei și reducerea migrației spre zonele metropolitane.

Dezvoltarea comunei, probabilă și fezabilă, se va realiza pe următoarele sectoare de activitate:

- industrie;
- depozitare;
- agricultură;
- turism și agrement;
- meșteșuguri și artizanat.

3.6.1. Dezvoltarea activităților non-agricole

Localitatea Crișeni, datorită amplasării avantajoase în județ, se bucură de un interes crescut din partea investitorilor. Dezvoltarea activităților industriale și de depozitare se va putea realiza pe de o parte prin dezvoltarea și extinderea unităților deja existente precum și prin construirea unor noi. În procesul de construire de noi unități de producție/depozitare se va avea în vedere dezvoltarea durabilă a comunității și protejarea mediului.

Prin prezentul P.U.G. se propune dezvoltarea unor zone industriale și de depozitare în partea sud-vestică a localității.

3.6.2. Dezvoltarea activităților agricole

Comuna Crișeni este amplasată într-o zonă deluroasă, fiind un mediu propice în special pentru desfășurarea de activități zootehnice. În ceea ce privește agricultura, culturile de cereale sunt cele mai răspândite în această zonă și se dezvoltă în mare parte în jumătatea nordică a comunei.

3.6.3. Dezvoltarea turismului

Pe teritoriul comunei Crișeni nu se regăsesc obiective cu potențial turistic ridicat. În satul Cristur-Crișeni există Biserica Reformată, clasată ca monument istoric categoria B în Lista Monumentelor Istorice din 2010. Dezvoltarea activităților turistice și de agrement este condiționată de:

- reabilitarea spațiilor publice: zona centrală, drumuri, etc.
- construirea unor dotări specifice: pensiuni, case de vacanță, etc.

În satul Gârceiu, pe drumul județean 108 D, care face legătura între DN1H (ce trece prin reședința de comună) și satele aparținătoare, există o cabană turistică, ce dispune de 6 camere de cazare, iar în satul Crișeni există o pensiune, cu 10 camere de cazare. Comuna beneficiază și de existența unui ștrand, în centrul satului Crișeni.

3.7. EVOLUȚIA POPULAȚIEI

3.7.1. Estimarea evoluției demografice

Pentru estimarea evoluției populației în următoarea perioadă de 10 ani, cât reprezintă perioada de valabilitate a prezentului P.U.G, au fost calculate două variante de evoluție.

Varianta I propune un model de creștere tendențială, pe baza ratei de creștere din perioada 2007-2017 (+29.30% la nivelul întregii comune Crișeni).

Varianta II propune, de asemenea, un model de creștere tendențială, utilizând, însă, ca bază rata de creștere pentru o perioadă mai lungă de timp, respectiv pentru anii 1977-2017 (+16.78% la nivelul întregii comune Crișeni).

Ratele de creștere sunt exprimate în procente și sunt calculate după formula (valoare indicator an curent - valoare indicator an precedent) / valoare indicator an precedent.

Au rezultat următoarele nivele ale populației proiectate, la nivelul comunei:

Varianta I

	2007	2017	Diferența		Estimat 2027
			nr.	%	
Comuna Crișeni	2443	3159	716	29.30	4084

Varianta II

	1977	2017	Diferența		Estimat 2027
			nr.	%	
Comuna Crișeni	2705	3159	454	16.78	3689

3.7.2. Estimarea resurselor de muncă

La momentul actual 1799 de locuitori ai comunei au o vârstă cuprinsă între 19-59 ani, ei formând populația activă, din care doar 977 sunt salariați. În condițiile în care se prognozează ca în următorii ani populația comunei să crească, implicit numărul locurilor de muncă este necesar să crească și el.

Forța de muncă eliberată din activitatea agricolă, ca și forța de muncă tânără, încă în formare, cu un grad de instrucție mai ridicat, va putea fi orientată spre activități de prelucrare și valorificare mai bună a produselor agricole locale precum și spre activitățile industriale sau de servicii legate de dezvoltarea turistică a zonei. În același timp, proiectantul estimează ca oportună completarea activității agricole a majorității populației cu activități meșteșugărești de prelucrare a produselor agricole în sistemul asociațiilor familiale. Dezvoltarea turismului va asigura o bună piață de desfacere a acestor produse.

Asigurarea condițiilor de stabilire a cadrelor cu studii superioare din serviciile publice în cadrul localităților comunei va fi stimulată și prin măsuri legislative și prin facilități pe care administrația comunei le poate avea în vedere: asigurarea locuinței, a utilităților, a unui teren agricol în folosință, etc. Aceste măsuri au în vedere modificarea structurii forței de muncă, prin reducerea ponderii populației ocupate exclusiv în agricultură în favoarea creșterii ponderii acesteia în activitățile de prelucrare și servicii, concomitent cu

creșterea numărului persoanelor cu dublă ocupație.

3.8. ORGANIZAREA CIRCULAȚIEI

3.8.1. Organizarea circulației rutiere în cadrul teritoriului administrativ al comunei Crișeni

Reglementări aferente drumului național DN 1H

Conform situației propuse, drumul național 1H va fi în intravilanul localității Crișeni pe 3391 m, între următoarele poziții kilometrice:

- o km 74 și 839 m în partea sudică – km 78 și 230 m la limita estică

Față de intravilanul existent se introduc în intravilan porțiuni din drumul național după cum urmează:

- o de la km 75 și 446 m la km 74 și 839 m în zona sudică (607 m)
- o de la km 78 și 200 m la km 78 și 230 m la limita estică (30 m)

Între tablele indicatoare de intrare/ieșire din localitate, se aplică regulile de circulație din interiorul intravilanului.

Drumul național 1H a fost reabilitat recent și are o lățime totală a părții carosabile de 7 m, 3.5 m pentru fiecare bandă, în același timp fiind rezolvată și problema asigurării scurgerii apelor. Se propune, în continuare, asigurarea unui acostament/rigolă acoperită de 0.9 m, zonă de siguranță de 1.5 - 2 m (drumul este preponderent în rambleu și parțial la nivel), care va fi amenajată ca zonă verde, urmată apoi de o zonă rezervată rețelelor edilitare, cu o lățime de 3 m, în care va fi amenajat trotuar (1.5 m). În consecință, distanța minimă între axul drumului național și limita de proprietate va fi de minim 9.5 m în cazul în care Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere (CNAIR) sau serviciile deconcentrate ale acestuia nu solicită o retragere mai mare prin aviz. În situațiile în care limita de proprietate este amplasată la mai puțin de 9.5 m față de axul drumului național se impune retragerea limitei de proprietate la 9.5 m față de ax și trecerea în domeniul public a fâșiei respective de teren.

De-a lungul drumului național se instituie zona drumului, conform OG 43/1997, cu modificările ulterioare, Anexa 1, alin b), 22 m de o parte și de alta a drumului, măsurat din ax. Zona de protecție a drumului național se consideră suprafața de teren dintre marginea exterioară a zonei de siguranță și limita externă a zonei drumului.

Pentru orice fel de intervenție în zona drumului național se va solicita avizul CNAIR sau a serviciilor deconcentrate ale acestuia.

Conform OG 43/1997, cu modificările ulterioare, art. 19, alin. 4, pentru dezvoltarea capacității de circulație a drumurilor publice în traversarea localităților rurale, distanța dintre gardurile sau construcțiile situate de o parte și de alta a drumurilor va fi de minimum 26 m pentru drumurile naționale, de minimum 24 m pentru drumurile județene și de minimum 20 m pentru drumurile comunale. În consecință, construcțiile nou propuse se vor amplasa la minim 13 m față de axul drumului național, minim 12 m față de axul drumului județean, minim 10 m față de drumul comunal, dacă prin avizul CNAIR nu se solicită altfel.

Zona de siguranță a drumului național se constituie, conform OG 43/1997, cu modificările ulterioare, Anexa 1, alin. a), la o distanță de 2 m, măsurată de la limita rigolelor.

Singura intersecție a drumului național cu un drum de importanță locală, este cea cu drumul județean 108 D, spre comuna Dobrin și este amplasată la kilometrul 78 și 783 m.

DN 1H asigură legătura comunei Crișeni cu municipiul reședință de județ, Zalău, amplasat în vecinătatea sudică a UAT Crișeni.

Rezervarea terenurilor necesare unei dezvoltări viitoare a drumului național se va realiza prin interzicerea construirii a orice fel de elemente în zona de siguranță a drumului național și mutarea celor existente (împrejmuiri și garduri) pe cât posibil în afara zonei de siguranță astfel încât să fie respectate condițiile de vizibilitate sau orice alte condiții impuse de proiectantul lucrărilor de modernizare/lărgire a drumului național.

Datorită rețelei bogate de drumuri colectoare și străzi existente în intravilanul actual, în lungul drumului național considerăm că nu este necesară realizarea unor noi astfel de drumuri.

Datorită lungimilor reduse a zonelor de drum național introduse din extravilan în intravilan, nu se consideră necesară amenajarea de noi drumuri colectoare.

Se vor moderniza intesețiile drumurilor colectoare existente cu drumul național conform standardelor și normativelor în vigoare, astfel vor fi prevăzute raze ale intersecțiilor pentru a spori vizibilitatea și siguranța circulației.

De asemenea, nu sunt necesare amenajări de stații de transport în comun sau parcuri noi, deoarece extinderea intravilanului se va realiza pe o distanță scurtă în lungul drumului național. În cazul în care ulterior

dezvoltării infrastructurii rutiere a comunei va fi nevoie de realizarea unor noi astfel de elemente pe marginea drumului național, acestea se vor realiza numai în perimetrele unde zona de siguranță a drumului se poate extinde și astfel să fie respectate criteriile de vizibilitate și siguranța circulației.

Pentru construcția de noi imobile se va emite autorizație de construcție numai dacă acestea se vor executa în afara zonei de protecție a drumului național.

Reglementări aferente drumului județean DJ 108D și drumului comunal DC 12

Drumul județean 108D face legătura între drumul național DN 1H și celelalte două localități aparținătoare ale comunei: Gârceiu și Cristur-Crișeni. Drumul se află într-o stare bună pe întreg teritoriul comunei Crișeni.

În cadrul intravilanului localității Cristur-Crișeni se propune amenajarea acostamentelor (0.9 m) și a trotuarelor (0.9 m).

Deoarece drumul comunal 12 este din macadam, se propune asfaltarea lui, cel puțin până la ieșirea din intravilanul localității Gârceiu.

Reglementări aferente liniei de cale ferată

Teritoriul comunei Crișeni este traversat în partea sudică și sud-estică de linia de cale ferată 409 Zalău-Carei.

În conformitate cu prevederile O.U.G. nr. 12/1998, privind transportul pe căile ferate române și reorganizarea S.N.C.F.R., aprobată prin Legea nr. 89/1999, se constituie zonă de siguranță a infrastructurii feroviare publice, teritoriul aflat la o distanță de 20 m de o parte și de alta a axului căii ferate. În această zonă, în cazurile în care limitele astfel stabilite cuprind terenuri proprietate privată, pot fi efectuate exproprieri pentru cauze de utilitate publică, în condițiile legii. Se interzice amplasarea de construcții permanente în zona de siguranță a căii ferate.

În cazul intervențiilor ce urmează a fi executate în zona de protecție a căii ferate, adică 100 m de o parte și de alta a ultimei linii de cale ferată, se va cere avizul CFR pentru fiecare obiectiv în parte.

Pentru construcții în zona în care există cabluri și instalații ale Sucursalei Regionale CF Cluj – Divizia Instalații și a Sucursalei Regionale de Telecomunicații Cluj, se impune beneficiarului ca, înainte de începerea lucrărilor, să solicite asistența tehnică a reprezentanților acestora pentru pichetarea și protecția cablurilor existente în zonă, beneficiarul fiind obligat să admită accesul pentru intervenții și/sau lucrări la aceste cabluri. Pentru iluminatul exterior nu se vor folosi lumini de culoare roșie, galbenă, verde, albastră, amplasate în direcția traseului feroviar, care ar putea crea confuzie cu semnalizarea feroviară – conform prevederilor art. 26 din OUG nr. 12/1998.

Prin intervenții ulterioare, se va evita afectarea vizibilității liniei de cale ferată.

3.8.2. Organizarea circulației rutiere în interiorul intravilanului

Organizarea circulației în interiorul intravilanului reședinței de comună Crișeni

Artera principală a localității se suprapune cu DN 1H, iar satul urmează curbura acestuia. Drumul a fost reabilitat recent. Partea carosabilă are o lățime de 7 m și se află într-o stare bună. Se vor dezvolta lucrări de amenajare a acostamentului și trotuarelor. În cadrul modernizării trotuarelor, se va urmări înclinarea acestora spre drum, pentru a împiedica scurgerea apelor spre casele alăturate, și dirijarea acestora spre rigole. Pe porțiunile în care distanța dintre case nu permite amenajarea secțiunii propuse, se va renunța la trotuare în favoarea rigolelor.

În ceea ce privește celelalte străzi, principale și secundare, se recomandă, modernizarea acestora. Străzile principale vor avea o lățime a părții carosabile de minimum 5 m. Trotuarele vor fi pietruite.

Carosabilul va fi separat de trotuar prin rigole acoperite cu elemente de beton și prin fâșii verzi. Pe porțiunile în care străzile au deschideri insuficiente, se va renunța la fâșia verde și se vor reduce lățimile trotuarelor și a carosabilului, în această ordine.

Organizarea circulației în intravilanul localității Cristur-Crișeni

Artera principală a localității se suprapune cu drumul județean 108D și este orientată pe direcția sud-nord. Aceasta se află într-o stare bună nefiind necesare lucrări de modernizare. Mai sunt necesare lucrări de amenajare a trotuarelor și a rigolelor de scurgere a apelor pluviale.

Drumurile secundare vor avea platforma carosabilă de minim 5 m, prevăzută cu îmbrăcăminte de macadam. Vor fi amenajate trotuare și rigole pe ambele părți, sau cel puțin pe una dintre laturi, în cazul în care profilul stradal nu are o deschidere suficient de mare.

Vor fi reabilitate/construite podurile marcate pe planșele desenate.

Organizarea circulației în intravilanul localității Gârceiu

Strada principală a localității pornește spre nord-vest din drumul județean 108D. Drumul se află într-o stare bună, însă la ieșirea nordică din sat, acest drum este în curs de amenajare. Trebuie realizate lucrări ample pentru ca drumul să poată fi utilizat în mod eficient și pentru ca profilul stradal să ajungă să respecte normele în vigoare. Se vor amenaja trotuare cu o lățime de minim 1 m și rigole deschise pentru colectarea apelor pluviale, pe ambele părți ale carosabilului.

Drumurile secundare vor avea platforma carosabilă de minim 5 m, prevăzută cu îmbrăcăminte de macadam. Vor fi amenajate trotuare și rigole pe ambele părți, sau cel puțin pe una dintre laturi, în cazul în care profilul stradal nu are o deschidere suficient de mare.

Vor fi reabilitate/construite podurile marcate pe planșele desenate.

3.9. INTRAVILAN PROPUȘ. ZONE FUNCȚIONALE. BILANȚ TERITORIAL.

Comuna Crișeni are o importanță mare în zonă, pe teritoriul ei desfășurându-se activități industriale și agricole. Pentru asigurarea premiselor dezvoltării localităților comunei în anii care urmează se propun intervențiile prezentate în prezenta lucrare.

3.9.1. Modificări propuse pentru intravilanele localităților

Comuna Crișeni, amplasată la limita nordică a zonei metropolitane Zalău, a devenit pe parcursul ultimului deceniu o posibilă locație pentru mutarea zonelor industriale din interiorul orașului.

Ca urmare a modificărilor propuse prin prezentul P.U.G., suprafața intravilanului comunei Crișeni crește cu 16.95% față de situația existentă la elaborarea lucrării. Pentru fiecare localitate, creșterea intravilanului propus față de intravilanul existent, stabilit prin planimetrarea zonelor construite, se prezintă astfel:

Suprafața intravilanului reședinței de comună Crișeni se reconfigurează în funcție de schimbarea poliilor de interes și crește cu 24.85%, pentru a asigura necesarul de teren pentru dezvoltarea unor zone cu caracter industrial și de depozitare.

Suprafața intravilanului satului aparținător Cristur-Crișeni crește cu 57.66%.

Suprafața intravilanului satului aparținător Gârceiu scade cu -2.40%.

Intravilanul localităților comunei Crișeni se modifică după cum urmează:

INTRAVILAN EXISTENT Suprafața (ha)	Creștere %	INTRAVILAN PROPUȘ			
		Indicativ trupuri	Funcțiunea principală	Suprafața (ha)	%
Reședința de comună Crișeni					
283.20	24.85%	C1	Trup principal	344.08	51.63%
		C2	Trup cimitir reformat	0.17	0.03%
		C3	Trup rezervor de apă	0.16	0.02%
		C4	Trup rampă de gunoi	9.17	1.38%
		Total intravilan propus reședința de comună Crișeni			353.58
Satul aparținător Cristur-Crișeni					
55.10	57.66%	CR1	Trup principal	86.87	13.04%
		Total intravilan propus sat Cristur-Crișeni		86.87	13.04%
Satul aparținător Gârceiu					
231.48	-2.40%	G1	Trup principal	222.56	33.40%
		G2	Trup cimitir reformat	2.09	0.31%
		G3	Trup cimitir baptist	1.27	0.19%
		Total intravilan propus sat Gârceiu		225.92	33.90%
569.78	16.95%	Total intravilan propus comuna Crișeni		666.37	100.00%

Intravilanul reședinței de comună **Crișeni** crește cu 70.38 ha, respectiv 24.85% în urma introducerii în intravilan a terenurilor aflate în partea nordică a localității.

Intravilanul localității **Cristur-Crișeni** crește cu 31.77 ha, respectiv 57.66%, în zona estică și sudică a intravilanului.

Intravilanul localității **Gârceiu** scade cu 5.56 ha, respectiv -2.40%.

3.9.2. Intervenții în zonele funcționale ale localităților

La nivelul zonelor funcționale nu se fac modificări majore, preponderent se încearcă clarificarea lor și, acolo unde este cazul, extinderea.

Reședința de comună Crișeni

Zona centrală și alte zone cu funcțiuni de interes public crește de la 4.07 ha la 16.57 ha. În prezent, zona centrală este alcătuită de o serie de funcțiuni relativ izolate, care nu formează un nucleu compact. Se propune reunirea acestor funcțiuni în noua zonă centrală, amplasată de-a lungul drumului național.

Zona de locuințe rurale și alte funcțiuni complementare se extinde de la 94.67 ha la 212.66 ha. Se propune restructurarea zonei de producție agricolă și realizarea unei zone de locuire și alte dotări specifice.

Zona unități economice agricole rămâne inexistentă și în propunere, la fel ca în situația existentă.

Zona unități economice industriale se extinde de la 49.57 ha la 67.25 ha. Se propune configurarea unei zone cu funcțiuni de servicii industriale și cvasi-industriale de-a lungul drumului național. Accesul facil și suprafețele mari de teren disponibil justifică această propunere, pe lângă faptul că în zonă s-au dezvoltat deja o serie de unități de producție/depozitare.

Zonele verzi cu rol de agrement cresc de la o suprafață totală existentă de 5.10 ha la 6.36 ha în situația propusă. Această cifră include parcurile și zonele verzi sportive amenajate.

Zonele verzi cu rol de protecție se măresc de la 4.51 ha la 6.70 ha și reprezintă suprafețele verzi de protecție a cursurilor de apă.

Zona de gospodărie comunală scade de la suprafața totală existentă de 10.54 ha la 9.95 ha în situația propusă.

Zona cu destinații speciale și de echipare teritorială crește de la 23.89 ha la 28.29 ha.

Zona echipamentelor tehnico-edilitare crește de la 0 la 0.16 ha prin introducerea în intravilan a rezervorului de apă existent.

Teren agricol în intravilan – se propune reducerea terenurilor agricole de intravilan de la 90.35 ha la 5.14 ha. Singurele terenuri agricole păstrate vor fi cele ce reprezintă suprafețele de livezi.

Alte zone cuprind suprafețele de teren aflate sub apă și albiile râurilor. Suprafața acestor zone rămâne constantă la 0.50 ha.

Satul aparținător Cristur-Crișeni

Zona centrală și alte zone cu funcțiuni de interes public va cuprinde dotările de interes public. Acestea sunt grupate în centrul localității și se propune dezvoltarea acestei zone în scopul creării unui nucleu care să cuprindă aceste funcțiuni. Astfel, zona se va extinde de la 1.92 ha la 4.10 ha.

Zona de locuințe rurale și alte funcțiuni complementare va reprezenta în continuare o pondere semnificativă în cadrul localității. Aceasta se va extinde de la 31.17 ha la 57.01 ha.

Zona unități economice agricole va rămâne în continuare la 0 ha.

Zona unități economice industriale lipsește atât în situația existentă cât și în situația propusă,

deoarece localitatea nu prezintă interes industrial datorită accesului dificil și lipsa unor materii prime locale care să susțină activități industriale.

Zonele verzi cu rol de agrement vor crește de la 0 ha la 2.43 ha.

Zonele verzi cu rol de protecție se vor diminua de la 2.00 ha la 1.05 ha.

Zona de gospodărie comunală se va reduce de la 2.55 ha la 2.31 ha, ca urmare a scoaterii din intravilan a trupului de intravilan CR2, care conține un puț secăt.

Zona cu destinații speciale și de echipare teritorială va cuprinde căile de comunicație rutieră de pe teritoriul localității. Suprafața acestora va crește de la 6.80 ha la 7.10 ha, datorită extinderii intravilanului.

Zona echipamentelor tehnico-edilitare – nu se modifică, ci rămâne 0 ha.

Teren agricol în intravilan – se propune creșterea terenurilor agricole din intravilan de la 10.50 ha la 12.71 ha, ceea ce reprezintă suprafețele ocupate de livezi în cadrul intravilanului existent, dar și a teritoriilor nou introduse.

Alte zone cuprind suprafețele de teren aflate sub apă și albiile râurilor. Suprafața acestor zone va rămâne 0.16 ha.

Satul aparținător Gârceiu

Zona centrală și alte zone cu funcțiuni de interes public reprezintă zona amplasată central în vatra satului, cu potențial reprezentativ. Aceasta va crește ca suprafață de la 2.11 ha la 18.94 ha.

Zona de locuințe rurale și alte funcțiuni complementare se va extinde de la 89.58 ha la 161.47 ha prin construirea rezervelor de teren localizate în zonele locuibile.

Zona unități economice agricole lipsește atât în situația existentă cât și în situația propusă.

Zona unități economice industriale va crește de la 5.04 ha la 5.50 ha.

Zonele verzi cu rol de agrement se vor extinde de la 0.63 ha la 5.32 ha.

Zona de gospodărie comunală va crește de la 5.86 ha la 5.88 ha.

Zona cu destinații speciale și de echipare teritorială reprezintă căile de comunicație rutieră din interiorul intravilanului: drumuri, străzi, ulițe a căror suprafață va fi mărită de la 22.04 ha la 26.48 ha. La momentul reabilitării sau modernizării căilor de circulație se vor respecta profilele transversale caracteristice prezentate în partea desenată, astfel că drumurile vor fi prevăzute cu rigole pentru scurgerea apelor pluviale și trotuare.

Zona echipamentelor tehnico-edilitare crește de la 0 ha la 0.05 ha.

Terenul agricol din intravilan va fi redus de la 103.43 ha la 0.65 ha. Singurele terenuri agricole păstrate vor fi cele ce reprezintă suprafețele de livezi.

Alte zone sunt reprezentate de terenurile aflate sub ape, albiile râurilor și terenurile neconstruibile, acestea vor rămâne constante la 0.38 ha.

3.9.3. Bilanțul teritorial al zonelor cuprinse în intravilan

Reședința de comună Crișeni este un sat de dimensiuni mari, cu potențial de dezvoltare ca zonă industrială și agricolă. Bilanțul teritorial al acestei localități se prezintă după cum urmează:

BILANȚ TERITORIAL – REȘEDINȚA DE COMUNĂ CRIȘENI		
ZONA FUNCȚIONALĂ	SITUAȚIA PROPUȘĂ	
	Ha	%
ZONA CENTRALĂ ȘI ALTE ZONE CU FUNCȚIUNI DE INTERES PUBLIC	16.57	4.69
ZONA DE LOCUINȚE RURALE ȘI ALTE FUNCȚIUNI COMPLEMENTARE	212.66	60.14
ZONA UNITĂȚILOR ECONOMICE	67.25	19.02
Zonă unități economice industriale	67.25	19.02
Zonă unități economice agricole	0.00	0.00
ZONA VERDE	13.06	3.69
Zona verde cu rol de agrement	6.36	1.80
Zona verde cu rol de protecție a apelor și cu rol de coridor ecologic	6.70	1.89
ZONA GOSPODĂRIE COMUNALĂ	9.95	2.81
ZONA CĂILOR DE COMUNICAȚIE	28.29	8.00
Căi de comunicație rutiere	28.29	8.00
Căi ferate	0.00	0.00
ZONA ECHIPAMENTE TEHNICO-EDILITARE	0.16	0.05
APE	0.50	0.14
TEREN AGRICOL ÎN INTRAVILAN – LIVEZI	5.14	1.45
TOTAL INTRAVILAN	353.58	100.00

Satul aparținător Cristur-Crișeni este mult mai mic decât Crișeni și Gârceiu și este amplasat pe DJ 108 D. Dezvoltarea sa ulterioară este condiționată de încurajarea activităților agricole. Bilanțul teritorial propus al localității se prezintă după cum urmează:

BILANȚ TERITORIAL – SAT CRISTUR-CRIȘENI		
ZONA FUNCȚIONALĂ	SITUAȚIA PROPUȘĂ	
	Ha	%
ZONA CENTRALĂ ȘI ALTE ZONE CU FUNCȚIUNI DE INTERES PUBLIC	4.10	4.72
ZONA DE LOCUINȚE RURALE ȘI ALTE FUNCȚIUNI COMPLEMENTARE	57.01	65.63
ZONA UNITĂȚILOR ECONOMICE	0.00	0.00
Zonă unități economice industriale	0.00	0.00
Zonă unități economice agricole	0.00	0.00
ZONA VERDE	3.48	4.01
Zona verde cu rol de agrement	2.43	2.80
Zona verde cu rol de protecție a apelor și cu rol de coridor ecologic	1.05	1.21
ZONA GOSPODĂRIE COMUNALĂ	2.31	2.66
ZONA CĂILOR DE COMUNICAȚIE	7.10	8.17
Căi de comunicație rutiere	7.10	8.17
Căi ferate	0.00	0.00
ZONA ECHIPAMENTE TEHNICO-EDILITARE	0.00	0.00
APE	0.16	0.18
TEREN AGRICOL ÎN INTRAVILAN – LIVEZI	12.71	14.63
TOTAL INTRAVILAN	86.87	100.00

Satul aparținător Gârceiu este, de asemenea, un sat de dimensiuni mari. Bilanțul teritorial al localității se prezintă după cum urmează:

BILANȚ TERITORIAL – SAT GÂRCEIU		
ZONA FUNCȚIONALĂ	SITUAȚIA PROPUȘĂ	
	Ha	%
ZONA CENTRALĂ ȘI ALTE ZONE CU FUNCȚIUNI DE INTERES PUBLIC	18.94	8.38
ZONA DE LOCUINȚE RURALE ȘI ALTE FUNCȚIUNI COMPLEMENTARE	161.47	71.47
ZONA UNITĂȚILOR ECONOMICE	5.50	2.43
Zonă unități economice industriale	5.50	2.43
Zonă unități economice agricole	0.00	0.00
ZONA VERDE	6.57	2.91
Zona verde cu rol de agrement	5.32	2.35
Zona verde cu rol de protecție a apelor și cu rol de coridor ecologic	1.25	0.55
ZONA GOSPODĂRIE COMUNALĂ	5.88	2.60
ZONA CĂILOR DE COMUNICAȚIE	26.48	11.72
Căi de comunicație rutiere	26.48	11.72
Căi ferate	0.00	0.00
ZONA ECHIPAMENTE TEHNICO-EDILITARE	0.05	0.02
APE	0.38	0.17
TEREN AGRICOL ÎN INTRAVILAN – LIVEZI	0.65	0.29
TOTAL INTRAVILAN	225.92	100.00

BILANȚUL TERITORIAL AL COMUNEI CRIȘENI

CATEGORIA DE FOLOSINȚĂ		EXISTENT	% DIN TOTAL	PROPUS	% DIN TOTAL
AGRICOL	Arabil	1635.00	49.53%	1238.91	37.53%
	Pășuni	703.00	21.30%	703.00	21.30%
	Fânețe	346.00	10.48%	346.00	10.48%
	Vii	64.00	1.94%	64.00	1.94%
	Livezi	19.00	0.58%	19.00	0.58%
	TOTAL	2767.00	83.82%	2370.91	71.82%
NEAGRICOL	Păduri/zone verzi	229.00	6.94%	229.00	6.94%
	Ape	14.00	0.42%	14.00	0.42%
	Căi de comunicație	77.00	2.33%	77.00	2.33%
	Curți, construcții	171.17	5.19%	580.26	17.58%
	Neproductiv	43.00	1.30%	30.00	0.91%
	TOTAL	534.17	16.18%	930.26	28.18%
TOTAL TEREN	3301.17	100.00%	3301.17	100.00%	
INTRAVILAN LOCALITĂȚI	569.78	17.26%	666.37	20.19%	

3.10. MĂSURI ÎN ZONELE CU RISCURI NATURALE

Pe terenurile agricole în pantă se vor lua măsuri pentru o exploatare rațională a acestora, prin întreținerea agroteraselor și evitarea supra-pășunatului. În toate zonele unde se constată astfel de fenomene se vor efectua lucrări de stabilizare a versanților, cu ziduri de sprijin și terasări, în special în apropierea drumurilor. Se vor întreține în mod adecvat drumurile de exploatare agricolă pentru evitarea creării de ogașe.

Zone inundabile

Singura localitate a comunei Crișeni afectată de risc la inundații este reședința de comună Crișeni, pe o suprafață de 142.98 ha, echivalent cu 4.33% din suprafața intravilanului propus.

În zonele indicate pe planșe ca fiind cu risc la inundații construirea este permisă doar cu condiția obținerii în prealabil a avizului A.N. Apele Române Sucursala Someș-Tisa.

Limitarea zonelor inundabile de pe teritoriul comunei, identificate în partea desenată, este posibilă prin decolmatarea periodică a văilor. Pericolul de inundații se poate îndepărta prin regularizarea văilor conform soluției rezultate în urma unui studiu specializat.

Pentru remedierea acestor situații se impun următoarele măsuri:

- Regularizarea malurilor pârâurilor conform unui proiect specializat, pentru îndepărtarea pericolului inundațiilor;
- Întreținerea îndiguirilor și apărărilor de mal existente;
- Efectuarea în continuare a decolmatărilor periodice;
- Consolidarea sau înlocuirea podurilor necorespunzătoare.

Întrucât teritoriul comunei Crișeni este extrem de sărac în zone împădurite (sub 7% din suprafața totală a comunei) se propune împădurirea terenurilor degradate, a celor afectate de alunecări de teren, precum și în zonele limitofe a cursurilor de apă.

3.11. DEZVOLTAREA ECHIPĂRII EDILITARE

3.11.1. Alimentarea cu apă potabilă

Alimentarea cu apă în perspectivă a zonei studiate în P.U.G. Crișeni se va face prin:

- extinderea rețelelor de alimentare cu apă existente din localitățile Crișeni, Gârceiu și Cristur-Crișeni, comuna Crișeni, județul Sălaj, pe străzile care la ora actuală nu dispun de rețele stradale, la care se adaugă realizarea branșamentelor de apă a fiecărui consumator.

- realizarea sistemului de alimentare cu apă din localitățile Crișeni, Gârceiu și Cristur-Crișeni, comuna Crișeni, județul Sălaj, de la sursa de apă aducțiune Vârșolț-Zalău.

În perspectivă se propune realizarea branșamentelor de apă pentru fiecare consumator, branșament care se definește ca legătura dintre rețeaua de apă stradală și căminul de branșament echipat cu apometru pentru măsurarea consumului de apă.

Căminul de branșament se amplasează la limita proprietății consumatorilor.

Instalația sanitară după căminul de branșament se consideră instalație sanitară interioară.

Aceste branșamente se vor realiza după realizarea sistemului de canalizare centralizat sau canalizare în soluție locală, cu acordul organelor competente și în conformitate cu legile, normele, normativele și reglementările în vigoare.

3.11.2. Canalizarea

Apele uzate menajere colectate din zona studiată în PUG Crișeni, pentru localitățile Crișeni, Gârceiu și Cristur-Crișeni, comuna Crișeni, județul Sălaj, se vor transporta prin rețelele de canalizare menajeră existente și propuse la stațiile de epurare existente menționate la capitolul 2.9, punct 2.9.2, unde se realizează epurarea apelor uzate, apoi evacuarea apelor convențional curate în emisarii din zonă.

În vederea realizării soluțiilor de perspectivă, s-au elaborat proiectele "Extindere canalizare în localitatea Crișeni, comuna Crișeni, județul Sălaj", pr. nr. 30/2013; faza: P.T.+D.E., elaborator: S.C. HATCHBAK EXE S.R.L. Zalău și „Branșamente de canalizare menajeră în comuna Crișeni, județul Sălaj”, pr. nr. 2135/2014; faza: P.T.+D.E., elaborator: S.C. PROEDIL S.R.L. Zalău, care cuprind rezolvarea parțială a extinderii rețelelor de canalizare menajeră și a racordurilor de canalizare menajeră din comuna Crișeni, județul Sălaj.

În cadrul investiției "Extindere canalizare în localitatea Crișeni, comuna Crișeni, județul Sălaj", se va realiza extinderea rețelei de canalizare menajeră gravitațională și sub presiune, precum și 3 (trei) stații de

pompare în loc. Crișeni, comuna Crișeni, județul Sălaj.

Investiția privind extinderea rețelelor de canalizare menajeră în localitatea Crișeni, comuna Crișeni, județul Sălaj, va cuprinde tronsoane de canalizare menajeră gravitațională în lungime de 6073 ml, se va executa din țevi PVC–KG cu mufă și garnitură în clasa de rigiditate SN4, Dn 200 mm, L=6073.00 ml.

Apoi, investiția privind extinderea rețelelor de canalizare menajeră în localitatea Crișeni, comuna Crișeni, județul Sălaj, va cuprinde următoarele tronsoane de canalizare menajeră sub presiune:

Tronson L1 de la stația de pompare SP1 până la căminul de vizitare existent pe colectorul existent, pe DN1H – partea stângă, Crișeni, L=339 ml, cu Dn90x3.5mm, din polietilenă de înaltă densitate PEHD, PE80, PN 5, SDR 26.

Tronson L2 de la stația de pompare SP2 până la căminul de vizitare existent pe colectorul existent, pe DN1H – partea stângă, Crișeni, L=299 ml, cu Dn90x3.5mm, din polietilenă de înaltă densitate PEHD, PE80, PN 5, SDR 26.

Tronson L3 de la stația de pompare SP3 până la căminul de vizitare existent pe colectorul existent, în sud-est, Crișeni, L=368ml, cu Dn75x2.9mm, din polietilenă de înaltă densitate PEHD, PE80, PN 5, SDR 26.

Lungimea totală a rețelei de canalizare cuprinsă în cadrul investiției însumează L=7079.00 ml, alcătuită din rețea de canalizare gravitațională L=6073 ml și rețea de canalizare sub presiune L=1006 ml.

În final, investiția privind extinderea rețelelor de canalizare menajeră în localitatea Crișeni, comuna Crișeni, județul Sălaj, va cuprinde 3 (trei) stații de pompare ape uzate menajere, amplasate în zonele cu cote geodezice joase, de unde apele uzate menajere nu se pot evacua gravitațional la colectorul existent, decât prin pompare.

Stațiile de pompare sunt prefabricate, subterane, complet utilizate, în construcție monobloc-PEHD, pentru instalări și în soluri cu pânza freatică aproape de suprafață.

Echiparea unei stații de pompare va cuprinde:

- cămin PEHD, Dn 1000 mm, H=4000 mm,

- extensie cămin PEHD, Dn 600 mm, Hmax=600 mm,

- 2 electropompe (1A+1R) montate imersat,

- un sistem care permite extragerea electropompelor fără ca operatorul uman să fie nevoit să intre în interiorul stației de pompare, format din țevă ghidaj inox pentru culisare electropompă, lanț din oțel galvanizat,

- conductă de refulare Dn 63 mm, PEHD,

- senzori de nivel,

- clapetă antiretur Dn 50 mm,

- vană de trecere Dn 50 mm,

- vană Dn 200mm, instalată pe conducta de intrare în stația de pompare, care poate fi deservită din exteriorul stației de către operatorul uman fără ca acesta să fie nevoit să intre în interiorul stației de pompare,

- radier din oțel-beton turnat în interiorul stației din construcția acesteia – evitându-se astfel execuția acestuia în momentul instalării,

-capac carosabil clasa C 250/(D400),

- cot de aspirație Dn 50 mm,

- scară de acces,

- panou electric și automatizare, compus din:

- panou automatizare pentru 2 pompe 2 x 4kW cu transmisie GSM/GPRS - 1 buc

- senzor de nivel – traductor cu 20 m de cablu - 1 buc

- carcasa cu încălzire și ventilație

Stațiile de pompare se vor echipa cu electropompe submersibile cu următoarele caracteristici:

SP 1 - - 2 electropompe (1A+1R) montate imersat, Q=10.80mc/h, H=15mCA, P=2.50 KW, viteza de rotație=2900 rot/min.

SP 2 -:- 2 electropompe (1A+1R) montate imersat, Q=10.80mc/h, H=15mCA, P=2.50 KW, viteza de rotație=2900 rot/min.

SP 3 - 2 electropompe (1A+1R) montate imersat, Q=7.20mc/h, H=15mCA, P=2.50 KW, viteza de rotație=2900 rot/min.

În cadrul investiției „Branșamente de canalizare menajeră în comuna Crișeni, județul Sălaj” se vor realiza branșamentele (racordurile) de canalizare menajeră a majorității consumatorilor din Crișeni, Gârceiu și Cristur-Crișeni, din comuna Crișeni, județul Sălaj.

Branșamentul (racordul) de canalizare menajeră cuprinde totalitatea lucrărilor de instalații, a conductelor și construcțiilor accesorii, care asigură transportul apei uzate menajere de la limita de proprietate a consumatorilor până la canalizarea existentă.

Amplasarea canalizării, în plan și pe verticală, se face conform SR 8591 și SR 4163/1, conform cu caietului de sarcini al furnizorului de țevi și a normativului I-22.

Investiția privind branșamentele (racordurile) de canalizare menajeră în comuna Crișeni, județul Sălaj, va cuprinde următoarele obiecte:

- Branșamente (racorduri) în localitatea **Crișeni**;
- Branșamente (racorduri) în localitatea **Gârceiu**;
- Branșamente (racorduri) în localitatea **Cristur-Crișeni**;

În localitatea **Crișeni** se vor executa branșamente (racorduri) în două zone, după cum urmează: - branșamente (racorduri) de canalizare menajeră din zona DN1H partea dreaptă și din zona DN1H partea stângă.

În localitatea Crișeni, apele uzate colectate prin sistemul de canalizare menajeră – rețele colectoare și branșamente (racorduri) – sunt transportate prin colectoare, gravitațional și sub presiune, la stația de epurare a municipiului Zalău, unde are loc procesul de epurare mecano-biologică, ca în final apa convențional curată să fie deversată în emisarul din zonă Valea Zalăului.

Branșamente (racorduri) de canalizare menajeră din zona DN 1H partea dreaptă cuprinde: un număr de 263 bucăți de branșamente, conducte de canalizare din PVC cu DN 160 mm, L=2540 ml și cu DN 110 mm, L=410 ml, cămine de inspecție și curățire, pentru racord de tip B1, în număr de 182 bucăți, cămine de inspecție și curățire, pentru racord de tip B2, în număr de 81 bucăți și o subtraversare prin foraj orizontal a DN 1H, L=12 ml, cu câte un cămin de vizitare din beton STAS 2448.

Branșamente (racorduri) de canalizare menajeră din partea stângă DN 1H, cuprinde: un număr de 233 bucăți de branșamente, conducte de canalizare din PVC cu DN 160 mm, L=1670 ml și cu DN 110 mm, L=235 ml, cămine de inspecție și curățire, pentru racord de tip B1, în număr de 233 bucăți, cămine de inspecție și curățire, pentru racord de tip B2, în număr de 7 bucăți și un cămin de vizitare din beton STAS 2448.

Racordarea se face în cămin de vizitare existent pe colector, cu cămin de inspecție și curățire, din PVC, intermediar sau direct pe conducta stradală de canalizare menajeră prin intermediul unei piese de legătură numită PVC de branșament.

Lucrările de subtraversare se vor executa prin foraj orizontal prin percuție pneumatică sau prin foraj orizontal dirijat.

Branșamentele (racordurile) de canalizare menajeră din **Gârceiu** cuprind branșamente din conducte PVC, Dn 200 mm, L = 1140 ml, din conducte PVC, Dn160 mm, L=3580 ml, din conducte PVC, Dn 110 mm, L=680 ml, cămine de inspecție și curățire cu DN 315, 61 buc., cămine de inspecție și curățire cu Dn 160 mm, tip B1, 56 buc., cămine de inspecție și curățire cu Dn 160 mm, tip B2 69 buc., cămine de inspecție și curățire cu Dn 110 mm, tip B3 214 buc, camine din beton STAS 2448, cu Dn 1000 mm, 12 buc., camine din beton cu Dn 800 mm, 56 buc., acoperite cu capac și ramă din fontă.

Branșamentele (racordurile) se racordează în canalizarea menajeră existentă.

Branșamentele (racordurile) se amplasează pe domeniu public și funcționează gravitațional.

Racordarea se va face în cămin de vizitare existent pe colector, la cămin de racord din PVC, intermediar sau direct pe conducta stradală de canalizare menajeră prin intermediul unei șei de branșament – Dn 250x160 mm - 7 buc.

La fiecare branșament se prevede câte un cămin de inspecție și curățire.

Căminele de inspecție și curățire se prevăd cu diametre: Dn 110 mm, de tip B3, Dn 160mm, de tip B1, tip B2 și Dn 315 mm. Căminul de branșament se amplasează la limita proprietății pe domeniu public.

TOTAL LUNGIMI PE DIAMTERE GÂRCEIU		
Material conductă	Diametru[mm]	Lungime[m]
PVC SN4	D200	1140
PVC SN4	D160	3572
PVC SN4	D110	680
TOTAL CĂMINE GÂRCEIU		
Material	Diametru [mm]	Bucăți
PVC	315	61
PVC	250	7
PVC	160	125
PVC	110	214
BETON	1000	12
BETON	800	56

Branșamentele (racordurile) din **Cristur-Crișeni** cuprind racorduri din conducte PVC, Dn 200 mm, L=281 ml, Dn 160 mm, L=1870 ml, Dn 110 mm, L=220ml, cămine de inspecție și curățire cu DN 315, 23 buc., Dn 160 mm, tip B1, 66 buc., Dn 160 mm, tip B2 86 buc., Dn 110 mm, tip B3 71 buc, camine din beton STAS 2448 cu Dn 1000 mm, 1 buc., camine din beton cu Dn 800 mm, 25 buc., acoperite cu capac și ramă din fontă.

Branșamentele (racordurile) se racordează în canalizarea menajeră existentă. Racordarea se va face în cămin de vizitare existent pe colector, la cămin de racord din PVC, intermediar sau direct pe conducta stradală de canalizare menajeră prin intermediul unei șei de branșament – 44 buc.;

Căminul de racord se amplasează la limita proprietății pe domeniu public. Căminele de inspecție și curățire se prevăd cu diametre de 110 mm, 160 mm și 315 mm.

Căminul de racord se amplasează la limita proprietății pe domeniu public.

Branșamentele (racordurile) se execută din țevă PVC 100, SN 8, cu diametrul Dn=160 mm, îmbinate cu inel de cauciuc.

Adancimea de pozare a conductelor de canalizare menajeră va fi între 0.8 m și 2.50, cu panta de 0.6% și până la 10%.

Branșamentele (racordurile) se racordează în canalizarea menajeră existentă.

Branșamentele (racordurile) se amplasează pe domeniul public și funcționează gravitațional.

Racordarea se va face în cămin de vizitare existent pe colector, la cămin de racord din PVC, intermediar sau direct pe conducta stradală de canalizare menajeră prin intermediul unei șei de branșament – Dn 250x160 mm - 7 buc.

La fiecare branșament (racord) se prevede câte un cămin de inspecție și curățire.

Căminele de inspecție și curățire se prevăd cu diametre: Dn 110 mm, de tip B3, Dn 160mm, de tip B1, tip B2 și Dn 315 mm.

Branșamentele (racordurile) se execută din țevă PVC 100, SN 4, cu diametrul Dn=110-160 mm, îmbinate cu inel de cauciuc.

TOTAL LUNGIMI PE DIAMTERE – CRISTUR-CRIȘENI		
Material conductă	Diametru[mm]	Lungime[m]
PVC SN4	D160	1863
PVC SN4	D200	281
PVC SN4	D110	220
TOTAL CĂMINE CRISTUR-CRIȘENI		
Material	Diametru [mm]	Bucăți
PVC	315	23
PVC	250	44
PVC	160	152
PVC	110	71
BETON	1000	1
BETON	800	25

În urma analizării condițiilor locale și în concordanță cu prevederile temei de proiectare, se stabilește că sistemul de canalizare menajeră (rețele și racorduri) se va executa din tevi din PVC, cu De=160-200-250 mm, cu regim de scurgere gravitațională și cu regim sub presiune prin pompare a apelor uzate menajere prin intermediul stațiilor de pompare ape uzate.

Canalizarea menajeră propusă se va amplasa pe trama stradală a zonei studiate, va funcționa gravitațional și sub presiune.

Amplasarea canalizării menajere se va face pe cât posibil înafara zonei carosabile, pe partea opusă a străzilor față de rețelele de alimentare cu apă, cu respectarea standardelor în vigoare.

Sistemul de rețele de canalizare menajeră va colecta și transporta apele uzate, gravitațional, din zona studiată, folosindu-se pantele naturale de teren, până unde se asigură adâncimea de pozare de maxim 1 m – 4 m, apoi prin stații de pompare apele uzate menajere se vor transporta în stațiile de epurare existente.

La execuția canalizării se vor folosi :

- țevi din PVC-100, compact pentru scurgere exterioră, cu De=160-200-250 mm,
- cămine de vizitare din polietilenă cu capac și ramă din fontă cu balama, pe placă suport din beton armat.

În profil longitudinal axa canalizării se va stabili în funcție de axa roșie a drumului, de așa manieră ca

să asigure o bună poziționare pe verticală, având în vedere asigurarea unei bune funcționalități în lungul străzii precum și din punct de vedere a racordurilor în incintele proprietăților.

Se va urmări totodată, ca prin stabilirea justă a cotelor pe verticală în profil longitudinal, să se asigure racordarea tuturor consumatorilor existenți și de perspectivă; să se realizeze o pantă longitudinală care să permită obținerea unor viteze reale mai mari de $v=0.70$ m/s (viteză de autocurățire) și să se obțină un volum cât mai redus de mișcări de terasamente, în timpul desfășurării lucrărilor de execuție.

Pământul rezultat în exces la săpăturile pentru pat, se va transporta de la fața locului, la locul de depozitare stabilit în prealabil de comun acord între administrația locală și antreprenorul general.

Execuția se va realiza pe tronsoane scurte pentru a nu afecta stabilitatea terasamentului drumului și a versantului amonte.

Se va acorda atenție deosebită la pozarea în strat de nisip și îmbinarea conductelor de scurgere din PVC, pentru asigurarea pantei longitudinale prevăzute în proiect.

Se va asigura gradul de compactare necesar de minim 90% și păstrarea pantei transversale de 2.5% a drumurilor.

Referitor la modul de desfășurare a lucrărilor de execuție precizăm, că lucrările de săpături la terasamente se vor începe din partea aval spre amonte, cu încărcarea directă în autovehicol a excesului de pământ și transportarea acestuia în locul de depozitare prestabilit.

3.11.3. Alimentarea cu energie electrică

Alimentarea cu energie electrică a zonei studiate se va face din sistemele de distribuție existente sau care se vor realiza în perspectivă.

Pentru zonele cu obiective noi se vor realiza extinderi de rețele de distribuție joasă tensiune LEA sau LES de 0.4 kV, inclusiv posturi de transformare de capacitate adecvată, racordate la rețeaua de medie tensiune de 20 kV, situate în zonele respective.

3.11.4. Alimentare cu energie termică

Alimentarea cu energie termică a obiectivelor din zonă, pentru perspectivă, se propune să fie în sistem individual, cu sobe de teracotă, fontă sau tablă amplasate în fiecare încăpere, cu folosirea combustibilului solid (lemne, cărbune, etc.) și gazos (gaz metan, gaz lichid sub presiune tip GPL, în rezervoare sau butelii de capacități diferite) sau cu încălzire centrală locală, cu cazane pe combustibil solid și gazos.

3.11.5. Gospodărirea apelor

În vederea asigurării condițiilor bune de scurgere a apelor pluviale și pentru mărirea capacității de transport pe traseul văilor de pe teritoriul comunei Crișeni, cel puțin în intravilanul localităților componente, este necesar să se regularizeze albiile acestor cursuri de apă.

3.11.6. Gospodărie comunală

La nivelul județului Sălaj au fost identificate amplasamente pentru depozite centralizate de deșeuri menajere la care trebuie să se afilieze și comuna Crișeni.

3.12. PROTECȚIA MEDIULUI

Protecția mediului este o componentă esențială a strategiei de dezvoltare a comunei. În prezent nu există unități de producție industrială care să producă poluare în cadrul comunei Crișeni. Se va avea în vedere ca noile unități de producție ce vor fi construite să polueze într-o cât mai mică măsură. În acest scop se vor efectua studii de impact pentru unitățile de producție cu potențial poluant.

Depozitarea deșeurilor se va face doar în spațiile special amenajate. Se va urma procesul de implementare a unui sistem de colectare selectivă a deșeurilor și responsabilizarea cetățenilor în privința protecției mediului.

În zonele care prezintă risc ridicat la eroziune se propune realizarea unor studii de împădurire pentru a se limita degradarea solului.

La momentul actual, mai bine de 140 ha din suprafața UAT Crișeni sunt terenuri cu risc de inundații, din care 72.13 ha afectează intravilanul localității Crișeni.

Pentru limitarea acestor suprafețe se recomandă efectuarea unor studii de specialitate și propunerea unor soluții pentru îndepărtarea / reducerea riscului de inundații (decolmatări, diguri, consolidări de maluri, etc.).

Pentru protecția apelor de suprafață se interzice realizarea de construcții și alte amenajări, precum și a lucrărilor agricole pe o distanță de 5 m de o parte și de alta a malurilor pâraielor. În interiorul intravilanului, această zonă va fi plantată cu vegetație arboricolă specifică.

Față de trupul de intravilan C4 al localității Crișeni, care găzduiește depozite de deșeuri, se instituie zonă de protecție sanitară conform Ordinului 119/2014, Art. 11, alin. 1, pe o rază de 1000 m. Pentru autorizarea obiectivelor de locuire și funcțiuni socio-culturale situate în interiorul zonei de protecție sanitară a depozitelor de deșeuri, se solicită avizul Direcției de Sănătate Publică. Depozitele de deșeuri vor fi monitorizate postînchidere timp de 30 de ani de la data încetării activității de depozitare.

Pe teritoriul comunei Crișeni sunt la momentul actual clasate în lista monumentelor istorice 2 obiective, din care o biserică de secol XVI, respectiv un sit arheologic, ambele de clasă B. Pentru acestea au fost propuse prin studiul de fundamentare istorico-urbanistic elaborat concomitent P.U.G., zone de protecție. Limitele topografice în sistem STEREO 1970 ale zonelor de protecție sunt prezentate în anexa Regulamentului Local de Urbanism.

3.13. REGLEMENTĂRI URBANISTICE

În intravilanul comunei Crișeni sunt propuse următoarele categorii de zone funcționale:

- zona centrală și alte zone cu funcțiuni de interes public
- zona locuințe rurale și alte funcțiuni complementare
- zona unități economice cu caracter agricol (livezi)
- zona unități economice industriale
- zona verde cu rol de agrement
- zona verde cu rol de protecție a apelor și cu rol de coridor ecologic
- zona de gospodărie comunală
- zona echipamentelor tehnico-edilitare
- zona cu destinații speciale și de echipare teritorială
- alte zone – care cuprind terenuri sub ape și albiile râurilor

În procesul de delimitare a zonelor funcționale mai sus amintite s-au avut în vedere eventualele compatibilități / incompatibilități, precum și oportunitatea intervenției.

Principalele reglementări urbanistice instituite sunt:

A) Autorizarea executării construcțiilor în zonele care cuprind valori de patrimoniu cultural construit, de interes național, se face cu avizul conform al Ministerului Culturii și Identității Naționale.

Autorizarea executării construcțiilor în zonele care cuprind valori de patrimoniu cultural construit, de interes local, declarate și delimitate prin hotărâre de Consiliu Județean, se face cu avizul serviciilor publice descentralizate din județ, subordonate Ministerului Culturii și Identității Naționale.

Autorizarea executării lucrărilor de construcții, care au ca obiectiv cercetarea, conservarea, restaurarea sau punerea în valoare a monumentelor istorice, se va face cu avizul conform al Ministerului Culturii și Identității Naționale, în condițiile stabilite prin ordin al Ministerului Culturii și Identității Naționale.

Lista **monumentelor clasate în LMI** la data elaborării prezentului regulament:

- În satul Cristur-Crișeni:
  - **SJ-II-m-B-05045**   **Biserica Reformată**

și următoarele monumente de arheologie:

- satul Crișeni:
  - **SJ-I-s-B-04881**   **Așezare din Neolitic**

Pe baza studiului de fundamentare istorico-urbanistic au fost identificate următoarele **situri arheologice** neclasate:

- "Orășel" din Crișeni
- "Orășel 6" din Crișeni
- "Satul Nou" din Crișeni
- "La Gozărele" din Crișeni
- "La Glimele" din Gârceiu
- "Grădina Popii" din Gârceiu

Pe baza studiului de fundamentare istorico-urbanistic au fost delimitate și evidențiate ca unități teritoriale de referință următoarele zone, pentru care se instituie statutul de **zonă de protecție monument istoric (ZPMI)**:

- ZPMI_C Crișeni
- ZPMI_CR Cristur Crișeni

Conform Legii 422/2001, intervențiile asupra monumentelor istorice se fac numai pe baza și cu respectarea avizului emis de către Ministerul Culturii și Identității Naționale sau, după caz, de către serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Identității Naționale.

În zonele de protecție a monumentelor istorice, autorizarea lucrărilor de construcții se va face conform prezentului regulament și pe baza avizului emis de către Ministerul Culturii și Identității Naționale sau, după caz, de către serviciile publice descentralizate din județ, subordonate Ministerului Culturii și Identității Naționale.

Pe baza studiului de fundamentare istorico-urbanistic au fost identificate clădiri valoroase, denumite în continuare **clădiri cu valoare locală**, pentru care se propune regim de protecție, fiind incluse în Zone Construite Protejate.

Intervențiile asupra imobilelor cuprinse în Zonele Construite Protejate se vor efectua conform prezentului regulament, cu avizul Ministerului Culturii și Identității Naționale sau, după caz, a serviciilor publice descentralizate din județ, subordonate Ministerului Culturii și Identității Naționale. Excepție fac acele intervenții care, prin natura lor, nu afectează aspectul arhitectural și istoric al fațadelor clădirilor.

B) Conform Ordinului nr. 119/2014, se instituie zone de protecție sanitară a unităților existente care produc disconfort și riscuri asupra sănătății.

În zonele de protecție sanitară delimitate conform prevederilor legale, autorizația de construire pentru clădirile de locuit și a obiectivelor socio-economice se acordă numai cu condiția obținerii în prealabil a avizului Direcției de Sănătate Publică.

C) Pentru parcelele ce se află în zona de risc de inundații, acordarea de autorizații de construire se va face doar cu avizul Administrației Naționale Apele Române - Sucursala Someș-Tisa.

D) Se interzice construirea în zonele de protecție sanitară ale apelor curgătoare. Aceste zone de protecție sanitară sunt delimitate în planșele de reglementari urbanistice din prezentul PUG și reprezintă fâșii cu lățime de 5 m de fiecare parte a malurilor cursurilor de apă. Construcțiile existente din zonele de protecție sanitară ale apelor curgătoare vor fi dezafectate treptat, pe măsura agravării stării de uzură a acestora. Autorizarea executării construcțiilor sau a amenajărilor în zonele expuse la riscuri naturale, cu excepția acelor care au drept scop limitarea efectelor acestora, este interzisă.

E) Pentru zonele cu potențial risc de alunecări de teren se vor respecta prevederile NP-074-2014. Pentru zonele cu risc mediu de alunecări de teren se vor întocmi studii de stabilitate. Pentru zonele cu risc crescut de alunecări de teren se va cere expertiza geotehnică pe un teritoriu relevant determinat de un expert în acest domeniu. Zonele cu risc de alunecări de teren au fost marcate în planșa *Încadrare în teritoriu*.

F) Este interzisă amplasarea oricăror construcții noi în zona de protecție LEA:

- 24 m pentru LEA cu tensiune între 1- 110 kV
- 37 m pentru LEA cu tensiune de 110 kV

Excepție face situația în care se obține avizul autorităților competente.

G) Pentru lucrările amplasate pe parcelele adiacente drumului județean se va solicita avizul serviciilor publice descentralizate din județ, subordonate Companiei Naționale de Administrare a Infrastructurii Rutiere.

Pentru lucrările amplasate pe parcelele adiacente drumului național se va solicita avizul Companiei Naționale de Administrare a Infrastructurii Rutiere.

Pentru dezvoltarea capacității de circulație a drumurilor publice în traversarea localităților rurale, distanța dintre axa drumului și gardurile sau construcțiile situate de o parte și de alta a drumurilor va fi de minimum 13 m pentru drumurile naționale, de minimum 12 m pentru drumurile județene și de minimum 10 m pentru drumurile comunale (conform Ord. nr. 43/1997 privind regimul drumurilor).

H) Construcțiile care se amplasează în zona de protecție a infrastructurii feroviare situată în intravilan se autorizează cu avizul Companiei Naționale de Căi Ferate „C.F.R.”- S.A..

În sensul legislației în vigoare, prin zonă de protecție a infrastructurii feroviare se înțelege fâșia de teren, indiferent de proprietar, cu lățimea de 100 m măsurată de la limita zonei cadastrale C.F.R., situată de o parte și de alta a căii ferate.

Nu se vor folosi, pentru iluminatul exterior, lumini de culoare roșie, galbenă, verde, albastră, amplasate în direcția traseului feroviar, care ar putea crea confuzie cu semnalizarea feroviară – conform prevederilor art. 30 din OUG nr. 12/1998.

Se va evita afectarea vizibilității căii ferate, prin orice tip de intervenție.

În conformitate cu prevederile O.U.G. nr. 12/1998 privind transportul pe Căile Ferate Române și reorganizarea S.N.C.F.R. Aprobata prin Legea nr. 89/1999, se atrage atenția că zona până la limita a 20 m de o parte și de alta față de axul căii ferate constituie zona de siguranță a infrastructurii feroviare publice. În această zonă, în cazurile în care limitele astfel stabilite cuprind terenuri proprietate privată, pot fi efectuate exproprieri pentru cauze de utilitate publică, în condițiile legii.

Se interzice amplasarea de construcții permanente în zona de siguranță a căii ferate.

3.14. OBIECTIVE DE UTILITATE PUBLICĂ

3.14.1. Proprietatea asupra terenurilor

Pe teritoriul administrativ al comunei Crișeni, repartitia pe proprietari a fondului funciar este următoarea:

SPECIFICARE TIPURI DE PROPRIETATE	CRIȘENI		CRISTUR-CRIȘENI		GÂRCEIU		TOTAL	
	HA	%	HA	%	HA	%	HA	%
TEREN AFLAT ÎN DOMENIUL PUBLIC , din care:	39.91	11.29%	7.62	8.77%	31.10	13.77%	78.63	11.80%
de interes național	6.52	1.84%	0.00	0.00%	0.00	0.00%	6.52	0.98%
de interes județean	0.00	0.00%	2.20	2.53%	0.00	0.00%	2.20	0.33%
de interes local	33.39	9.44%	5.42	6.24%	31.10	13.77%	69.91	10.49%
TEREN AFLAT ÎN DOMENIUL PRIVAT , din care	313.67	88.71%	79.25	91.23%	194.82	86.23%	587.74	88.20%
în domeniul privat al comunei	2.56	0.72%	2.44	2.81%	0.52	0.23%	5.52	0.83%
în domeniul privat al persoanelor fizice sau juridice	311.11	87.99%	76.81	88.42%	194.30	86.00%	582.22	87.37%
TOTAL INTRAVILAN PROPUȘ	353.58	100%	86.87	100%	225.92	100%	666.37	100%

Pe teritoriul intravilan al localităților comunei Crișeni au fost identificate următoarele tipuri de proprietate:

1. Teren aparținând domeniului public de interes național. Acesta reprezintă suprafața ocupată de drumul național DN1H.
2. Terenuri aparținând domeniului public de interes județean. Acestea sunt reprezentate de terenul ocupat de drumurile județene DJ108D.
3. Terenuri aparținând domeniului public de interes local în administrarea Consiliului Local al comunei Crișeni sunt:
  - suprafața aferentă străzilor cu excepția celor enumerate mai sus;
  - terenurile construite cu dotări de interes public:
    - sediul primăriei din Crișeni
    - dispensarele umane din Crișeni
    - căminul cultural din Crișeni
    - școala din Crișeni
    - Poliția din Crișeni
    - Direcția Fitosanitară Sălaj din Crișeni
    - oficiu al Poștei Române din Cristur-Crișeni
    - școala și grădinița din Cristur-Crișeni
    - căminul cultural din Cristur-Crișeni
    - căminul cultural din Gârceiu
    - școala și grădinița din Gârceiu
4. Terenuri aparținând domeniului privat al statului aflat în administrarea Consiliului Local Crișeni sau a Consiliului Județean Sălaj:
  - o serie de terenuri din intravilanul localităților
5. Terenuri în proprietate privată a persoanelor fizice sau juridice. Acestea formează majoritatea terenurilor aflate în intravilan și pentru a putea fi utilizate în interes public, va trebui ca statul, prin Consiliul Local al comunei, să instituie asupra acestora drept de preempțiune sau regim de expropriere în interes public.

4. CONCLUZII. MĂSURI ÎN CONTINUARE

Comuna Crișeni, datorită amplasării favorabile beneficiază de multiple posibilități de dezvoltare, în agricultură și industrie. Fără îndoială cele mai propice condiții le oferă localitatea Crișeni.

După cum se poate observa și în momentul actual, industria a început să se dezvolte de-a lungul drumului național, în imediata vecinătate a municipiului Zalău, de unde se poate asigura cu ușurință extinderea rețelelor edilitare și o repartiție coerentă în teritoriu a diferitelor zone funcționale.

În contextul în care zonele urbane tind să se aglomereze din ce în ce mai mult până la punctul în care devin incomode și neplăcute pentru locuitori, zonele rurale din apropierea marilor orașe devin din ce în ce mai atractive, mai ales dacă pot oferi locuri de muncă și o infrastructură edilitară completă: apă potabilă, canalizare, electricitate, gaze naturale și internet.

Propunerile Planului Urbanistic General

Măsurile propuse prin P.U.G. au ca scop redresarea ratei de creștere a populației localităților și îmbunătățirea nivelului de trai. Aceste măsuri se pot încadra în două direcții principale: propuneri de întreținere și dezvoltare a infrastructurii și reglementări urbanistice pentru protejarea cadrului natural și construit.

Propunerile pentru întreținerea și dezvoltarea infrastructurii sunt:

- Reabilitarea căilor de comunicație și transport, pentru a facilita accesul către comunele învecinate;
- Asfaltarea și modernizarea drumurilor de interes local;
- Realizarea lucrărilor de întreținere periodică a albiilor și de prevenire a revărsării apelor curgătoare de pe teritoriul administrativ al comunei, în condițiile prevăzute de Regulamentul Local de Urbanism.

Principalele reglementări urbanistice pentru protejarea cadrului natural și construit sunt:

- Stabilirea zonelor de protecție a monumentelor istorice (Z.P.M.I.) aferente monumentelor istorice incluse în L.M.I. , în care orice intervenție este condiționată de avizul Ministerului Culturii și Identității Naționale;
- Stabilirea zonelor de protecție a siturilor arheologice clasate sau neclasate monumente istorice, în care orice intervenție este condiționată de supraveghere arheologică;
- Delimitarea unităților teritoriale de referință (UTR) și elaborarea Regulamentului Local de Urbanism aferent.

Măsuri recomandate în continuare

În completarea reglementărilor de mai sus, în urma studiului situației existente se fac și următoarele propuneri, ce nu fac obiectul prezentului P.U.G., însă pot fi preluate la următoarea reactualizare a Planului de Amenajarea a Teritoriului Administrativ și a strategiei de dezvoltare a comunei:

- Valorificarea potențialului agricol și zootehnic al comunei prin încurajarea asocierii producătorilor agricoli în ferme de producție comercială;
- Reîmpădurirea versanților;
- Combaterea eroziunii de diferite grade ale solului;
- Atragerea prestatorilor de servicii pentru populație (servicii bancare, medicale, tehnice etc.) prin acordarea de facilități fiscale.

Întocmit,
arh. Amalia Gyemant

arh. Patricia Miron